

Załącznik do uchwały Nr XXX/410/2026
Rady Gminy w Sobolewie
z dnia 27 marca 2026 r.

Wniosek o nadanie praw miejskich miejscowości Sobolew

marzec 2026

Spis treści

WNIOSEK	4
UZASADNIENIE.....	4
1. WYNIKI KONSULTACJI.....	8
2. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE	11
2.1 PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE LICZBY LUDNOŚCI	11
2.2 PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE POWIERZCHNI TERENU	12
3. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW JEDNORAZOWYCH I STAŁYCH WPROWADZENIA PROPONOWANEJ ZMIANY	13
4. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH PLANÓW DOCHODÓW I WYDATKÓW W NASTĘPNYM ROKU BUDŻETOWYM.....	14
5. PRZESŁANKI HISTORYCZNE	17
6. PRZESŁANKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	24
6.1 ZABUDOWA	26
6.2 ZABYTKI.....	31
6.3 TURYSTYKA	42
6.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY.....	45
6.4.1 Infrastruktura wodociągowa	45
6.4.2 Infrastruktura kanalizacyjna	52
6.4.3 Infrastruktura drogowa	58
6.4.4 Infrastruktura chodnikowa.....	61
6.4.5 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	62
6.4.6 Infrastruktura zdrowotna	65
6.5 ZATRUDNIENIE	66
6.6 OŚWIATA	69
6.7 SPORT W GMINIE SOBOLEW	78
6.8 ADMINISTRACJA PUBLICZNA	83
6.9 DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	85
6.10 POMOC SPOŁECZNA.....	96
6.11 INWESTYCJE	100
6.12 BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	106
6.12.1 Posterunek Policji	106
6.12.2 Ochotnicza Straż Pożarna w Sobolewie.....	107
PODSUMOWANIE	110

Sobolew, 30.03.2026 r.

Wnioskodawca:
Rada Gminy Sobolew
ul. Rynek 1
08-460 Sobolew

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
Sz. P. Marcin Kierwiński
ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa

za pośrednictwem

Wojewody Mazowieckiego
Sz. P. Mariusza Frankowskiego
pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa

Na podstawie art. 4 ust. 2 w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 2 oraz art. 4b ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.) w związku z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310) oraz uchwałą nr XXX/410/2026 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 27 marca 2026 r. w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta (załącznik nr 1), Rada Gminy Sobolew przedkłada wniosek o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta, wraz z załącznikami.

Przewodniczący Rady Gminy w Sobolewie

Jan Krupa

WNIOSEK

o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta

Mając na uwadze wyniki konsultacji społecznych, układ urbanistyczny i przestrzenny oraz charakter zabudowy, a także rozwiniętą infrastrukturę społeczną i techniczną miejscowości Sobolew, jak również względy historyczne oraz więzi społeczne i gospodarcze zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych, Rada Gminy Sobolew wnosi o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta.

UZASADNIENIE

W dniu 9 września 2025 r. Rada Gminy Sobolew podjęła uchwałę nr XIX/140/2025 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Sobolew w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Sobolew (załącznik nr 4).

W celu realizacji wyżej powołanej uchwały Wójt Gminy Sobolew w dniu 17 października 2025 r. wydał zarządzenie nr 71/2025 w sprawie szczegółowych zasad, terminu oraz składu zespołu konsultacyjnego do przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Sobolew dotyczących nadania miejscowości Sobolew statusu miasta (załącznik nr 5). Zarządzenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicy informacyjnej Urzędu Gminy Sobolew, na tablicach ogłoszeń w sołectwach, na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym, miasto tworzy się na terenie zurbanizowanym, o przewadze ludności nierolniczej, posiadającym odpowiedni potencjał gospodarczy i odpowiednio ukształtowaną infrastrukturę społeczną i techniczną oraz charakter zabudowy, a także spełniającym funkcję lokalnego ośrodka oświaty, kultury i handlu.

Za przyznaniem miejscowości Sobolew statusu miasta przemawiają następujące uwarunkowania:

- 1. Liczba mieszkańców wynosi 3 582** (stan na dzień 31 grudnia 2025 r.), co stanowi odpowiednią bazę demograficzną dla funkcjonowania miasta.
- 2. Posiadanie miejskich cech funkcjonalno-przestrzennych:** układ urbanistyczny typu miejskiego z wyodrębnionym centrum stanowiącym koncentrację życia

społecznego i gospodarczego, zwarta zabudowa mieszkaniowa i usługowa o charakterze miejskim, całkowity brak zabudowy zagrodowej w obszarze zwartej zabudowy centrum miejscowości, drogi o nawierzchni asfaltowej z pełną infrastrukturą towarzyszącą, chodniki wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz nowoczesne oświetlenie uliczne w technologii LED, zapewniające bezpieczeństwo i komfort mieszkańców.

- 3. Pełnienie funkcji ważnego ośrodka administracyjno-gospodarczego o znaczeniu ponadlokalnym**, co przejawia się w koncentracji instytucji publicznych i usług: siedziba Urzędu Gminy przy ul. Rynek 1, Gminny Dom Kultury z filią w Gończycach prowadzący bogatą działalność kulturalną i edukacyjną, Gminna Biblioteka Publiczna z filią w Gończycach dysponująca księgozbiorem przekraczającym 28 tysięcy woluminów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący kompleksowe zadania z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, Posterunek Policji zapewniający bezpieczeństwo publiczne na terenie całej gminy, Ochotnicza Straż Pożarna wchodząca w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Ponadto strefa edukacyjna i kulturalna jest bardzo dobrze rozwinięta – w miejscowości mieszczą się: Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Tadeusza Kościuszki obejmujący Liceum Ogólnokształcące z czterema profilami kształcenia, Szkołę Branżową I stopnia, Liceum dla dorosłych oraz internat dla uczniów spoza miejscowości, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza z halą sportową i boiskami, Publiczne Przedszkole im. Jasia i Małgosi mieszczące się w nowoczesnym budynku, Publiczny Żłobek zapewniający opiekę nad najmłodszymi dziećmi. Infrastruktura sportowa obejmuje halę sportową o wymiarach 44 × 26 m z trybunami na 200 miejsc, korty tenisowe, skatepark, boiska wielofunkcyjne oraz place zabaw. Funkcjonują kluby i stowarzyszenia sportowe: GUKS Zryw Sobolew z ponad 140 zawodnikami, Uczniowski Klub Sportowy „Promyk”, KTS Klub Tenisowy Sobolew, oraz Klub Sportowy Promnik Gończyce, Klub Sportowy Mazurki Gończyce, a także Stowarzyszenie: Klub Seniora „Pogodni” integrujący osoby starsze.

W miejscowości Sobolew swoją siedzibę ma duża, prężnie działająca firma SANTE, będąca jednym z czołowych pracodawców w regionie.

- 4. Swoją siedzibę ma Parafia pw. Świętej Rodziny i Świętych Apostołów Piotra i Pawła z dwoma kościołami** – w tym zabytkowym drewnianym kościołem

filialnym z XVIII wieku wpisanym do rejestru zabytków – oraz cmentarzem parafialnym, co potwierdza długoletnią tradycję religijną i społeczną miejscowości.

5. Rozwinięta strefa usług świadczonych dla mieszkańców obejmuje: stację kolejową na linii Warszawa–Lublin zapewniającą połączenia regionalne i międzywojewódzkie, przystanki komunikacji autobusowej PKS łączące Sobolew z okolicznymi miejscowościami i większymi ośrodkami miejskimi, bank i bankomat umożliwiające dostęp do usług finansowych, pocztę świadczącą pełen zakres usług pocztowych i finansowych, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej prowadzące podstawową opiekę zdrowotną oraz ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, apteki zapewniające dostęp do leków i produktów farmaceutycznych, stacje paliw obsługujące ruch lokalny i tranzytowy, Okręgowe Stacje Kontroli Pojazdów realizujące obowiązkowe badania techniczne pojazdów, usługi fryzjersko-kosmetyczne, stolarskie, serwisy naprawy pojazdów samochodowych, usługi z branży ogólnobudowlanej, rozbudowaną sieć usług handlowych obejmującą supermarkety (Dino, Biedronka, Stokrotka), dyskonty odzieżowe (Pepco), market budowlany oraz sklepy różnych branż. Cotygodniowe targi stanowią tradycyjną formę handlu i miejsca spotkań mieszkańców.

6. Względy historyczne i kulturowe oraz więzi społeczne i gospodarcze zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych: Sobolew posiada wielowiekową historię sięgającą XIV wieku, kiedy to został założony przez Andrzeja Ciołka, chorążego płockiego i wojewodę mazowieckiego. Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z XV wieku. Miejscowość pełniła funkcje administracyjne już w XIX wieku – od 1864 roku była siedzibą gminy wiejskiej, a w okresie międzywojennym rozwinęła się w prężny ośrodek gospodarczy i kulturalny. W 1938 roku Rada Powiatowa Garwolińska podjęła uchwałę o wystąpieniu z wnioskiem o nadanie Sobolewowi miejskich praw budowlanych, co zostało przerwane wybuchem II wojny światowej. Tradycja edukacyjna miejscowości sięga 1871 roku, kiedy otwarto pierwszą szkołę początkową. Obecnie Sobolew jest centrum życia kulturalnego gminy dzięki działalności Gminnego Domu Kultury, Galerii „Korytarz”, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Sobolewskiej oraz licznych organizacji społecznych.

7. Teren zurbanizowany, o zdecydowanej dominacji ludności nierolniczej: W miejscowości Sobolew zanikła działalność rolnicza – gospodarka rolna prowadzona jest wyłącznie na obrzeżach miejscowości. Głównym źródłem

utrzymania mieszkańców jest działalność pozarolnicza, o czym świadczy liczba 242 aktywnych działalności gospodarczych zarejestrowanych na terenie samej miejscowości Sobolew oraz 426 w całej gminie. Dominują przedsiębiorstwa z sektora produkcji przemysłowej, handlu, transportu i usług.

- 8. Pozytywne wyniki konsultacji społecznych**, w których mieszkańcy miejscowości Sobolew i całej gminy wyrazili poparcie dla inicjatywy nadania praw miejskich, co potwierdza społeczne zakorzenienie tej idei i gotowość lokalnej wspólnoty do przyjęcia statusu miejskiego.

Przewodniczący Rady Gminy w Sobolewie

Jan Krupa

1. WYNIKI KONSULTACJI

Celem przeprowadzonych konsultacji społecznych było poznanie opinii mieszkańców Sobolewa i gminy Sobolew w sprawie nadania praw miejskich miejscowości Sobolew. Konsultacje prowadzone były na podstawie: art. 4 ust. 4, art. 4a ust. 1, art. 4b ust.1 pkt 1 i 3, art. 5a oraz art. 30 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.), uchwały nr XIX/140/2025 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 9 września 2025 roku w sprawie przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Sobolew w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Sobolew (Dz. U. Woj. Mazowieckiego, z 2025 r. poz. 8371) w związku z uchwałą nr XVIII/133/2025 Rady Gminy Sobolew z dnia 29 lipca 2025 r. w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Sobolew statusu miasta. Konsultacje przeprowadzone zostały w okresie od 17 października 2025 r. do 7 listopada 2025 r. w formie ankiet skierowanych do mieszkańców gminy Sobolew.

1. Formularze ankiety były dostępne:

- 1.1) w Urzędzie Gminy
- 1.2) na stronie internetowej Urzędu Gminy pod adresem: <https://www.sobolew.pl>
- 1.3) w Gminnym Domu Kultury w Sobolewie,
- 1.4) w Publicznych Szkołach Podstawowych oraz w Publicznych Przedszkolach funkcjonujących na terenie gminy Sobolew,
- 1.5) u sołtysów poszczególnych sołectw.

2. **Wypełnione formularze ankiet należało składać:**

- 2.1) w formie elektronicznej (w postaci skanu) na adres: sobolew@sobolew.pl,
- 2.2) do skrzynki z napisem "Konsultacje":
  - ✓ w Urzędzie Gminy Sobolew, ul. Rynek 1 08-460 Sobolew,
  - ✓ w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sobolewie oraz w filii w Gończycach,
  - ✓ w Gminnym Domu Kultury w Sobolewie,
  - ✓ w Publicznych Szkołach Podstawowych oraz w Publicznych Przedszkolach funkcjonujących na terenie gminy Sobolew,
  - ✓ u sołtysa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.
- 2.3) przesłać listem na adres: Urząd Gminy w Sobolewie ul. Rynek 1, 08- 460 Sobolew.

3. Materiały informacyjne dotyczące przedmiotu konsultacji dostępne były w Urzędzie Gminy oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy pod adresem: <https://www.sobolew.pl>.

Uprawnionymi do udziału w konsultacjach były osoby zamieszkałe na terenie gminy Sobolew.

Wyniki konsultacji na terenie gminy Sobolew:

W konsultacjach udział wzięły 723 osoby, na 8057 uprawnionych, co stanowi 8,97%:

- liczba głosów „za” – 346
- liczba głosów „przeciw” – 332
- liczba głosów „wstrzymujących się” – 14
- liczba głosów „nieważnych” – 31.

Wyniki konsultacji na terenie miejscowości Sobolew:

W konsultacjach udział wzięły 402 osoby, na 3594 uprawnionych, co stanowi 11,18 %:

- liczba głosów „za” – 201
- liczba głosów „przeciw” – 193
- liczba głosów „wstrzymujących się” – 0
- liczba głosów „nieważnych” – 8.

Wyniki konsultacji w poszczególnych sołectwach gminy Sobolew:

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba głosów „za”	Liczba głosów „przeciw”	Liczba głosów „wstrzymujących się”	Liczba głosów „nieważnych”
1.	Anielów	110	1	4	0	0
2.	Chotynia	515	5	8	0	0
3.	Godzisz	376	13	14	2	0
4.	Gończyce	941	12	32	3	0
5.	Grabniak	215	22	18	0	0
6.	Kaleń Drugi	367	12	7	2	0
7.	Kaleń Pierwszy	176	9	5	1	0
8.	Kobusy	161	9	4	0	0
9.	Kownacica	352	0	13	0	0
10.	Nowa Krępa	64	18	3	2	0
11.	Ostrożeń Drugi	223	0	0	0	0
12.	Ostrożeń Pierwszy	266	8	6	2	0
13.	Przyłęk	119	13	6	1	0

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba głosów „za”	Liczba głosów „przeciw”	Liczba głosów „wstrzymujących się”	Liczba głosów „nieważnych”
14.	Sobolew I	1109	115	80	0	0
15.	Sobolew II	1541	72	59	0	8
16.	Sobolew III	944	14	54	0	0
17.	Sokół	402	18	14	1	0
18.	Trzcianka	176	5	5	0	0
	Razem	8057	346	332	14	31

Podsumowanie wyników konsultacji

Wyniki konsultacji społecznych potwierdzają, że mieszkańcy zarówno miejscowości Sobolew, jak i gminy Sobolew wyrażają umiarkowane, lecz pozytywne nastawienie wobec inicjatywy nadania praw miejskich. W sołectwach tworzących miejscowość Sobolew (Sobolew I, II i III) łączna liczba głosów „za” wyniosła 201 wobec 193 głosów „przeciw”, co odzwierciedla przewagę zwolenników zmiany o 8 głosów. Brak głosów wstrzymujących się wśród mieszkańców Sobolewa oraz niska liczba głosów nieważnych (8) świadczą o tym, że kwestia nadania praw miejskich jest dla mieszkańców sprawą istotną, wobec której potrafią zająć jednoznaczne stanowisko.

Frekwencja na poziomie 8,97% w skali całej gminy oraz 11,18 % w samej miejscowości Sobolew, choć stosunkowo niska, jest typowa dla konsultacji społecznych przeprowadzanych w polskich gminach i nie podważa reprezentatywności wyników. Istotne jest, że mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w konsultacjach, w większości wyrazili wyraźne stanowisko „za” lub „przeciw”, co pozwala na jednoznaczną interpretację ich woli.

Szczegółowe zestawienie wyników konsultacji, obejmujące protokoły z poszczególnych punktów głosowania oraz analizę statystyczną, stanowi załącznik nr 7 do niniejszego wniosku. Dokumentacja ta potwierdza prawidłowość przeprowadzenia konsultacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami demokratycznego uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych dotyczących ich miejsca zamieszkania.

2. PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE

2.1 PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE LICZBY LUDNOŚCI

Dane demograficzne stanowią jeden z kluczowych wskaźników uzasadniających nadanie miejscowości statusu miasta. Na dzień 31 grudnia 2025 r. zameldowanych w gminie Sobolew na pobyt stały było 8 039 mieszkańców, na pobyt czasowy – 47 mieszkańców, co daje łączną liczbę 8 086 osób. Struktura płci przedstawia się następująco: 4 136 kobiet i 3 903 mężczyzn, co wskazuje na nieznaczną przewagę liczby kobiet, typową dla większości polskich miejscowości.

Liczba osób oficjalnie zameldowanych na obszarze obrębu geodezyjnego 140311_2.0015, który ma stanowić projektowane miasto Sobolew wynosi 3 582 (stan na dzień 31 grudnia 2025 r.).

Liczba 3 582 mieszkańców stanowi solidną bazę demograficzną dla funkcjonowania miasta. Dla porównania, wiele polskich miast o ugruntowanym statusie miejskim posiada zbliżoną lub nawet mniejszą liczbę mieszkańców. Gęstość zaludnienia w projektowanym mieście Sobolew, przy powierzchni 1 908,6277 ha, wynosi około 189 osób na km², co jest wartością charakterystyczną dla małych miast w Polsce.

Struktura demograficzna mieszkańców Sobolewa charakteryzuje się przewagą osób w wieku produkcyjnym, co świadczy o atrakcyjności miejscowości jako ośrodka pracy i zamieszkania. Obecność na terenie miejscowości licznych zakładów produkcyjnych, w tym największego pracodawcy – firmy Sante Sp. z o.o. – przyciąga osoby w wieku aktywności zawodowej, co przekłada się na stabilność demograficzną i potencjał rozwojowy miejscowości.

2.2 PODSTAWOWE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE POWIERZCHNI TERENU

Zmiana, o którą Rada Gminy Sobolew zwraca się, składając niniejszy wniosek, dotyczy przyznania statusu miasta miejscowości Sobolew, rozumianej jako obszar stanowiący obręb geodezyjny 140311_2.0015. Powierzchnia planowanego miasta Sobolew wynosi 1 908,6277 ha, co stanowi 20,12% łącznej powierzchni gminy Sobolew wynoszącej 9 473 ha.

Powierzchnia projektowanego miasta jest wystarczająco duża, aby pomieścić wszystkie niezbędne funkcje miejskie – zarówno mieszkaniowe, usługowe, administracyjne, jak i przemysłowe – przy jednoczesnym zachowaniu terenów zielonych i rekreacyjnych. Układ przestrzenny miejscowości charakteryzuje się zwartą zabudową w centrum, stopniowo przechodzącą w zabudowę luźniejszą na obrzeżach, co jest typowe dla małych miast.

Granice projektowanego miasta zostały wyznaczone w sposób uwzględniający historyczny rozwój miejscowości, istniejący układ urbanistyczny oraz naturalne bariery przestrzenne. Obręb geodezyjny 140311_2.0015 obejmuje zarówno historyczne centrum Sobolewa i zabudowę usługową, jak i nowsze osiedla mieszkaniowe, tereny przemysłowe oraz infrastrukturę techniczną i społeczną.

Szczegółowe dane geodezyjne dotyczące powierzchni projektowanego miasta, w tym wykaz działek ewidencyjnych wchodzących w skład obrębu 140311_2.0015, zostały potwierdzone przez Starostę Garwolińskiego w zaświadczeniu stanowiącym załącznik nr 9 do niniejszego wniosku. Opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic gminy Sobolew oraz proponowaną granicę projektowanego miasta stanowi załącznik nr 10.

Łączna powierzchnia gminy Sobolew wynosząca 9 473 ha obejmuje 16 miejscowości w 18 sołectwach. Obszary zajmowane przez poszczególne miejscowości wahają się od 226 ha (Przyłęk) do 1 908,6277 ha (Sobolew, obejmujący trzy sołectwa). Miejscowość Sobolew jest zdecydowanie największą miejscowością w gminie, co potwierdza jej centralną rolę w strukturze osadniczej i uzasadnia dążenie do uzyskania statusu miejskiego.

3. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW JEDNORAZOWYCH I STAŁYCH WPROWADZENIA PROPONOWANEJ ZMIANY

Zmiana statusu miejscowości Sobolew z miejscowości wiejskiej na miasto nie spowoduje wzrostu kosztów stałych związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej. Obecna struktura organizacyjna Urzędu Gminy Sobolew, zatrudnienie pracowników oraz zakres realizowanych zadań publicznych pozostaną bez zmian. Urząd Gminy będzie nadal pełnił funkcję aparatu pomocniczego organu wykonawczego gminy, a Wójt Gminy – z chwilą nadania statusu miasta miejscowości Sobolew – z mocy prawa przyjmie tytuł Burmistrza i będzie pełnił funkcję organu wykonawczego gminy miejsko-wiejskiej.

Konieczne będzie wyłącznie poniesienie kosztów jednorazowych związanych z wprowadzeniem zmian formalnych, które będą dotyczyć:

1. Korekty nazw organów samorządowych – zmiana nazewnictwa z „Gmina Sobolew” na „Gmina Miejsko-Wiejska Sobolew” oraz z „Wójt Gminy Sobolew” na „Burmistrz Miasta i Gminy Sobolew”.
2. Wymiany pieczęci urzędowych – zakup nowych pieczęci dla Urzędu, Burmistrza oraz innych organów i jednostek organizacyjnych gminy.
3. Wymiany tablic urzędowych – zakup i montaż nowych tablic informacyjnych przy budynku Urzędu Gminy oraz innych obiektach użyteczności publicznej.
4. Aktualizacji dokumentów urzędowych – korekta druków, formularzy, wzorów pism urzędowych oraz innych dokumentów zawierających nazwę gminy.
5. Aktualizacji strony internetowej i systemów informatycznych – wprowadzenie zmian w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej gminy oraz w systemach informatycznych używanych przez Urząd Gminy.

Szacunkowy koszt wprowadzenia powyższych zmian wyniesie około 15 000,00 zł i zostanie pokryty ze środków budżetu gminy w ramach bieżących wydatków administracyjnych. Koszt ten jest nieznaczny w porównaniu z rocznym budżetem gminy przekraczającym po stronie dochodów 57 900 000,00 zł i nie stanowi obciążenia dla finansów publicznych.

Należy podkreślić, że nadanie statusu miasta miejscowości Sobolew nie wiąże się z koniecznością tworzenia nowych struktur administracyjnych, zatrudniania dodatkowych pracowników ani ponoszenia zwiększonych kosztów.

4. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH PLANÓW DOCHODÓW I WYDATKÓW W NASTĘPNYM ROKU BUDŻETOWYM

Rada Gminy Sobolew przyjęła budżet na rok 2026. Planowane dochody wynoszą 57 900 000,00 zł, a wydatki przekraczają 58 000 000,00 zł. Gmina Sobolew wchodzi w 2026 rok z minimalnym deficytem wynoszącym 94 000,00 zł, który zostanie pokryty z nadwyżki z lat ubiegłych. Planowana jest również spłata wcześniej zaciągniętych kredytów w wysokości 550 000,00 zł. Powyższe wskaźniki potwierdzają stabilność finansową gminy Sobolew i jej zdolność do kontynuacji polityki inwestycyjnej, prowadzonej konsekwentnie od lat, bez konieczności zaciągania nowych zobowiązań dłużnych.

Struktura dochodów budżetowych

Dochody budżetu gminy na rok 2026 pochodzą z następujących źródeł:

- Dochody własne gminy – obejmujące podatki i opłaty lokalne (podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, opłata skarbową, opłata targowa, wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi), dochody z majątku gminy (dzierżawa i najem nieruchomości gminnych, sprzedaż mienia), udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT, CIT);
- Subwencje z budżetu państwa – subwencja oświatowa przeznaczona na finansowanie zadań oświatowych, subwencja wyrównawcza oraz subwencja równoważąca;
- Dotacje celowe z budżetu państwa – na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz na dofinansowanie zadań własnych gminy;
- Środki z funduszy europejskich – na realizację projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Struktura dochodów budżetowych gminy Sobolew charakteryzuje się wysokim udziałem dochodów własnych, co świadczy o samodzielności finansowej gminy i jej zdolności do generowania dochodów z własnych źródeł. Udział subwencji i dotacji z budżetu państwa zapewnia stabilne finansowanie zadań publicznych, w szczególności w zakresie oświaty i pomocy społecznej.

Struktura wydatków budżetowych

Wydatki budżetu gminy na rok 2026 przeznaczone są na realizację zadań własnych gminy oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Główne działy wydatków obejmują:

- oświatę i wychowanie – utrzymanie szkół podstawowych, przedszkoli, żłobka, dowóz uczniów, wynagrodzenia nauczycieli i pracowników obsługi;
- pomoc społeczną – świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe, pomoc społeczna, usługi opiekuńcze;
- gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – utrzymanie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, gospodarka odpadami, utrzymanie zieleni, oświetlenie uliczne;
- transport i łączność – utrzymanie i modernizacja dróg gminnych, budowa chodników, oświetlenie dróg;
- kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – działalność Gminnego Domu Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej, organizacja imprez kulturalnych, ochrona zabytków;
- kulturę fizyczną – utrzymanie obiektów sportowych, organizacja imprez sportowych, wsparcie klubów sportowych;
- administrację publiczną – utrzymanie Urzędu Gminy, wynagrodzenia pracowników, obsługa prawna i finansowa;
- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – wsparcie Ochotniczej Straży Pożarnej, monitoring wizyjny, oświetlenie miejsc publicznych.

Stabilna sytuacja finansowa gminy pozwala na kontynuację polityki inwestycyjnej, która w latach 2021–2024 przyniosła znaczący rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Wpływ nadania statusu miasta na finanse gminy

Nadanie statusu miasta miejscowości Sobolew nie spowoduje istotnych zmian w strukturze dochodów i wydatków budżetowych gminy. Gmina będzie nadal realizowała te same zadania publiczne, korzystając z tych samych źródeł dochodów. Jediną zmianą będzie formalna zmiana statusu gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską, co nie wiąże się z dodatkowymi obciążeniami finansowymi.

Należy jednak podkreślić, że nadanie statusu miasta może w przyszłości przyczynić się do zwiększenia dochodów gminy poprzez:

- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej – status miasta może przyciągnąć nowych inwestorów, co przełoży się na wzrost wpływów z podatków lokalnych;
- rozwój przedsiębiorczości – prestiż związany ze statusem miasta może zachęcić mieszkańców do zakładania nowych firm, co zwiększy dochody z udziału w PIT i CIT;
- dostęp do dodatkowych źródeł finansowania – niektóre programy dotacyjne i fundusze strukturalne są dedykowane wyłącznie dla miast, co może umożliwić gminie pozyskanie dodatkowych środków na inwestycje.

Podsumowując, sytuacja finansowa gminy Sobolew jest stabilna i pozwala na realizację wszystkich zadań publicznych na wysokim poziomie. Nadanie statusu miasta miejscowości Sobolew nie spowoduje jej pogorszenia, a w dłuższej perspektywie może przyczynić się do dalszego rozwoju gospodarczego i zwiększenia dochodów budżetowych.

5. PRZESŁANKI HISTORYCZNE

Sobolew posiada bogatą i wielowiekową historię, która stanowi istotny argument na rzecz nadania miejscowości statusu miasta. Dzieje Sobolewa sięgają średniowiecza i są nierozzerwalnie związane z rozwojem osadnictwa na Mazowszu oraz z kluczowymi wydarzeniami w historii Polski.

Początki osadnictwa i założenie miejscowości

Jak głosi przekazywana z pokolenia na pokolenie legenda, nazwa miejscowości wywodzi się od soboli żyjących licznie w okolicznych lasach. Założycielem Sobolewa był Andrzej Ciołek herbu Ciołek (ur. 1356 r., zm. 1396 r.), chorąży płocki i wojewoda mazowiecki księcia Janusza I. Andrzej Ciołek nakazał wyciąć część puszczy wchodzącej w skład jego dóbr i założył w tym miejscu na prawie niemieckim nową osadę, co było typową praktyką kolonizacyjną w XIV wieku. Prawo niemieckie zapewniało osadnikom szereg przywilejów, w tym wolność osobistą, prawo do dziedziczenia ziemi oraz możliwość prowadzenia handlu i rzemiosła.

Pierwsze historyczne wzmianki o Sobolewie pochodzą z pierwszej połowy XV wieku. Według Liber beneficiorum, czyli spisu uposażeń, dóbr i przywilejów sporządzonego dla celów statystycznych oraz podatkowych, Sobolew należał do parafii w Kochowie. Był to intensywny okres kolonizacji, kiedy rodzina Ciołków, mająca największe posiadłości ziemskie w tej okolicy, założyła wiele wsi. Działalność kolonizacyjna Ciołków przyczyniła się do rozwoju osadnictwa i gospodarki w regionie, a Sobolew od początku pełnił funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego i gospodarczego.

Rozwój administracyjny w okresie przedrozbiorowym

Od 1474 roku Sobolew wraz z całym terenem obecnej gminy znalazł się w powiecie stężyckim, w składzie województwa sandomierskiego. Był to okres stabilizacji administracyjnej i gospodarczej, kiedy miejscowość rozwijała się jako ośrodek rolniczy i rzemieślniczy. W 1568 roku powstała samodzielna Ziemia Stężycka, podzielona na parafie. Obszar obecnej gminy prawie w całości należał do parafii Korytnica, gdzie znajdowały się wsie prywatne i wsie królewskie. Od 1681 roku, po przeniesieniu kościoła z Kochowa do Maciejowic, katolicy z Sobolewa zaczęli należeć do parafii w Maciejowicach.

Rozwój życia religijnego

W 1646 roku na skraju wsi zbudowano drewnianą kaplicę na potrzeby religijne dworu i mieszkańców, odnowioną w 1708 roku. Kolejną, nową kaplicę drewnianą ufundowała w 1781 roku Rozalia z Bentkowskich Grabowska, żona właściciela Sobolewa Adama Grabowskiego. Erygowana przez biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka kaplica stała się podstawą do budowy przyszłego, pierwszego z dwóch kościołów we współczesnym Sobolewie. Fundacja kaplicy świadczyła o rosnącym znaczeniu miejscowości i potrzebie zapewnienia mieszkańcom dostępu do posług religijnych bez konieczności odbywania dalekich podróży do Maciejowic.

Wydany w kwietniu 1905 roku ukaz carski o tolerancji religijnej wzbudził wśród katolickiej części mieszkańców Sobolewa i okolic inspiracje do starań o ustanowienie samodzielnej parafii, budowy kościoła i cmentarza. W roku 1907 dziedzic Zygmunt Łaski sprowadził do Sobolewa księdza Gwidona Komorowskiego, zapewniając mieszkańcom podstawową opiekę duszpasterską. Siedem lat później wydano dekret carski pozwalający na remont i rozbudowę kaplicy-kościoła w Sobolewie.

W 1916 roku z inicjatywy energicznego księdza Leona Kalinowskiego przy powiększonej kaplicy stanęły dwie wieże kościelne, które do dziś stanowią charakterystyczny element panoramy Sobolewa. Rok później ksiądz Kalinowski utworzył prywatną szkołkę początkową, upaństwowioną w 1918 roku. Powołał również stowarzyszenie zapomogowo-pożyczkowe i kółko rolnicze, otworzył przy kościele spółkę – sklep parafialny oraz ochronkę dla dzieci-sierot. Działalność księdza Kalinowskiego miała fundamentalne znaczenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego Sobolewa.

Dekret o utworzeniu samodzielnej parafii Sobolew ogłoszono uroczystie 20 kwietnia 1919 roku, co stanowiło ważny krok w rozwoju życia religijnego i społecznego miejscowości. Utworzenie parafii potwierdziło znaczenie Sobolewa jako lokalnego ośrodka i przyczyniło się do dalszego wzrostu jego prestiżu.

Sobolew w okresie rozbiorów

Dziesiątego października 1794 roku wojska insurekcji kościuszkowskiej poniosły klęskę w bitwie pod Maciejowicami, a w pobliskiej Krępie na ziemi sobolewskiej ranny Naczelnik Tadeusz Kościuszko dostał się do niewoli. To wydarzenie na trwałe wpisało się w historię regionu i stanowi ważny element tożsamości lokalnej. Do dziś w Starej Krępie znajduje się Kopiec Kościuszki, upamiętniający to tragiczne wydarzenie.

W wyniku III rozbioru w 1795 roku upadła Pierwsza Rzeczypospolita, a Sobolew znalazł się w cyrkule łukowskim nowo utworzonej Galicji Zachodniej w ramach Cesarstwa Austrii. Po pokonaniu armii austriackiej przez wojska napoleońskie i polskie w 1809 roku Galicja Zachodnia na mocy traktatu pokojowego znalazła się w obrębie Księstwa Warszawskiego. Prace nad nowym podziałem administracyjnym trwały do kwietnia 1810 roku, kiedy na mocy dekretu podzielono nowe ziemie na powiaty i departamenty. Utworzono nowy powiat żelechowski skupiający całość ziem obecnej gminy Sobolew i należący do departamentu siedleckiego.

W 1815 roku departament siedlecki znalazł się w składzie Królestwa Polskiego pod berłem cara. Powiat żelechowski stał się częścią obwodu łukowskiego w województwie siedleckim. Sobolew przetrwał czas insurekcji kościuszkowskiej, wojen i wyniszczających przemarszów obcych i polskich wojsk. W 1827 roku był jedną z większych wsi w okolicy, liczył 47 domów i 371 mieszkańców. Rozwijało się osadnictwo żydowskie, przy głównej ulicy powstał żydowski dom modlitwy.

Po powstaniu listopadowym skończył się okres liberalnego podejścia do spraw Polski. Województwa przemianowano na gubernie, a od 1845 roku powiaty stały się okręgami, natomiast obwody powiatami. Zlikwidowana została gubernia siedlecka, Sobolew wchodzący w skład powiatu łukowskiego znalazł się w dużej guberni lubelskiej.

Uwłaszczenie i powstanie samorządu gminnego

Na mocy ukazu carskiego w roku 1864 dokonano uwłaszczenia chłopów. Dotychczasowe obszary dworskie i rządowe zostały w dużej części rozparcelowane pomiędzy użytkujących je chłopów, co miało fundamentalne znaczenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego wsi. Ważnym wydarzeniem po powstaniu styczniowym było utworzenie samorządu gmin wiejskich. Sobolew wyznaczono na ośrodek administracyjny gminy wiejskiej, początkowo z siedzibą w Korytnicy. W skład gminy Sobolew weszły następujące miejscowości: Damianów, Dębniak, Elżbietów, Godzisz, Gończyce, Grabniak, Helenów Stary, Kaleń, Kobusy, Korytnica, Wola Korycka, Kownacica, Leokadia, Mazurki, Mroków, Przyłęk, Sobolew, Sokół i Zygmunt.

Trzy lata później gmina Sobolew weszła w skład powiatu garwolińskiego w guberni siedleckiej. Obszar gminy w drugiej połowie XIX wieku wynosił 21 745 mórg. Wyznaczenie Sobolewa na ośrodek administracyjny gminy wiejskiej potwierdziło jego centralną rolę w strukturze osadniczej regionu i zapoczątkowało tradycję pełnienia funkcji administracyjnych, która trwa do dziś.

Rozwój oświaty

W 1871 roku otwarto szkołę początkową, co stanowiło ważny krok w rozwoju edukacji w regionie. Szkoła początkowo mieściła się w wynajętym domu, ale jej istnienie zapoczątkowało wielowiekową tradycję edukacyjną Sobolewa. Według „Słownika geograficznego” Chlebowskiego, Walewskiego i Sulimierskiego, szkoła w Sobolewie funkcjonowała nieprzerwanie, choć w trudnych warunkach lokalowych i finansowych. Około roku 1890 szkołę z Sobolewa przeniesiono o 4 km – do miejscowości Godzisz. Odtąd przez prawie 30 lat nauka czytania i pisania, „tępiona” przez carską policję, odbywała się w domach. W czerwcu 1915 r. ks. Leon Kalinowski założył ochronkę, do której uczęszczało przeszło 125 dzieci. Istniała ona przez kilka miesięcy do momentu przejścia z zachodu frontu. Powtórnie w kwietniu 1917 roku otworzył on szkółkę prywatną w domu kościelnym, która w rok później zaliczona została na etat rządowy. Po odzyskaniu niepodległości w roku 1918 stację kolejową Sobolew objął zawiadowca Antoni Noyszewski – działacz społeczny. Podjął natychmiastowe działania i za jego staraniem jesienią 1919 roku została w Sobolewie otwarta Szkoła Kolejowa – nazywała się tak, ponieważ świadczenia rzeczowe szkoły pokrywała kolej, a nauczyciel tej szkoły korzystał z praw pracowników kolejowych. Pierwszym kierownikiem tej szkoły został J. de Saint Laurent. Mieściła się ona w dwu wynajętych budynkach przy ulicy Kościuszki: drewnianym należącym do p. Michalca oraz murowanym, stanowiącym własność p. Onufrego Błachnio. W 1920 roku p. Onufry Błachnio aktem darowizny przekazał szkole na własność budynek przez nią zajmowany, co świadczyło o zaangażowaniu lokalnej społeczności w rozwój oświaty.

Dynamiczny rozwój w okresie międzywojennym

Szczególne znaczenie dla rozwoju miejscowości miało wybudowanie linii kolejowej nadwiślańskiej, dzięki której Sobolew uzyskał stację kolejową na skrzyżowaniu z traktem kołowym do Łukowa. W pierwszych latach XX wieku wyjątkowo korzystnym zdarzeniem dla Sobolewa była działalność przybyłych do tej miejscowości działaczy społecznych, księży, urzędników kolejowych i nauczycieli, którzy wraz z miejscowymi, bardziej światłymi obywatelami wnosili ducha postępu. W 1889 roku we wsi było 56 domów mieszkalnych i 625 mieszkańców.

Przełom XIX i XX wieku to okres licznych osiedleń ludności żydowskiej, zachęconej istnieniem linii kolejowej, a także pewną stagnacją życia chłopskiego gminy. Żydzi już niebawem zdominowali główne gałęzie życia gospodarczego społeczności – handel i rzemiosło. Ich współżycie z polską ludnością na tym terenie cechowała poprawność,

czasem przechodząca w życzliwość, wynikającą ze wspólnoty problemów nurtujących wszystkich mieszkańców. Nie zanotowano poważnych wystąpień antysemickich.

W 1921 roku Sobolew dzielił się na kilka odrębnych części: Sobolew folwark, Sobolew wieś, Sobolew A, Sobolew B, Sobolew Place i Sobolew Wólka. Sobolew folwark liczył 2 domy i 16 mieszkańców, Sobolew wieś 118 domów i 695 mieszkańców, Sobolew A (kolonia) liczyła 19 domów i 165 mieszkańców, Sobolew B (kolonia) 15 domów i 110 mieszkańców, Sobolew Place (kolonia) 75 domów i 976 mieszkańców, Sobolew Wólka (wieś) liczyła 12 domów i 81 mieszkańców. Łącznie miejscowość liczyła ponad 2 000 mieszkańców, co czyniło ją jednym z większych ośrodków w regionie.

Duże skupisko ludności żydowskiej ulokowane było w części Sobolew Place, gdzie mieszkało aż 561 Żydów i było ich więcej niż katolików. Rozległy rynek, układ ulic i zabudowa z większością murowanych budynków, w tym piętrowych, nadawała osadzie wygląd miasta. Obszar całej gminy Sobolew według opisu z 1930 roku wynosił 11 845 ha, mieszkało tu 8 864 osób.

Światowej sławy filozof i ekonomista Friedrich Weinreb, po dłuższym pobycie w 1935 roku nazwał Sobolew „moim ukochanym miasteczkiem”. W tym czasie funkcjonowało tu ponad siedemdziesiąt podmiotów gospodarczych i instytucji, w tym warsztaty produkcyjne i usługowe, trzy piekarnie, liczne sklepy, kilka restauracji, poczta, szkoła, ośrodek zdrowia, apteka, spółdzielnia rolniczo-handlowa, tartak, stacja kolejowa, prywatna linia autobusowa, ochotnicza straż ogniowa, posterunek policji z gminnym i rejonowym komendantem, zespół adwokacki. W Sądzie Grodzkim przy ulicy Sądowej toczyły się rozprawy dla mieszkańców południowej części powiatu garwolińskiego, co potwierdzało ponadlokalną rolę Sobolewa jako ośrodka administracyjnego i sądowego.

Starania o prawa miejskie w 1938 roku

W 1938 roku na zebraniu Rady Powiatowej Garwolińskiej powzięto uchwałę w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Urzędu Wojewódzkiego Lubelskiego o nadanie osadzie Sobolew miejskich praw budowlanych. W uzasadnieniu pisano: *„Nadanie tych praw przyczyni się niewątpliwie do właściwej rozbudowy i podniesienia stanu gospodarczego tej osady, leżącej na ważnym szlaku kolejowym Warszawa-Lublin”*. Prawdopodobnie wniosek ten nie zdążył być rozpatrzonym. Nastąpiły kolejne zmiany administracyjne, od 1 kwietnia 1939 r. Sobolew wraz z powiatem garwolińskim znalazł się w województwie warszawskim, a potem wybuch drugiej wojny światowej pokrzyżował plany uzyskania przez osadę miejskich praw budowlanych.

Starania z 1938 roku stanowią historyczny dowód na to, że już w okresie międzywojennym Sobolew posiadał cechy charakterystyczne dla miasta i aspirował do uzyskania formalnego statusu miejskiego. Fakt, że Rada Powiatowa Garwolińska uznała za zasadne wystąpienie z takim wnioskiem, potwierdza, że miejscowość spełniała wówczas kryteria urbanistyczne, gospodarcze i społeczne właściwe dla miast.

Okres powojenny i współczesność

Po klęsce wrześniowej w budynkach szkolnych przez kilka tygodni mieścił się zaimprovizowany szpital polowy dla rannych polskich żołnierzy. W czasie okupacji niemieckiej nauka w szkole odbywała się nieregularnie. Po wojnie wznowiono nauczanie, a Gminna Rada Narodowa na posiedzeniu w dniu 28 października 1945 r. uchwaliła budowę gmachu szkolnego w Sobolewie.

Rok szkolny 1945/1946 zaznaczył się w historii Sobolewa doniosłym faktem otwarcia szkoły średniej. Kamień węgielny pod gmach Publicznej Szkoły Podstawowej w Sobolewie uroczyście wmurowano 24 sierpnia 1947 r., ale budynek szkolny ostatecznie oddano do użytku dopiero w roku 1956. Wcześniej, bo w roku 1954/55 Liceum Ogólnokształcące i Szkołę Podstawową zespolono w jedną całość: „Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące w Sobolewie”. Była to szkoła jedenastoletnia i nauczyciele ze szkoły podstawowej uczyli także w gimnazjum (liceum). Związek obu szkół trwał faktycznie do roku 1987, kiedy to Liceum otrzymało nowy budynek.

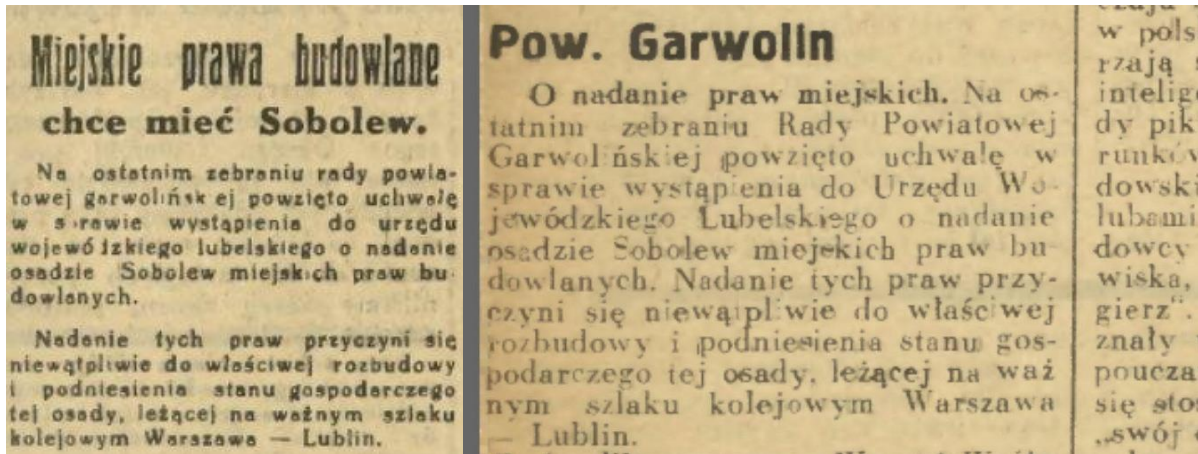
W kolejnych dziesięcioleciach Sobolew konsekwentnie rozwijał się jako centrum administracyjne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze gminy. Budowano nowe obiekty użyteczności publicznej, rozwijano infrastrukturę techniczną, powstawały nowe zakłady produkcyjne i usługowe. Tradycja wielokrotnych dążeń do uzyskania statusu miejskiego i konsekwentny, ponad stuletni rozwój administracyjny, edukacyjny i gospodarczy są dobitnym świadectwem miejskiego charakteru Sobolewa.

Podsumowanie przesłanek historycznych

Historia Sobolewa dowodzi, że miejscowość od wieków pełniła funkcje charakterystyczne dla ośrodków miejskich. Już w średniowieczu była lokalnym centrum administracyjnym i gospodarczym, a w XIX wieku stała się siedzibą gminy wiejskiej.

W okresie międzywojennym Sobolew rozwinął się w prężny ośrodek handlowo-usługowy z rozbudowaną infrastrukturą społeczną i gospodarczą, co znalazło odzwierciedlenie w staraniach o nadanie miejskich praw budowlanych w 1938 roku.

Wielowiekowa tradycja pełnienia funkcji administracyjnych, edukacyjnych, religijnych i gospodarczych, a także historyczne aspiracje do uzyskania statusu miejskiego stanowią mocny argument na rzecz nadania Sobolewowi praw miejskich w 2026 roku. Będzie to nie tylko uznaniem dla bogatej historii miejscowości, ale także logiczną konsekwencją jej wielowiekowego rozwoju i obecnego charakteru urbanistycznego.

Fot. nr 1, 1938 r. Sobolew stara się o prawa miejskie

Fot. nr 2, Gromada Sobolew 1957 r.

6. PRZESŁANKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Gmina Sobolew położona jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie garwolińskim. Miejscowość Sobolew położona jest w odległości ok. 80 km od Warszawy. Do miasta Garwolin, pełniącego funkcje stolicy powiatu są 23 km. Powierzchnia gminy zajmuje 9493 ha. W latach 1975-1998 gmina wchodziła w skład województwa siedleckiego.

Gmina Sobolew graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi: od zachodu z gminą Maciejowice, od północy z gminami Górzno i Łaskarzew, od wschodu z gminą Żelechów, od południowego wschodu z gminą Trojanów. Pod względem administracyjnym obszar gminy dzieli się na 18 sołectw, w skład których wchodzi 16 miejscowości (Sobolew podzielony jest na trzy sołectwa). Największą miejscowością w gminie jest Sobolew, najmniejszym – Przyłek. Obszary zajmowane przez poszczególne miejscowości wahają się od 226 ha do 1 921 ha. Miejscowość Sobolew pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowego, w którym mieści się Urząd Gminy.

Fot. nr 3, Mapa powiatu garwolińskiego źródło: Google Maps i gminy.pl

Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	% powierzchni gminy
Anielów	240	3
Chotynia	693	7
Godzisz	1025	11
Gończyce	1015	11
Grabniak	360	4
Kaleń Drugi	425	4
Kaleń Pierwszy	573	6
Kobusy	299	3
Kownacica	528	6
Nowa Krępa	578	6
Ostrozeń Drugi	348	4
Ostrozeń Pierwszy	315	3
Przyłęk	226	2
Sobolew	1921	20
Sokół	718	8
Trzcianka	229	2
Powierzchnia gminy	9493	100

Tabela nr 1 Powierzchnia gminy Sobolew w podziale na miejscowości

Na układ komunikacyjny gminy Sobolew składają się: droga krajowa, droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Droga krajowa nr 17 relacji Warszawa – Lublin – Hrebenne stanowi połączenie z sąsiednim województwem lubelskim oraz powiązanie z Warszawą i najbliższymi miastami – Garwolinem i Rykami. Droga wojewódzka nr 807 realizuje powiązania z sąsiednimi gminami – Żelechowem i Maciejowicami. Komunikację z sąsiednimi gminami zapewnia także sieć dróg powiatowych, która równocześnie pełni funkcję głównych powiązań sieci osadniczej gminy. Ogółem długość dróg powiatowych w granicach gminy wynosi 36,141 km.

Komunikację z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi zapewniają połączenia autobusowe i kolejowe. Kolej umożliwia połączenia w relacjach Warszawa – Dęblin – Lublin. Jest ona dostępna dla mieszkańców gminy, gdyż w Sobolewie funkcjonuje stacja kolejowa. Komunikacja autobusowa jest prowadzona w relacjach regionalnych i wojewódzkich i odbywa się po drogach: krajowej: Warszawa – Lublin – Zamość – Lwów, wojewódzkiej: Łuków – Żelechów – Maciejowice, powiatowych.

6.1 ZABUDOWA

Gmina Sobolew położona jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego, w południowo-zachodniej części Niziny Południowopodlaskiej, na Wysoczyźnie Żelechowskiej. Ponadto niewielki południowo-zachodni fragment gminy (wieś Godzisz) położony jest w Dolinie Środkowej Wisły. Obszar gminy rozpościera się na wysokości od ok. 119 m n.p.m. do 178 m n.p.m. nad rzekami Okrzejka, Promnik i Łukówka. Sobolew jest gminą wiejską należącą do powiatu garwolińskiego, w skład której wchodzi 16 miejscowości: Nowa Krępa, Godzisz, Kobusy, Grabniak, Kaleń Pierwszy, Kaleń Drugi, Sokół, Kownacica, Przyłęk, Sobolew, Chotynia, Gończyce, Trzcianka, Anielów, Ostrożeń Pierwszy i Ostrożeń Drugi.

Układ przestrzenny gminy opiera się na dwóch najbardziej wykształconych ośrodkach, tj. miejscowości Sobolew oraz w mniejszym stopniu miejscowości Gończyce, które pełnią funkcję centrów usługowych. Najbardziej rozwiniętym ośrodkiem w gminie jest jej siedziba, czyli miejscowość Sobolew, która cechuje się na tle całej gminy bardzo wysoką gęstością oraz zwartością zabudowy mieszkaniowej. Znajdują się tam większość usług publicznych dostępnych w gminie m.in. administracja, oświata, ochrona zdrowia, kultura, kult religijny. Zabudowa w miejscowości Sobolew opiera się na historycznym układzie dróg i przebiegu linii kolejowej nr 7 wraz ze stacją kolejową. Posiada wykształcony układ ulic i kwartałów zabudowy. Zabudowa mieszkaniowa jest uzupełniona poprzez znaczną liczbę obiektów zabudowy usługowej.

W związku z powyższym Sobolew stanowi gminne centrum usług komercyjnych i publicznych, które zapewnia obsługę potrzeb mieszkańców nie tylko Sobolewa, ale także innych wsi, które są w bardzo skromnym stopniu wyposażone w usługi. W północno-wschodniej części Sobolewa wyróżnia się rozległy zakład produkcyjny „Sante”, który jest jednym z największych pracodawców w gminie. Obecnie urbanistyczne centrum miejscowości Sobolew jest usytuowane przy ulicy Kościuszki, ul. Maciejowickiej, ul. Onufrego Błachnio, ul. 3-Maja, ul. Rynek, ul. Kolejowej i ulicy Sądowej, w tej jej części znajduje się szkoła podstawowa i ponadpodstawowa, Urząd Gminy, posterunek policji, bank, ośrodki zdrowia, kościół, mini centrum handlowe, publiczny park, poczta, zakłady usługowe, place zabaw, dwa przystanki autobusowe, stacja kolejowa oraz sklepy. Drugim najbardziej rozwiniętym ośrodkiem wiejskim w gminie jest miejscowość Gończyce, która pełni podobną do Sobolewa rolę centrum

usługowego gminy, jednak jest znacząco mniejsza. Zabudowa Gończyc rozciąga się wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 807 w sąsiedztwie skrzyżowania z dawnym przebiegiem drogi krajowej nr 17. Dominuje tu zwarta zabudowa zagrodowa uzupełniana budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi i pojedynczymi budynkami usługowymi. Wiele obiektów usługowych jest realizowanych w ramach istniejącej zabudowy zagrodowej lub mieszkaniowej. W pozostałych miejscowościach gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową zagrodową. Struktura zabudowy jest niejednorodna – miejscowości mają charakter typowych ulicówek z zabudowaniami zgrupowanymi wzdłuż najważniejszych dróg lub drogi przebiegających przez miejscowość, ale również w tych miejscowościach występuje rozproszona zabudowa, którą stanowią w większości zabudowania siedliskowe otoczone rozległymi polami uprawnymi.

Na terenie gminy Sobolew obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W pozostałej części gminy w terenach nieobjętych zasięgiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego proces inwestycyjny odbywa się w oparciu o wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Gmina Sobolew wprowadziła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego następującymi uchwałami:

- uchwała Nr V/37/99 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 4 lutego 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sobolew – działka nr 2688;
- uchwała nr V/40/99 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 4 lutego 1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Sobolew – teren zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej i usług oraz teren ujęcia wody;
- uchwała nr IX/81/99 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 22 lipca 1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Sobolew – teren skoncentrowanej zabudowy jednorodzinnej;
- uchwała nr V/39/99 z dnia 4 luty 1999 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Sobolew – teren oczyszczalni ścieków;

- uchwała nr XXXVI/192/2006 z dnia 29 czerwca 2006 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Sobolew – teren stacji paliw oraz zabudowy usługowej;
- uchwała Nr VI/20/2015 Rady Gminy Sobolew z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod linię elektroenergetyczną 400 kV „Kozienice–Siedlce Ujrzanów” obejmującego obszar części obrębów geodezyjnych Ostrożeń Drugi, Gończyce, Kownacica, Przyłęk, Sobolew, Nowa Krępa, gmina Sobolew;
- uchwała Nr VIII/35/2015 Rady Gminy Sobolew z dnia 31 marca 2015 r., w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod linię elektroenergetyczną 110 kV „Kozienice-Garwolin” dla części obrębów geodezyjnych Sobolew i Przyłęk gmina Sobolew;
- uchwała Nr XXIII/184/2020 Rady Gminy w Sobolew z dnia 22 grudnia 2020 r., w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Sobolew – rejon ul. Polnej i ul. Żelechowskiej – część A;
- uchwała Nr XLIII/329/2022 Rady Gminy w Sobolew z dnia 15 lipca 2022 r., w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Kownacica, Gończyce, Sokół – rejon wokół elektrowni wiatrowej – część A;
- uchwała Nr LII/386/2023 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 3 marca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Sobolew w rejonie ul. Milanowskiej i Poprzecznej;
- uchwała Nr LVII/422/2023 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 24 listopada 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Sobolew w rejonie ul. Milanowskiej i Poprzecznej;
- uchwała Nr LX/458/2024 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek o nr ewid. 324/1, 732 w miejscowości Sokół, gmina Sobolew – część A;
- uchwała Nr XXI/149/2025 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 21 listopada 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego część obrębów geodezyjnych Chotynia, Sobolew oraz Godzisz.

Plany miejscowe ustalają odpowiednie standardy dotyczące zabudowy w zakresie budownictwa mieszkaniowego umożliwiając lokalizację domów mieszkalnych jednorodzinnych, zabudowy zagrodowej oraz realizację usług. Ponadto plany

miejscowe ustalają kwestie dotyczące stacji paliw, usług nieuciążliwych, budowli infrastruktury technicznej, zieleni izolacyjnej, parkingów, dróg wewnętrznych, oczyszczalni ścieków komunalnych, terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, linii elektroenergetycznej.

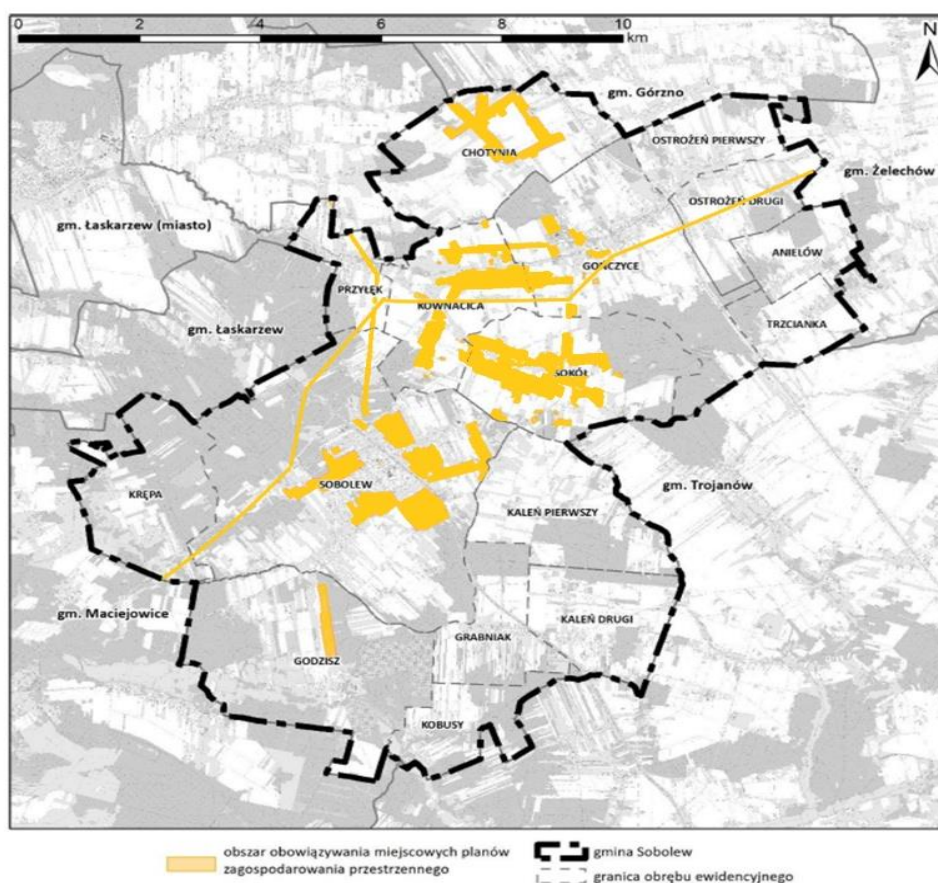
Na terenie gminy Sobolew obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sobolew, zatwierdzone uchwałą nr XLIII/330/2022 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 15 lipca 2022 roku w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobolew, które określa politykę przestrzenną gminy Sobolew, służącą jako podstawę do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument studium obejmuje teren zawarty w granicach administracyjnych gminy i dotyczy ustaleń określonych w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W Studium określono zasady kształtowania polityki przestrzennej gminy Sobolew.

Główne kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w zakresie polityki przestrzennej są następujące:

- w zakresie zmian w strukturze przestrzennej gminy, tj. m.in.: dążenie do wielofunkcyjnego rozwoju gminy przy strefowej koncentracji poszczególnych funkcji rozwojowych, zachowując właściwe proporcje pomiędzy terenami do zainwestowania a terenami otwartymi, tworzenie warunków dla rozwoju handlu, gastronomii i rzemiosła, poprzez dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych, niekolidujących z zabudową mieszkaniową w terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej, stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, przygotowanie uzbrojonych terenów pod inwestycje związane z nieuciążliwą działalnością gospodarczą dla małych i średnich przedsiębiorstw, szczególnie przy głównych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa nr S17, linia kolejowa nr 7),
- w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego, tj. m.in.: racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony i rekultywacji, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, m.in. poprzez ograniczenie zanieczyszczania wód podziemnych, rekultywację terenów przekształconych w wyniku działalności człowieka,

- w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, tj. m.in.: ochrona cennych obiektów i obszarów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków, kształtowanie krajobrazu zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami, utrzymanie obiektów zabytkowych w dobrym stanie technicznym,
- w zakresie rozwoju komunikacji, tj. m.in.: modernizacja i rozbudowa sieci dróg, zapewnienie drogom parametrów technicznych odpowiednich dla danej klasy, oddzielenie ruchu kołowego od pieszego i rowerowego, poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, utwardzonych poboczy
- w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, tj. m.in.: poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów istniejącej zabudowy, w tym: rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej.

Obszar obowiązujących planów miejscowych na obszarze całej gminy przedstawia poniższy rysunek:

Fot. nr 4, Obszar obowiązujących planów miejscowych na obszarze całej gminy

6.2 ZABYTKI

Wśród zabytków gminy Sobolew wyróżniają się te wpisane decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru i są to następujące obiekty:

1. Zabytek nieruchomy – Kościół filialny pw. Św. Św. Piotra i Pawła w miejscowości Sobolew, nr rejestru, a-345 z dnia 31.12.1983 r.
2. Zabytek ruchomy – ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej i rzeźbami Św. Apostołów Piotra i Pawła, prawy ołtarz boczny wraz z obrazem Najświętszego Serca Pana Jezusa, lewy ołtarz boczny wraz z obrazem Matki Bożej Niepokalanie Poczętej oraz chrzcielnica stanowiące wyposażenie drewnianego kościoła filialnego pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie, nr rejestru B-760 z dnia 10-06-2024 r.
3. Zabytek nieruchomy – Budynek dawnej plebanii w miejscowości Sobolew, obecnie mieszkalny, nr rejestru A-1720, z dnia 5-09-2022 r.
4. Zabytek nieruchomy – Zespół dworsko – parkowy z I poł. XIX w miejscowości Chotynia, nr rejestru 404 z dnia 13.03.1992 r.
5. Zabytek nieruchomy – Kościół parafialny p.w. Trójcy Świętej w Gończycach, nr rejestru A-346, z dnia 31-12-1983 r.
6. Zabytek ruchomy – „Figura Chrystusa niosącego Krzyż” z dnia 01-07-2010 r.
7. Zabytek nieruchomy – Dwór w Gończycach, nr rejestru A-846 z dnia 15.05.2009 r.
8. Zabytek nieruchomy – Park w Gończycach, nr rejestru A-371, z dnia 16-07-1985 r.
9. Zabytek nieruchomy – Zespół pałacowo-parkowy w miejscowości Krępa, nr rejestru A-112 z dnia 7-03-1977 r.
10. Zabytek nieruchomy – Otoczenie zespołu dworsko-parkowego w miejscowości Krępa, nr rejestru A-112 z dnia 10-11-2014 r.
11. Zabytek nieruchomy – Grodzisko średniowieczne we wsi Kaleń, nr rejestru A- 225/939 z dnia 5.11.1971 r.

Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie został wpisany do rejestru zabytków w 1983 roku. Powstał on na bazie drewnianej kaplicy, którą ufundowała w 1781 r. Rozalia z Bentkowskich Grabowska, żona Adama Grabowskiego, właściciela Sobolewa. Aktu erekcji kaplicy dokonał ks. bp Kajetan Sołtyk.

Fot. nr 5, Kościół w Sobolewie

W latach 1915 – 1916 ta drewniana kaplica została przebudowana i rozbudowana. W pierwszym etapie robót dokonano wymiany posadzki i drewnianych elementów wyposażenia kaplicy. Następnie w lipcu 1916 roku dobudowano dwie charakterystyczne wieże. Od 1919 roku, tzn. od momentu erygowania parafii w Sobolewie, kaplica zaczęła funkcjonować jako parafialny kościół. Kościół ten jest ciekawym przykładem drewnianej architektury sakralnej z XVIII wieku. W 1990 r. główne życie religijne parafii przeniosło się do nowo wybudowanego murowanego kościoła, ale drewniana świątynia nadal jest wykorzystywana przez wiernych – jako kościół filialny.

Fot. nr 6, Zabytkowy kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie (kościół filialny)

Wyposażenie kościoła pochodzi z różnych okresów historycznych i jest też wpisane do rejestru zabytków jako – zabytek ruchomy. Należą do nich: chrzcielnica z II poł. XVII w., ołtarz główny z I poł. XIX w., ołtarze boczne z II poł. XIX w. Umieszczone w nich obrazy reprezentują stylistykę barokową i modernistyczną. Wszystkie te elementy są drewniane. Ołtarze oraz chrzcielnica wyróżniają się wartościami artystycznymi, historycznymi i naukowymi, należą do wartościowych przykładów sztuki religijnej w regionie. Wyróżniają się finezyjną, opracowaną z pieczołowitością ornamentyką oraz oryginalną formą architektoniczną. Wiążą się one z historią rodu Laskich oraz dziejami parafii w Sobolewie, tworzonej w trudnych i nieprzychylnych wyznaniu katolickiemu realiach zaboru rosyjskiego. Ponadto elementy te łączą się z sylwetką

ks. Leona Kalinowskiego, zasłużonego dla kształtowania się sobolewskiej wspólnoty kościelnej, aktywnego i zasłużonego organizatora parafii, który podjął starania nad sprowadzeniem z Lublina do Sobolewa obrazu Matki Bożej Niepokalanie Poczętej. Ponadto ołtarze świadczą o hojności i zaangażowaniu miejscowych włościan oraz okolicznej ludności, pragnących zapewnić godne i zasobne wyposażenie sobolewskiej świątyni. Wezwanie prawego ołtarza bocznego jest także historycznym świadectwem szerzenia się kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa. Wartość naukowa przedmiotowych ołtarzy oraz chrzcielnicy wynika z ich warstwy materialnej, m.in. technologii wykonania, użytych materiałów oraz rozwiązań technicznych, a także zachowanej formy, która stanowi istotny przyczynek do badań nad trwałością estetyki późnobarokowej. Stanowią one ważne źródło wiedzy na temat wystroju kościołów w XIX i na początku XX w. oraz zaangażowania lokalnych mieszkańców w pielęgnowanie tradycji religijnych regionu.

Trójosiowy ołtarz główny

usytuowany jest w prezbiterium.

Poprzedzony stopniami,

z centralną płyciłą ujętą parą

filarów o dekoracji geometrycznej

na trzonie. Na drewnianej mensie

wkomponowano architektoniczne

tabernakulum o złotych

drzwiczkach z motywami

eucharystycznymi. W centralnym polu znajduje się obraz Matki Bożej Częstochowskiej z pocz. XX w., wykonany w technice olejnej na desce, umieszczony w złoczonej ramie o floralnej dekoracji. W bocznych osiach ołtarza znajdują się otwory, w których umieszczono pełnoplastyczne rzeźby Św. Piotra i Św. Pawła datowane na I poł. XVIII w. Postaci ukazane w kontrapoście, o brodatych realistycznie ukazanych twarzach, w udrapowanych szatach identyfikują atrybuty w postaci kluczy oraz miecza.

Fot. nr 7, Ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej

Ołtarze boczne wykonane w II poł. XIX w. otrzymały zbliżoną do siebie formę. Są one jednoosiowe, poprzedzone jednostopniowym podestem o półokrągłym wykroju. Wyróżniają się indywidualnym podejściem do tematu. W prawym ołtarzu bocznym w polu obrazowym umieszczony został obraz o wymiarach 160 x 85 cm, przedstawiający Najświętsze

Fot. nr 8, Ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej i rzeźbami Św. Apostołów Piotra i Pawła w Kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła

Serce Pana Jezusa, namalowany w technice olejnej na płótnie. W prawym dolnym rogu obrazu oprawionego w złoconą, zdobioną ornamentem ramę, znajduje się sygnatura: „Malował S. Przesłański/ Anno Domini/ Maj Godzisz 1934 r.” Jest to ceniony malarz doby polskiego modernizmu, założyciel grupy artystów „Zespół”, uczestnik organizowanych w latach 20 XX w. wystaw m.in. w Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie, w Katowicach i Gdańsku. W przedstawieniu Chrystusa postać ukazana na neutralnym tle pozbawiona została charakterystycznej dla tych przedstawień glorii lub aureoli. Kadrowanie obrazu oraz minimalizm wpisują się w tendencje modernistyczne. Powyżej obrazu umieszczono niewielki zamknięty łukiem pełnym wizerunek Św. Teresy. Na filarach po obu stronach pola obrazowego nastawy znajdują się figury Matki Bożej oraz Św. Franciszka z Asyżu. W lewym ołtarzu bocznym w polu obrazowym umieszczony został wykonany w XVII w. obraz o wymiarach 157 x 82 cm, przedstawiający Matkę Bożą Niepokalanie Poczętą, namalowany w technice olejnej na płótnie, ujęty w złoconą ramę. Dzieło sprowadzone zostało z Lublina przez ówczesnego proboszcza parafii ks. Leona Kalinowskiego. Obraz Matki Bożej Niepokalanie Poczętej utrzymany jest w charakterystycznej dla wczesnego baroku konwencji, cechującej się uporządkowaną kompozycją oraz ekspresyjnym opracowaniem detalu malarskiego, przy użyciu charakterystycznych dla epoki motywów plastycznych. Na filarach po obu stronach pola obrazowego nastawy znajdują się figury Św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus oraz Św. Antoniego z Dzieciątkiem Jezus.

Do rejestru zabytków ruchomych wpisana jest również – późnobarokowa **chrzcielnica** w zabytkowym Kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie. Posiada wysoką wartość artystyczną, jest interesującym przykładem recepcji popularnych w tym czasie wzorów i rozwiązań stylistycznych, a także formy. Datowana jest na II poł. XVII wieku.

Fot. nr 9, Zabytkowa chrzcielnica w Kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła

Chrzcielnica jest drewniana, złożona, wolnostojąca, o wysokości 130 cm i szerokości 50 cm. Otrzymała ona formę kielicha o półkolistej, kanelowanej stopie ustawionej na ośmiokątnej podstawie, z ośmiokątnym nodusem podtrzymującym wydłużoną kanelowaną czaszę. Wzdłuż jej górnej krawędzi wykonano pasową dekorację z motywem uproszczonego kimationu. Pokrywa chrzcielnicy otrzymała formę cebulastego sześciokątnego hełmu zwieńczonego małym krzyżem. Wyróżnia się bogatym opracowaniem ornamentalnym, zachowującym czytelny rys sztuki ludowej.

Fot. nr 10, Późnogotycka figura Chrystusa Ukrzyżowanego

Najstarszym elementem wyposażenia zabytkowego Kościoła pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie jest **późnogotycka figura Chrystusa Ukrzyżowanego** z I połowy XVI wieku (figura nie jest wpisana do rejestru zabytków).

Dwór w Chotyni

Obiekt pochodzi z pierwszej poł. XIX wieku. Obecnie dostępny jest jako restauracja, hotel, centrum konferencyjne. Dwór został wybudowany w 1808 roku. W latach 1999-2003 dwór przeszedł gruntowną renowację i adaptację na potrzeby pensjonatu i restauracji. Budynek parterowy na planie prostokąta, murowany z cegły, otynkowany z poddaszem przykrytym dachem czterospadowym

Fot. nr 11, Dwór w Chotyni

o połaciach ze strzechy. W połaciach dachu znajdują się okna typu wole oczy. Wystrój klasycystyczny boniowanie narożne, dekoracje okien i gzymsy. Na środku czterokolumnowy portyk toskański, zwieńczony trójkątną ścianą szczytową.

Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Gończycach

Fot. nr 12, Dawny Kościół parafialny

Dawny kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Gończycach wpisany do rejestru zabytków stanowi cenny przykład barokowego mazowieckiego drewnianego budownictwa sakralnego, powstał w 1740 r., w latach 1893 i 1934 przedłużano nawę główną. W 2020 r. obiekt został translokowany na miejscowy cmentarz parafialny, przy maksymalnym zachowaniu substancji budynku i jego konstrukcji. W zespole kościoła parafialnego znajduje się drewniana wolnostojąca dzwonnica z XIX w. wpisana do Gminnej ewidencji zabytków i translokowana w 2024 roku na pobliski cmentarz parafialny, obok przeniesionego wcześniej kościoła.

Fot. nr 13, Budynek dawnego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej po translokacji na teren cmentarza parafialnego w Gończycach

Figura „Chrystusa niosącego krzyż” w Gończycach

W Gończycach znajduje się wpisana do rejestru zabytków figura „Chrystusa niosącego krzyż” z 1906 roku. Rzeźbę zaprojektował Ferdynand Rawicz-Staszewski. Figura jest przykładem kamieniarskiej sztuki regionu garwolińskiego. Rzeźba z piaskowca, pełnoplastyczna została ustawiona na granitowym cokole z okazałą podstawą na dole i profilowanym gzymsem u góry.

Fot. nr 14, Figura Chrystusa niosącego krzyż

Dzwonnica na placu kościelnym w Gończycach

Fot. nr 15, Fotografia boczna starej dzwonnicy w Gończycach

Fot. nr 16, Odrestaurowana dzwonnica na cmentarzu parafialnym w Gończycach

Dwór i park w Gończycach

Fot. nr 17, Dwór w Gończycach

Dwór budowano w dwóch etapach. Część parterową wzniesiono na początku XIX w dla Grabowskich. Część piętrowa od strony południowo-wschodniej została wzniesiona w II połowie XIX w. Dwór posiada charakter eklektyczny. Jest to budowla murowana z cegły, podpiwniczona, otynkowana, składająca się z pięcioosiowej części parterowej i trójosiowej części piętrowej zwieńczonej trójkątnym szczytem, z dwukolumnowym gankiem wspierającym balkon z pierwszego piętra z żeliwną balustradą. Dachy dwuspadowe kryte falistym eternitem. W części „młodszej” otwory okienne oraz drzwi umieszczone w płycinach zwieńczonych arkadami przypominającymi romański fryz typu lombardzkiego. Ścianę szczytową urozmaicają trzy pionowe prostokątne płyciny. Układ wnętrz został przekształcony po II Wojnie Światowej i został dostosowany do potrzeb mieszkalnych dla pracowników miejscowego POM-u. Obecnie dwór jest zamieszkiwany jednak jego stan techniczny wymaga prac remontowo – budowlanych. Wokół dworu rozciągają się zabytkowy park założony w pierwszej połowie XIX wieku z licznymi okazami starodrzewu, w tym dwoma pomnikami przyrody: lipą drobnolistną i dębem szypułkowym oraz aleją grabową.

Zespół dworski tj. dwór, oficyna, oranżeria, park

Fot. nr 18, Dwór w Krępie

Neogotycki Dwór w Krępie wzniesiony został dla Zamoyskich w latach 1883–1884 przez architekta Ksawerego Dionizego Makowskiego (1844–1917). W 1932 roku majątek kupiła na licytacji Helena Zofia Abakanowicz. Obecnie zespół dworski znajduje się w rękach prywatnych. Budynek z dwuspadowym dachem, z licznymi dobudówkami w bocznej elewacji i dwoma piętrowymi ryzalitami w elewacji frontowej, przechodzącymi w zamknięte trójkątnym szczytem wystawki dachowe. Pomiędzy

ryzalitami piętrowy „łącznik”. Charakter neogotyckiej willi nadają budynkowi ostrołukowo wycięte okna, drzwi i płyciny dolnej kondygnacji ryzalitów oraz trójlistne płyciny w ich partii szczytowej. Dworek miał być polskim odpowiednikiem nowej amerykańskiej architektury mieszkaniowej o bardzo wysokim standardzie. Projekt dworu opublikowany został w 1891 roku w warszawskim „Przeglądzie Technicznym”. Neogotycki charakter ma również parterowa **oficyna** usytuowana w bliskości dworu po stronie frontowej, o ostrołukowych oknach i blankach wieńczących dobudówki. Oficyna z oranżerią powstała XIX/XX w. i została rozbudowana 1936 roku. Powyższe obiekty usytuowane są w parku, którego powstanie datuje się na 1 poł XIX w. i który jest również wpisany do rejestru zabytków. Budynki nie są użytkowane ich stan wymaga prac remontowych.

Otoczenie zespołu dworsko – parkowego w miejscowości Krępa gm. Sobolew

Działki znajdujące się w otoczeniu zespołu dworsko – parkowego stanowią bezpośrednie sąsiedztwo zespołu dworsko – parkowego. Na ich terenie znajdowała się dawny układ komunikacyjny oraz zespół stawów gospodarczych okolony pastwiskami i roślinnością łągową.

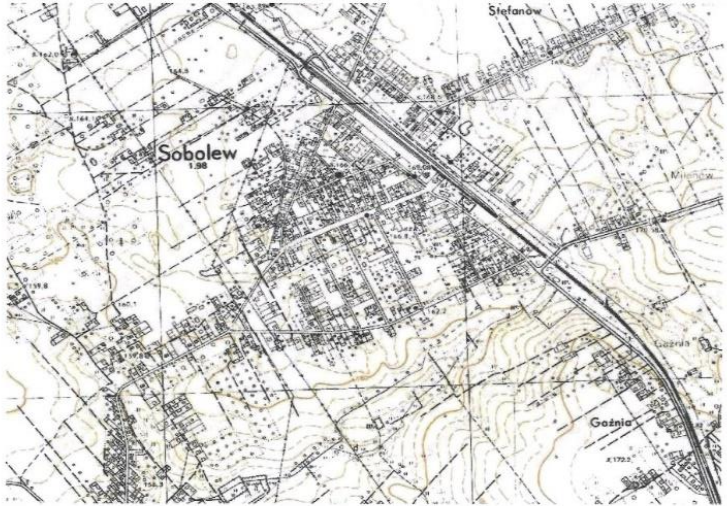
Fot. nr 19, Oficyna z oranżerią

Wraz z zespołem dworskim stanowi spójny, dziewiętnastowieczny układ przestrzenny będący świadectwem kultury materialnej całego regionu oraz wartości dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Grodzisko średniowieczne we wsi Kaleń Drugi

Grodzisko leży wśród pól na północnym krańcu wsi Kaleń Drugi. Obiekt jest pozostałością po średniowiecznych (XIII-XV) umocnieniach obronnych i stanowi cenny zabytek archeologiczny. Grodzisko ma plan prostokąta o wymiarach ok. 55 x 50 m. Otacza je pojedyncza linia wałów zachowanych do wysokości 4-5 m. Dwie przerwy w ich obwodzie po stronie północno – wschodniej i południowo – zachodniej to prawdopodobnie pierwotne wjazdy. Grodzisko otacza fosa o szerokości do 10 m.

Pośrodku wewnętrznej części grodziska, widoczne jest niewielkie wzniesienie. Prace remontowo – konserwatorskie na terenie grodziska zostały przeprowadzone w 2024 roku.

GEZ		KARTA ADRESOWA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW		3. Miejscowość SOBOLEW
1. Nazwa UKŁAD PRZESTRZENNY MIEJSCOWOŚCI		2. Czas powstania		4. Adres
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym				
				5. Przynależność administracyjna
				województwo mazowieckie powiat garwoliński gmina Sobolew
6. Formy ochrony				7. Opracowanie karty (autor, data i podpis) Iza Szklarz 14.07.2012 r.

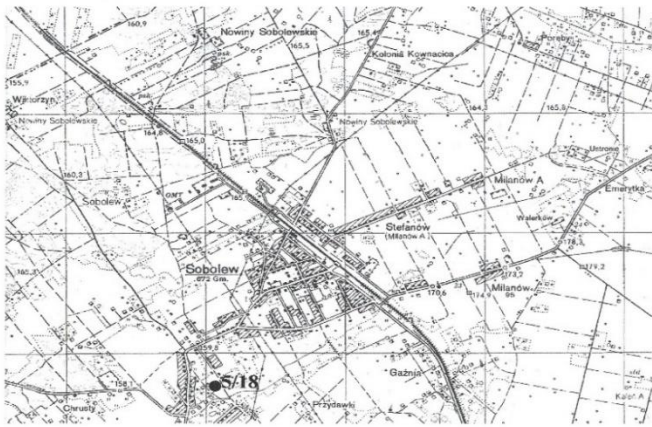
Fot. nr 20, Karta adresowa z Gminnej ewidencji zabytków dotycząca układu przestrzennego

Inne obiekty: W gminnej ewidencji zabytków znajduje się także plebania, liczne domy z początku tj. lat 20-30 XX wieku (murowane i drewniane) przy ulicach Długiej, Kolejowej i Kościuszki, kuźnia, kapliczki oraz pomniki.

Zabytki archeologiczne: Na terenie Sobolewa zlokalizowano kilka stanowisk archeologicznych, w tym ślady osadnictwa z neolitu, wczesnego średniowiecza oraz cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich

GEZ		KARTA ADRESOWA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW		3. Miejscowość SOBOLEW
1. Nazwa STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE – 1) ŚLAD OSADNICTWA, 2) ŚLADY OSADNICTWA		2. Czas powstania 1) wczesne średniowiecze, XII – XIII w., 2) okres nowożytny, XVI – XVIII w.		4. Adres według mapy nr AZP 67-72/2/13
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym				
				5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat garwoliński gmina Sobolew
				6. Formy ochrony
7. Opracowanie karty (autor, data i podpis) Iza Szklarz 10.07.2012 r.				

Fot. nr 21, Karta adresowa gminnej ewidencji zabytków

GEZ		KARTA ADRESOWA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW		3. Miejscowość SOBOLEW
1. Nazwa STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE – 1) ŚLADY OSADNICTWA, 2) ŚLAD OSADNICTWA		2. Czas powstania 1) epoka kamienia – epoka żelaza, 2) starożytność		4. Adres według mapy nr AZP 67-72/5/18
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapę z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym				
				5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat garwoliński gmina Sobolew
				6. Formy ochrony
7. Opracowanie karty (autor, data i podpis) Iza Szklarz 10.07.2012 r.				

Fot. nr 22, Karta adresowa gminnej ewidencji zabytków

6.3 TURYSTYKA

Hotele i motele

Na obrzeżach miejscowości Sobolew, pośród lasów, znajduje się Jasna Dolina – miejsce wypoczynku, które oferuje łącznie 21 miejsc noclegowych. Część noclegów ulokowana została w zabytkowym drewnianym dworku, stanowiącym jeden z najcenniejszych przykładów architektury drewnianej. Ten stylowy dworek, wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku, posiada starannie zachowaną bryłę, misterną snycerkę oraz klimatyczne wnętrza, które emanują atmosferą dawnych lat. Dziś, odrestaurowany z dbałością o detale, stanowi atrakcję dla miłośników historii i tradycji.

Miejsce zakwaterowania zapewnia również **obiekt „Magnolia”**, oferujący noclegi w standardzie pensjonatowym. Obiekt dysponuje komfortowymi pokojami, zapleczem gastronomicznym oraz przestrzenią do organizacji spotkań i imprez okolicznościowych.

Fot. nr 23, Obiekt „Magnolia” na zewnątrz

Fot. nr 24, Obiekt „Magnolia” wewnątrz

„**Dwór Chotynia**” – to z kolei miejsce, które łączy tradycję polskiego dworu z komfortem nowoczesnych udogodnień. Obiekt oferuje 24 miejsca noclegowe w wysokim standardzie. Sam dwór to starannie odrestaurowany zabytkowy budynek o klasycystycznych cechach. Wnętrza utrzymane są w stylu dworskim

Fot. nr 25, Dwór Chotynia

– eleganckie, z dbałością o detale nawiązujące do tradycji polskiego ziemiaństwa.

Dwór Chotynia to nie tylko miejsce noclegowe – to także przestrzeń dla spotkań kulturalnych, konferencji, przyjęć okolicznościowych. Pensjonat szczyli się także znakomitą kuchnią, inspirowaną regionalnymi smakami.

Agroturystyka

Na terenie gminy funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne m. in.: „Błażejówka” w miejscowości Chotynia. Gospodarstwo oferuje noclegi w klimacie wiejskim, z możliwością uczestniczenia w pracach gospodarskich, degustacji produktów regionalnych oraz korzystania z uroków przyrody. Zapewnia też miejsca do przyjęć okolicznościowych, w tym wesel i urodzin, organizowanych w plenerze lub w specjalnie przygotowanych salach.

Fot. nr 26, Gospodarstwo agroturystyczne „Błażejówka”

Fot. nr 27, Obiekt „Błażejówka”

Szlaki turystyczne

Przez obszar gminy przebiega część żółtego „Szlaku Kościuszkowskiego”, który jest szlakiem typowo historycznym. Ma postać pętli o długości 11,5 km. Rozpoczyna się i kończy w Maciejowicach na rynku. Szlak przechodzi przez miejscowości związane z Tadeuszem Kościuszką i bitwą maciejowicką. Są to: Maciejowice, Oronne, Stara i Nowa Krępa.

Fot. nr 28, „Kopiec Kościuszki”

Trasa szlaku prowadzi przez następujące punkty: Maciejowice – Podzamcze – Oronne – Drzewo Kościuszki – Nowa Krępa – Stara Krępa – rezerwat „Kopiec Kościuszki” – Biel – Pogorzelec – Wielkie Pole – Zakręty – Maciejowice. Przy trasie szlaku zlokalizowane są pomniki – kosynierów Kościuszki, drzewo-pomnik, pod którym odpoczywał Tadeusz Kościuszko przed bitwą pod Maciejowicami oraz Kopiec Kościuszki w Starej Krępie, gdzie Kościuszko został ranny i wzięty do niewoli. Szlak Kościuszkowski jest popularny wśród miłośników turystyki pieszej i rowerowej, a także wśród grup szkolnych

i turystów zainteresowanych historią Polski. Gmina Sobolew aktywnie promuje szlak poprzez organizację imprez tematycznych, wydawanie folderów informacyjnych oraz współpracę z lokalnymi przewodnikami turystycznymi.

Łowiectwo

Miłośnicy polowań zamieszkali na terenie gminy należą do Koła Łowieckiego „Sobol” w Sobolewie oraz „Orzeł” w Garwolinie. Koła łowieckie zarządzają obwodami łowieckimi na terenie gminy, organizują polowania zbiorowe i indywidualne, a także prowadzą działania, które przyciągają myśliwych z całego regionu.

Inne atrakcje turystyczne

Oprócz wymienionych wyżej obiektów i szlaków, gmina Sobolew oferuje turystom szereg innych atrakcji:

- **zabytki sakralne** – zabytkowy drewniany kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie, kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Gończycach (po translokacji na cmentarz), figura „Chrystusa niosącego Krzyż” w Gończycach;
- **zabytki świeckie** – dwory w Sobolewie, Chotyni, Gończycach i Krępie, grodzisko średniowieczne w Kaleniu Drugim;
- **imprezy kulturalne** – Dni Gminy Sobolew, Dożynki Gminne, Festiwal Piosenki Harcerskiej, Przegląd Kolęd i Pastorałek, koncerty i spektakle organizowane przez Gminny Dom Kultury;
- **wydarzenia sportowe** – turnieje piłkarskie, zawody lekkoatletyczne, biegi uliczne organizowane przez lokalne kluby sportowe.

Rozwój turystyki stanowi jeden z priorytetów polityki rozwoju gminy i przyczynia się do wzrostu dochodów mieszkańców oraz promocji regionu.

6.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY

6.4.1 Infrastruktura wodociągowa

Gmina Sobolew dysponuje rozbudowaną siecią wodociągową, obejmującą 16 miejscowości położonych w granicach gminy oraz 2 miejscowości gmin sąsiednich, które nie posiadają własnych sieci wodociągowych lub są dopiero na etapie ich budowy (Gąsów – gm. Górzno i MOP Wola Korycka – gm. Trojanów).

Łączna długość sieci wodociągowej wynosi blisko 153 km. System wodociągowy obejmuje zarówno sieci główne, jak i rozdzielcze, zapewniające dostawę wody do mieszkańców we wszystkich częściach gminy. Woda dostarczana do sieci pochodzi z trzech stacji uzdatniania wody: w Sobolewie, w Gończycach oraz w Grabniaku, co gwarantuje odpowiednią ilość i jakość wody dla wszystkich odbiorców. Aktualnie sieć wodociągowa obsługuje 2 571 gospodarstw domowych oraz 11 obiektów użyteczności publicznej, w tym szkoły, przedszkola, instytucje administracyjne, ośrodki zdrowia oraz placówki pocztowe. Zasięgiem sieci objęto już około 96% powierzchni gminy, co stanowi solidną podstawę do dalszej rozbudowy infrastruktury i osiągnięcia pełnego pokrycia obszaru gminy.

W najbliższych latach gmina planuje realizację projektu modernizacji odcinków sieci wymagających odnowy, co przyczyni się do zwiększenia niezawodności dostaw wody. Zgodnie z prognozami rozwojowymi gmina Sobolew będzie się dynamicznie rozwijać w kierunku nowych inwestycji mieszkaniowych oraz stref przemysłowych, co wiąże się z koniecznością dalszej rozbudowy infrastruktury wodociągowej. W związku z powyższym planowane są następujące inwestycje:

- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej wzdłuż nowo powstałych dróg.
- Rozbudowa ujęć wody o dodatkowe studnie głębinowe (SUW Sobolew, SUW Gończyce).
- Montaż dodatkowych zbiorników retencyjnych na wodę uzdatnioną (SUW Sobolew, SUW Gończyce) w celu zapewnienia ciągłości dostaw w okresach wzmożonego zapotrzebowania, w szczególności w miesiącach letnich.

SUW SOBOLEW

Fot. nr 29, Mapa poglądowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Sobolew

Fot. nr 30, SUW Sobolew

Woda dostarczana mieszkańcom przez Stację Uzdatniania Wody w Sobolewie pochodzi z dwóch studni głębinowych, odwierconych na głębokość 57 m, uruchomionych odpowiednio w 1995 i 1996 roku. Wydajność studni jest dostosowana do aktualnych potrzeb wodnych mieszkańców gminy.

Stacja uzdatniania wody została zaprojektowana w układzie dwustopniowego pompowania. Pobór wody ze studni odbywa się za pomocą pomp głębinowych, które tłoczą wodę przez urządzenia uzdatniające do dwóch zbiorników wyrównawczych o łącznej pojemności $2 \times 200 \text{ m}^3$. Następnie, za pośrednictwem pomp odśrodkowych, woda kierowana jest do sieci wodociągowej.

Proces uzdatniania wody oparty jest na filtracji wielostopniowej, której celem jest usunięcie żelaza i manganu z wody surowej. Płukanie filtrów uzdatniających odbywa się z przewodu wody uzdatnionej, z uprzednim rozluźnieniem złoża filtracyjnego przy użyciu sprężonego powietrza. Wody popłuczne odprowadzane są do odstoju, w którym następuje sedimentacja zawiesin.

Praca stacji jest w pełni zautomatyzowana – sterowanie pompami odbywa się za pomocą sond konduktometrycznych, reagujących na poziom wody w zbiornikach wyrównawczych. System wyposażony jest ponadto w instalację doraźnej dezynfekcji wody, zapewniającą jej zgodność z obowiązującymi normami sanitarnymi. Jakość wody podlega regularnym kontrolom w ramach nadzoru nad siecią wodociągową.

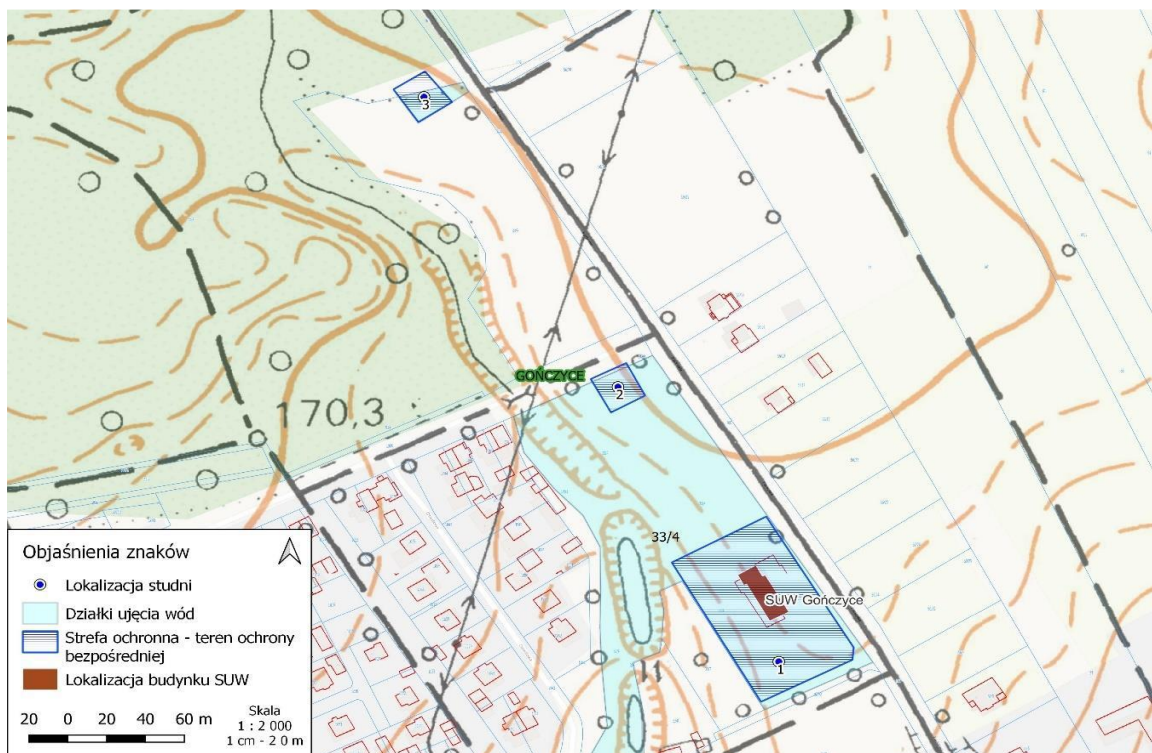

Fot. nr 31, Filtry SUW Sobolew

Fot. nr 32, Zestaw do podnoszenia wody SUW Sobolew (po modernizacji w 2022 roku)

SUW GOŃCZYCE

Fot. nr 33, Mapa poglądowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Gończyce – podkład: ortofotomapa

Fot. nr 34, SUW Gończyce (po modernizacji w 2022 roku)

Źródłem wody dla wodociągu wiejskiego w Gończycach jest ujęcie składające się z trzech studni głębinowych, odwierconych w 1987 roku. Studnie nr 1 i nr 3 posiadają głębokość 48,0 m, natomiast studnia nr 2 – 47,0 m. Studnia nr 1 zlokalizowana jest bezpośrednio na terenie stacji uzdatniania wody, zaś studnie nr 2 i nr 3 znajdują się poza jej terenem, w odległości odpowiednio około 116,0 m i 306,0 m w linii prostej od SUW.

Stacja zaopatruje w wodę następujące miejscowości gminy Sobolew: Gończyce, Chotynia, Kownacica, Ostrożeń Pierwszy, Ostrożeń Drugi, Trzcianka oraz Anielów, a także miejscowości gmin sąsiednich: Gąsów (gm. Górzno) i MOP Wola Korycka (gm. Trojanów).

Stacja uzdatniania wody została zaprojektowana w układzie dwustopniowego pompowania. Pobór wody ze studni odbywa się za pomocą pomp głębinowych, które tłoczą wodę przez urządzenia uzdatniające do dwóch zbiorników wyrównawczych o łącznej pojemności $2 \times 150 \text{ m}^3$. Następnie, za pośrednictwem pomp odśrodkowych, woda kierowana jest do sieci wodociągowej.

Ze względu na znaczne zróżnicowanie wysokościowe terenu obsługiwanego przez wodociąg, drugi stopień pompowania wykonano w układzie dwustrefowym.

Zastosowano dwa niezależne urządzenia pompowo-hydroforowe, współpracujące z oddzielnymi systemami sieci wodociągowej, co umożliwia stosowanie rozszerzonego zakresu ciśnień roboczych.

Proces uzdatniania wody obejmuje napowietrzanie oraz filtrację na ciśnieniowych filtrach zamkniętych – odżelaziaczach i odmanganiaczach. Uzdatniona woda gromadzona jest w zbiornikach wyrównawczych. Płukanie filtrów odbywa się z przewodu wody uzdatnionej, z uprzednim rozluźnieniem złoża filtracyjnego przy użyciu sprężonego powietrza. Wody popłuczne odprowadzane są do odstoju, w którym następuje sedymentacja zawiesin. Wody czyste, wody z przelewów oraz z okresowego opróżniania zbiorników wyrównawczych odprowadzane są kolektorem o średnicy 250 mm do pobliskiego cieku naturalnego.

Praca stacji jest w pełni zautomatyzowana – sterowanie pompami odbywa się za pomocą sond konduktometrycznych, reagujących na poziom wody w zbiornikach wyrównawczych. Stacja wyposażona jest ponadto w instalację doraźnej dezynfekcji wody, zapewniającą jej zgodność z obowiązującymi normami sanitarnymi.

Fot. nr 35, Zestaw filtracyjny SUW Gończyce

SUW GRABNIAK

Fot. nr 36, Mapa poglądowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Grabniak – podkład: ortofotomapa

Źródłem wody dla wodociągu wiejskiego w Grabniaku jest ujęcie składające się z dwóch studni głębinowych: studni nr 1 o głębokości 72,0 m, odwierconej w 1981 roku, oraz studni nr 2 o głębokości 69,0 m, odwierconej w 2004 roku.

Stacja uzdatniania wody została zaprojektowana w układzie dwustopniowego pompowania. Po przeprowadzonej w 2014 roku modernizacji osiąga maksymalną wydajność 40 m³/h. Woda pobrana z obu studni za pomocą pomp głębinowych kierowana jest do urządzeń uzdatniających.

Proces uzdatniania wody obejmuje napowietrzanie oraz dwustopniową filtrację. Pierwszy stopień filtracji realizowany jest na ciśnieniowych filtrach zamkniętych – odżelaziaczach, natomiast drugi stopień – na odmanganiaczach. Po przejściu przez układ filtracyjny woda gromadzona jest w zbiornikach wody czystej o łącznej pojemności 2 × 75 m³, skąd za pośrednictwem pomp drugiego stopnia (zestawu hydroforowego) podawana jest pod odpowiednim ciśnieniem do sieci wodociągowej. Stacja wyposażona jest ponadto w instalację doraźnej dezynfekcji wody.

Wody popłuczne z płukania filtrów odprowadzane są do odstojnika, w którym następuje sedymentacja zawiesin. Wody czyste, wody z przelewów oraz z okresowego opróżniania zbiorników wyrównawczych odprowadzane są kolektorem z rur PVC

o średnicy 250 mm do lokalnego zadołowania na łące, zlokalizowanej na działce nr 437 w miejscowości Grabniak.

Każda z trzech stacji uzdatniania wody funkcjonujących na terenie gminy Sobolew wyposażona jest w agregat prądotwórczy, uruchamiany automatycznie w przypadku zaniku napięcia w sieci energetycznej, co zapewnia ciągłość dostaw wody nawet podczas awarii zasilania. W 2023 roku na każdej ze stacji zamontowano instalację fotowoltaiczną o mocy 50 kW, co wpisuje się w politykę gminy na rzecz efektywności energetycznej i ograniczenia kosztów eksploatacyjnych.

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Sobolew podlega regularnym kontrolom jakości przeprowadzanym w akredytowanych laboratoriach. Wyniki badań są publicznie dostępne, co świadczy o transparentności i wysokich standardach zarządzania infrastrukturą wodociągową.

6.4.2 Infrastruktura kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna w gminie ma łączną długość 32 km. Kanalizacja sanitarna została zaprojektowana w taki sposób, aby umożliwić skuteczne odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej oraz zakładów funkcjonujących na terenie gminy. Sieć kanalizacyjna obejmuje głównie miejscowość Sobolew – stanowiącą centrum administracyjne i gospodarcze gminy – oraz częściowo miejscowości Kaleń Pierwszy i Sokół. W pozostałych miejscowościach funkcjonują systemy indywidualne, takie jak szamba oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W gminie funkcjonują dwie główne sieci kanalizacyjne:

- **Kanalizacja sanitarna grawitacyjna i ciśnieniowa** – służy do odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych, instytucji oraz zakładów. Sieć ta obejmuje łącznie 32 km.
- **Kanalizacja deszczowa** – odpowiedzialna za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. System kanalizacji deszczowej obejmuje 3,2 km i zlokalizowany jest głównie w centralnej części miejscowości Sobolew, co świadczy o miejskim charakterze tej miejscowości.

Obecnie sieć kanalizacyjna obsługuje 640 gospodarstw domowych oraz 8 obiektów użyteczności publicznej, a także duży zakład produkcyjny i pralnię. Sieć kanalizacyjna obejmuje około 34% całkowitej powierzchni gminy, a z systemu kanalizacyjnego korzysta około 40% jej mieszkańców. Koncentracja infrastruktury kanalizacyjnej

w miejscowości Sobolew potwierdza jej wiodącą rolę jako głównego ośrodka w strukturze gminy. Jednocześnie należy podkreślić, że około 90% mieszkańców Sobolewa ma dostęp do sieci kanalizacyjnej.

Sieć kanalizacyjna jest w dobrym stanie technicznym, jednakże w niektórych starszych elementach infrastruktury – w szczególności w zakresie kanalizacji ciśnieniowej (przepompownie) – występują oznaki zużycia, które mogą skutkować lokalnymi awariami. Gmina podejmuje działania mające na celu systematyczną modernizację tych elementów.

Gmina zakończyła budowę gminnej oczyszczalni ścieków w Gończycach, która jest przygotowana do uruchomienia. Równolegle wybudowano już blisko 2 km nowej sieci kanalizacji sanitarnej, która będzie sukcesywnie rozbudowywana. Planowana dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej ma na celu objęcie nią kolejnych miejscowości, w tym tych, w których obecnie funkcjonują systemy indywidualne.

Do kluczowych planowanych działań należy:

- Uruchomienie gminnej oczyszczalni ścieków w Gończycach.
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach nieposiadających dotychczas dostępu do kanalizacji sanitarnej, w szczególności w Sokole i Gończycach.

Fot. nr 37, Budowa kanalizacji Sobolew, ul. Leszcynowa

Fot. nr 38, Budowa kanalizacji Sobolew, ul. Piaskowa

Fot. nr 39, Budowa kanalizacji sanitarnej, Sobolew, ul. Liliowa 2025

MECHANICZNO-BIOLOGICZNA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W SOBOLEWIE

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w gminie Sobolew stanowi kluczowy element infrastruktury sanitarno-środowiskowej, zapewniając skuteczne oczyszczanie ścieków bytowych i przemysłowych przed ich odprowadzeniem do wód powierzchniowych. Obiekt zlokalizowany jest w Sobolewie przy ul. Żytniej 18.

Fot. nr 40, Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Sobolewie

Oczyszczalnia posiada przepustowość wynoszącą 790 m³ ścieków na dobę, dostosowaną do aktualnych potrzeb mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy. W związku z rosnącą liczbą ludności oraz rozwojem strefy przemysłowej, oczyszczalnia pracuje obecnie na poziomie około 65% swojej

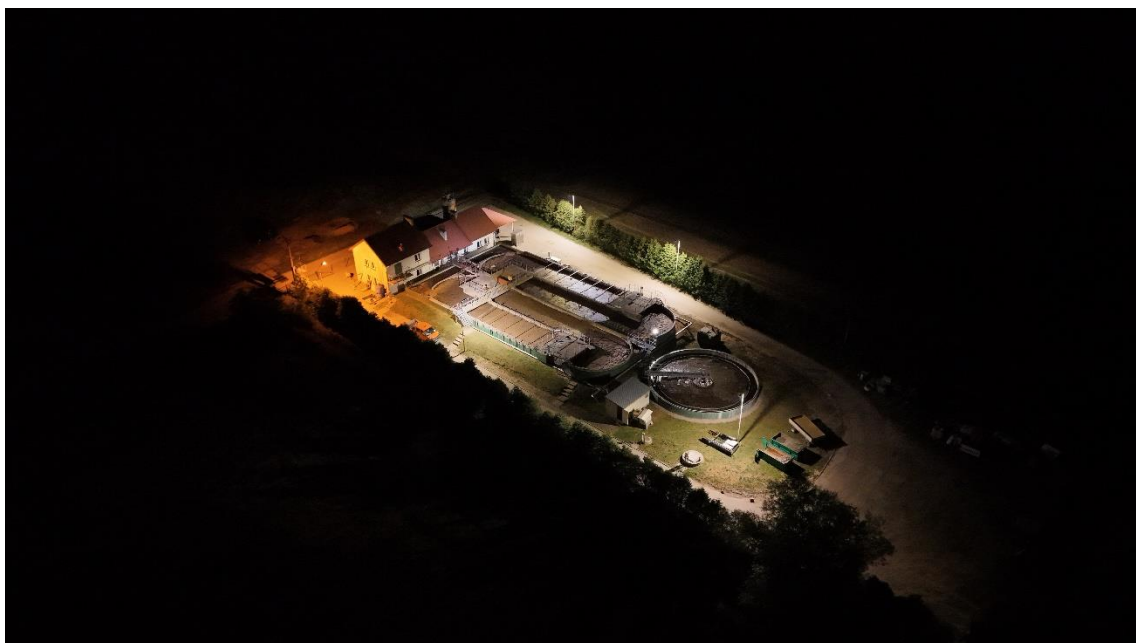

Fot. nr 41, Oczyszczalnia ścieków w Sobolewie

całkowitej wydajności, co zapewnia jej odpowiednią rezerwę przepustowości i elastyczność niezbędną do obsługi planowanego rozwoju gminy.

Technologia i proces oczyszczania

- ścieki doprowadzane do oczyszczalni poddawane są wieloetapowemu procesowi mechaniczno-biologicznego oczyszczania, obejmującemu następujące etapy;
- mechaniczne oczyszczanie wstępne – usuwanie zanieczyszczeń stałych przy wykorzystaniu krat oraz piaskownika;
- biologiczne oczyszczanie – rozkład zanieczyszczeń organicznych przez mikroorganizmy w komorach tlenowych;
- sedymentacja wtórna – osadzanie osadu czynnego w osadnikach wtórnych;
- odwadnianie osadu – osad nadmierny jest odwadniany, a następnie przekazywany do utylizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- dezynfekcja – oczyszczone ścieki poddawane są dezynfekcji przed odprowadzeniem do odbiornika.
- oczyszczalnia zapewnia oczyszczanie ścieków do poziomu spełniającego wszystkie normy jakościowe określone w pozwoleniu wodnoprawnym. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do cieku wodnego Potok.

Fot. nr 42, Gminna oczyszczalnia ścieków w Sobolewie

Fot. nr 43, Mapa pogładowa – lokalizacja działki oczyszczalni ścieków w Sobolewie – podkład: ortofotomapa

Fot. nr 44, Ciąg technologiczny komór tlenowych oczyszczalni ścieków w Sobolewie

Fot. nr 45, Ciąg technologiczny komór tlenowych oczyszczalnia ścieków w Sobolewie

6.4.3 Infrastruktura drogowa

Rozwój infrastruktury drogowej stanowił jeden z kluczowych priorytetów strategicznych gminy Sobolew w latach 2021–2024. Systematycznie realizowane modernizacje, przebudowy oraz budowa nowych odcinków dróg gminnych przyczyniły się do znaczącej poprawy komunikacji wewnętrznej gminy, zwiększenia dostępności usług publicznych oraz istotnego wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej całego obszaru. Inwestycje te były finansowane zarówno ze środków własnych gminy, jak i przy znaczącym wsparciu zewnętrznym – w ramach programów takich jak Polski Ład, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) oraz budżet Województwa Mazowieckiego. W analizowanym okresie gmina zrealizowała szereg inwestycji drogowych o łącznej wartości przekraczającej 12 491 250 zł, z czego ponad 8 263 496 zł stanowiło dofinansowanie zewnętrzne. Świadczy to o wysokiej skuteczności gminy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz o profesjonalnym zarządzaniu rozwojem infrastruktury lokalnej.

Fot. nr 46, Ulica Kościuszki w Sobolewie

Fot. nr 47, Wiadukt kolejowy w Sobolewie

Najważniejsze inwestycje drogowe:

1. Poprawa bezpieczeństwa i mobilności mieszkańców gminy Sobolew poprzez połączenie dróg gminnych. Koszt całkowity: 3 469 632,19 zł | Dofinansowanie: 1 300 000,00 zł.

W ramach zadania wykonano nowe nawierzchnie asfaltowe na ulicach: Milanowskiej, Podlasie, Pagórkowatej oraz na drodze w miejscowości Godzisz. Ponadto wzdłuż ul. Milanowskiej oraz ul. Polnej wybudowano chodniki dla pieszych, podnosząc poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

2. Przebudowa ul. Leszczykowej i ul. Dębowej w Sobolewie. Koszt całkowity: 614 120,41 zł | Dofinansowanie: 429 884,28 zł.

Przebudowa dwóch ulic w centrum miejscowości Sobolew, poprawiająca komfort i bezpieczeństwo ruchu w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

3. Modernizacja dróg na terenie gminy Sobolew. Koszt całkowity: 4 613 212,29 zł
Dofinansowanie: 3 500 000,00 zł.

Największa pojedyncza inwestycja drogowa okresu 2021–2024. W ramach zadania przeprowadzono prace modernizacyjne na 14 odcinkach dróg gminnych o łącznej długości 11,92 km, obejmujących miejscowości: Sokół, Kaleń Pierwszy, Kaleń Drugi, Kobusy, Chotyń, Ostrożeń Pierwszy, ul. Młyńską w Godzisz, ul. Projektowaną w Sobolewie oraz Anielów-Trzcianka.

4. Modernizacja ul. Zielnej, dróg w Godzisz, Kaleniu Drugim, Gońcycach i Kownacicy Koszt całkowity: 1 851 107,25 zł. Dofinansowanie: 1 702 112,03 zł

W ramach zadania zmodernizowano 5 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 1,995 km, obejmujących ul. Zielną w Sobolewie oraz drogi w miejscowościach: Kownacica, Gończyce, Kaleń Drugi i Godzisz. Warto podkreślić, że dofinansowanie zewnętrzne pokryło aż 92% kosztów tej inwestycji, co świadczy o wysokiej jakości przygotowanych wniosków aplikacyjnych.

5. Przebudowa 2 odcinków dróg w miejscowości Sobolew. Koszt całkowity: 995 471,81 zł. Dofinansowanie: 921 500,00 zł.

Przebudowa kolejnych odcinków dróg w miejscowości Sobolew, realizowana przy dofinansowaniu zewnętrznym pokrywającym ponad 92% kosztów inwestycji.

6. Modernizacja drogi gminnej nr 131337W – ul. Leszowa w Sobolewie. Koszt całkowity: 283 197,77 zł. Dofinansowanie: 100 000,00 zł.

7. Modernizacja drogi w miejscowości Nowa Krępa (dz. ew. nr 571) Koszt całkowity: 379 062,85 zł | Dofinansowanie: 170 000,00 zł

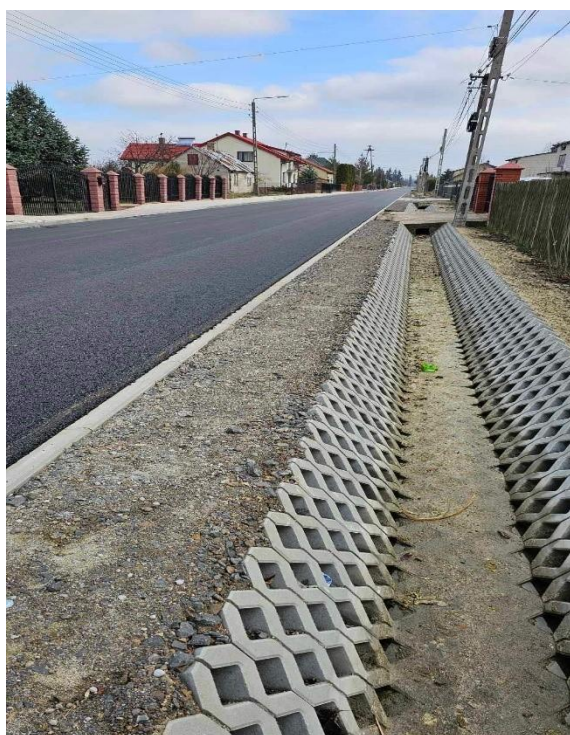
8. Modernizacja ul. Leśnej w Sobolewie (dz. nr 2403/1 i 2403/9) Koszt całkowity: 285 445,87 zł | Dofinansowanie: 140 000,00 zł

Fot. nr 48, Modernizacja drogi w Kaleniu Drugim

Fot. nr 49, Modernizacja drogi w Kownacicy

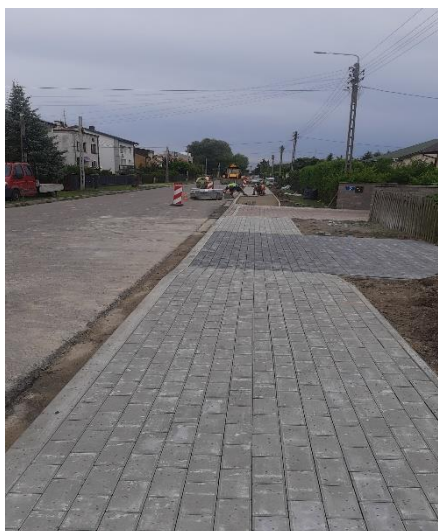

Fot. nr 50, Przebudowa drogi Milanowskiej w Sobolewie

Fot. nr 51, Modernizacja drogi w Godziszu

6.4.4 Infrastruktura chodnikowa

Fot. nr 52, Przebudowa chodnika na ulicy Milanowskiej w Sobolewie

Rozwój infrastruktury pieszej w gminie Sobolew w latach 2021–2024 był istotnym elementem poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz estetyki przestrzeni publicznej. Budowa i modernizacja chodników przy ulicach gminnych oraz w miejscowościach takich jak Sobolew, Godzisz czy Trzcianka pozwoliły nie tylko na wygodne i bezpieczne poruszanie się pieszych, ale również wzmocniły funkcję usługowo-mieszkaniową gminy, nadając jej przestrzeni charakter zurbanizowany.

Najważniejsze realizacje:

- Budowa chodnika przy ulicy Onufrego Błachnio w Sobolewie – koszt całkowity: 123 773,67 zł;
- Budowa chodnika w miejscowości Godzisz – koszt całkowity: 117 000,00 zł;
- Modernizacja dojeżdżających pieszych przy ul. Widokowej i Leśnej w Sobolewie – koszt całkowity: 20 000,00 zł;
- Budowa chodnika przy ul. Polnej w Sobolewie – koszt całkowity: 135 462,36 zł;
- Budowa chodników przy drogach gminnych w Godziszu i Trzciance – koszt całkowity: 82 859,34 zł, dofinansowanie: 70 140,00 zł;
- Budowa chodnika w miejscowości Godzisz (kontynuacja) – koszt całkowity: 50 000,00 zł

Realizacja inwestycji chodnikowych znacząco poprawiła bezpieczeństwo pieszych, szczególnie w rejonie szkół, urzędu i obiektów użyteczności publicznej. Nowe odcinki chodników oraz modernizacje istniejących ciągów pieszych wpłynęły również na estetykę przestrzeni, nadając centrum Sobolewa i jego otoczeniu charakter zurbanizowany, właściwy dla jednostek miejskich.

Fot. nr 53, Budowa chodnika w Trzciance

Zakres i skala inwestycji drogowych zrealizowanych przez gminę Sobolew w latach 2021–2024 jednoznacznie potwierdzają, że miejscowość Sobolew dysponuje infrastrukturą komunikacyjną odpowiadającą standardom jednostki miejskiej. Łączna wartość nakładów na drogi i infrastrukturę pieszą wyniosła blisko 13 020 346 zł, z czego ponad 8 333 636 zł pozyskano ze źródeł zewnętrznych – co świadczy o wysokich kompetencjach administracyjnych i skuteczności gminy w realizacji polityki rozwojowej.

Sieć utwardzonych dróg gminnych z nawierzchnią asfaltową, rozbudowana infrastruktura chodnikowa w centrum miejscowości, nowoczesne oświetlenie uliczne oraz konsekwentna polityka inwestycyjna – wszystko to tworzy spójny obraz miejscowości o wyraźnie miejskim charakterze przestrzennym. Sobolew pełni funkcję lokalnego centrum komunikacyjnego, zapewniając mieszkańcom gminy i okolic sprawny dostęp do usług publicznych, handlu, edukacji i administracji.

Powyższe fakty stanowią istotny argument przemawiający za nadaniem miejscowości Sobolew statusu miasta, potwierdzając jej rzeczywisty – miejski – charakter funkcjonalny i przestrzenny.

6.4.5 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej stanowił jeden z kluczowych obszarów inwestycyjnych gminy Sobolew w latach 2021–2024. Konsekwentnie realizowane inwestycje w nowoczesne obiekty sportowe i rekreacyjne służą wszystkim mieszkańcom gminy, integrując lokalną społeczność, promując aktywny tryb życia oraz podnosząc jakość życia na poziomie porównywalnym z jednostkami miejskimi. Bogata i zróżnicowana baza sportowo-rekreacyjna stanowi jeden z wyróżników Sobolewa na tle okolicznych miejscowości i jest dowodem na jego rzeczywisty, miejski charakter funkcjonalny.

W analizowanym okresie gmina zrealizowała inwestycje sportowo-rekreacyjne o łącznej wartości przekraczającej 4 256 519 zł, z czego ponad 2 126 623 zł stanowiło dofinansowanie zewnętrzne, co potwierdza wysoką skuteczność gminy w pozyskiwaniu środków na rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom.

Najważniejsze inwestycje:

- **Budowa boiska w Gończycach** – całkowity koszt: 2 863 338,36 zł, dofinansowanie: 1 524 990,57 zł.

Fot. nr 54, Boisko w Gończycach

Sztandarowa inwestycja sportowa gminy – budowa pełnowymiarowego boiska piłkarskiego z nowoczesną nawierzchnią z trawy syntetycznej. Pole gry o wymiarach 100 × 68 m oraz powierzchnia całkowita 110 × 74 m dają łącznie 8 140 m² nawierzchni sportowej najwyższej jakości. W ramach inwestycji wybudowano trybuny dla widowni oraz wiaty dla zawodników rezerwowych, znacząco zwiększając funkcjonalność i komfort użytkowania obiektu.

Zagospodarowano teren przyległy, wykonując utwardzenie z kostki betonowej pod wiatami i na trybunach, a całość zabezpieczono ogrodzeniem z paneli zgrzewanych na stalowych słupkach. Pomędzy trybunami a płytą boiska wybudowano dodatkowe ogrodzenie zapewniające bezpieczeństwo kibiców i zawodników.

- **Budowa oświetlenia boiska sportowego w Gończycach** Koszt całkowity: 342 820,00 zł | Dofinansowanie: 248 152,50 zł

Uzupełnienie inwestycji w boisko w Gończycach o profesjonalne oświetlenie, umożliwiające prowadzenie rozgrywek i treningów również w godzinach wieczornych. Inwestycja znacząco wydłużyła czas użytkowania obiektu i podniosła jego standard do poziomu profesjonalnych obiektów sportowych.

Fot. nr 55, Oświetlenie boiska w Gończycach

- **Modernizacja boiska sportowego w Sobolewie** polegająca na wykonaniu nawierzchni syntetycznej – całkowity koszt: 880 561,00 zł, dofinansowanie: 226 730,00 zł. Boisko o wymiarach 48 × 90 m zostało wyposażone w nowoczesną nawierzchnię z trawy syntetycznej, bezpieczną dla zawodników i wymagającą minimalnej konserwacji. Obiekt uzupełniony jest o bieżnię lekkoatletyczną z nawierzchnią poliuretanową, służącą zarówno do treningów

lekkoatletycznych, jak i rekreacyjnych biegów mieszkańców. Kompleks sportowy w centrum Sobolewa stanowi ważne miejsce aktywności fizycznej dla mieszkańców w każdym wieku.

- **Budowa skateparku w Sobolewie** – całkowity koszt: 169 800,00 zł, dofinansowanie: 126 750,00 zł.

Wybudowany w 2023 roku skatepark w Sobolewie to nowoczesny obiekt rekreacyjny, który stał się popularnym centrum aktywności i spotkań młodzieży. Obiekt wyposażony jest w różnorodne przeszkody – rampy, poręcze i ławki – umożliwiające uprawianie jazdy na deskorolce, rolkach oraz rowerach BMX. Skatepark jest w pełni ogrodzony i oświetlony, co zapewnia bezpieczeństwo użytkowników przez cały rok. Budowa tego obiektu świadczy o kompleksowym podejściu gminy do potrzeb różnych grup wiekowych mieszkańców – charakterystycznym dla nowoczesnych jednostek miejskich.

Inne obiekty sportowo-rekreacyjne

Oprócz wymienionych wyżej inwestycji, na terenie Sobolewa i gminy funkcjonują następujące obiekty sportowo-rekreacyjne:

- hala sportowa przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Tadeusza Kościuszki i Publicznej Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza – arena o wymiarach 44 × 26 m, trybuny na ok. 200 miejsc, nowoczesny parkiet wielofunkcyjny;
- korty tenisowe (dwa pełnowymiarowe, ogrodzone, z nawierzchnią ceglastą, widownią i jeden z nawierzchnią syntetyczną);
- boiska wielofunkcyjne przy szkołach podstawowych w Sobolewie, Gończycach, Sokole;
- place zabaw przy szkołach, przedszkolach i w przestrzeni publicznej;
- siłownia w budynku Zespołu Szkół Ponadpodstawowych i Gminnym Domu Kultury oraz siłownie zewnętrzne;
- ścianka wspinaczkowa w budynku Zespołu Szkół Ponadpodstawowych.

Zgromadzona na terenie Sobolewa i gminy baza sportowo-rekreacyjna jest wyjątkowo bogata i zróżnicowana jak na miejscowość ubiegającą się o prawa miejskie. Pełnowymiarowa hala sportowa z trybunami, nowoczesne boiska z nawierzchnią syntetyczną, korty tenisowe, skatepark, bieżnia lekkoatletyczna, siłownie, ścianka

wspinaczkowa oraz liczne place zabaw i boiska wielofunkcyjne tworzą kompleksową ofertę sportową, odpowiadającą standardom małych i średnich miast.

Łączna wartość inwestycji sportowo-rekreacyjnych zrealizowanych w latach 2021–2024 wyniosła ponad 4 256 519 zł, z czego blisko 2 126 623 zł pozyskano ze źródeł zewnętrznych. Tak znaczące nakłady finansowe na infrastrukturę służącą mieszkańcom potwierdzają, że Sobolew konsekwentnie buduje swój miejski charakter, inwestując w jakość życia lokalnej społeczności na poziomie właściwym dla jednostek miejskich.

6.4.6 Infrastruktura zdrowotna

Dostępność usług zdrowotnych na terenie miejscowości Sobolew oraz gminy Sobolew odpowiada standardom właściwym dla małych miast. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, badań diagnostycznych oraz usług stomatologicznych. W przypadku konieczności skorzystania z leczenia szpitalnego, mieszkańcy kierowani są do placówek szpitalnych m.in. w Garwolinie, Siedlcach lub Warszawie. Opiekę zdrowotną dla mieszkańców miejscowości Sobolew oraz całej gminy zapewniają następujące Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej zlokalizowane w Sobolewie:

- „Ultramedicor” ul. Maciejowicka, świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz programów profilaktycznych (w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia), ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, badań laboratoryjnych. Szczególnie istotnym wyróżnikiem jest dostępność specjalistycznej diagnostyki medycznej bezpośrednio na terenie Sobolewa – w tym badań ultrasonograficznych USG-Doppler, EKG, spirometrii oraz biopsji cienkoigłowej pod kontrolą USG – co jest rzadkością w miejscowościach o podobnej wielkości i stanowi istotny argument przemawiający za miejskim charakterem Sobolewa.
- „Centrum” ul. Lipowa, gdzie w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej prowadzi się: leczenie w ramach medycyny rodzinnej, badania laboratoryjne z diagnostyką laboratoryjną, szczepienia, opiekę nad rodziną, matką i dzieckiem.

Fot. nr 56, NZOZ „Centrum”

Na terenie Sobolewa prowadzone są również usługi stomatologiczne:

- „Somed” ul. Kościuszki, gdzie funkcjonuje poradnia stomatologiczna i usługi wykonywane są odpłatnie;
- „Stomatolog Barbara Kowal” – ul. Kościuszki, gdzie funkcjonuje poradnia stomatologiczna i usługi wykonywane są odpłatnie.

Opieka medyczna świadczona jest również w miejscowości Gończyce w „Centrum-Med” – Gończyce, gdzie prowadzona jest podstawowa opieka medycyny rodzinnej i położnictwo oraz „Somed” posiada swoją filię nr 1 – Gończyce.

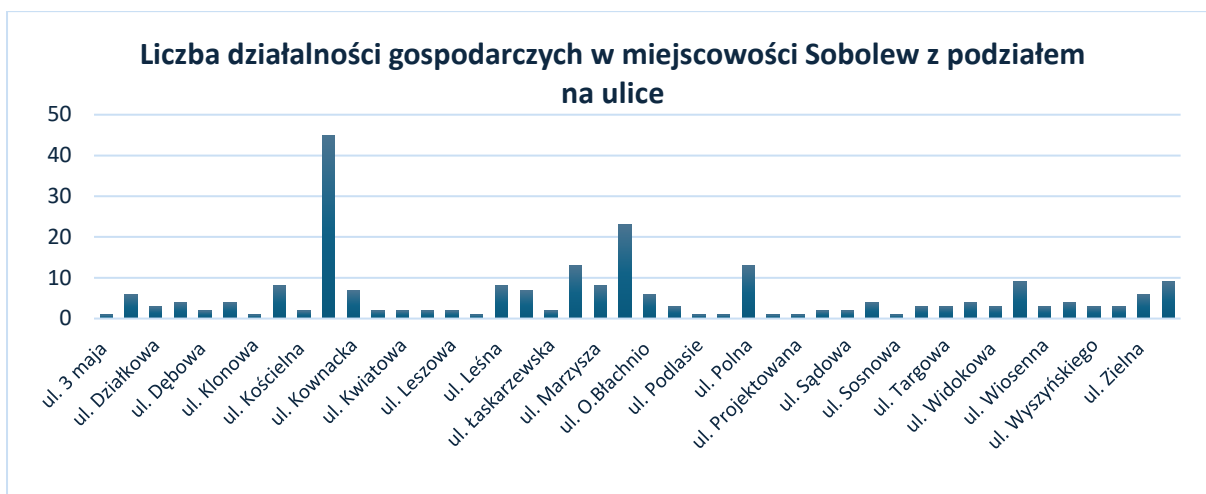
6.5 ZATRUDNIENIE

O poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego świadczy obecność podmiotów świadczących usługi na rzecz ludności. Większość mieszkańców miejscowości i sołectw na terenie gminy Sobolew jest zatrudniona w różnych gałęziach gospodarki — zarówno w samej miejscowości Sobolew, w gminie Sobolew, jak i w sąsiednich gminach. Niezwykle ważne jest stałe połączenie komunikacyjne — gmina jest obsługiwana liniami przewozu publicznego autobusowego i kolejowego, co ułatwia dojazd do szkół, uczelni i pracy w większych ośrodkach (Garwolin, Warszawa).

W samym Sobolewie zanikła działalność rolnicza. Gospodarka rolna prowadzona jest na obrzeżach miejscowości. Mając na uwadze liczbę wpisów podmiotów zarejestrowanych w CEIDG, warto wskazać, że głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy Sobolew jest działalność pozarolnicza. Działają przedsiębiorstwa prywatne i publiczne, produkcyjne, usługowe i transportowe. Istnieją również zakłady i instytucje państwowe.

Na terenie samej miejscowości Sobolew zarejestrowanych jest 242 aktywnych działalności gospodarczych, a w całej gminie 426, co świadczy o znacznym poziomie przedsiębiorczości mieszkańców oraz zróżnicowanej strukturze lokalnej gospodarki.

Wśród przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Sobolewa występuje szeroki przekrój branż — od produkcji i handlu, poprzez usługi transportowe, budowlane, gastronomiczne, po działalność handlową. Najwięcej firm koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza przy ulicach: Kościuszki (45), Milanowskiej (23), Maciejowickiej (13), Polnej (13), Żelechowskiej i Wiejskiej (9) i Leśnej i Kolejowej (8), co potwierdza miejski charakter rozwoju miejscowości.

Wykres nr 1 Liczba działalności gospodarczych w miejscowości Sobolew z podziałem na ulice

Wśród przeważających rodzajów działalności gospodarczej dominują:

1. Transport drogowy towarów.
2. Roboty budowlane (tynkowanie, malowanie, instalacje, wykończenia, konstrukcje dachowe).
3. Handel detaliczny i hurtowy, w tym sprzedaż internetowa.
4. Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych.
5. Produkcja stolarska i metalowa.
6. Usługi elektryczne i instalacyjne.

Największe zakłady produkcyjne to:

1. Sante Sp. z o.o. – produkcja zdrowej żywności, jeden z największych pracodawców w regionie.
2. Sewim Sp. z o.o. – producent sprzętu sportowego i wyposażenia siłowni.
3. Fabryka Odzieży GARMENT – zakład produkcji odzieży.
4. Przedsiębiorstwo Produkcyjne „KRAJ” – produkcja wyrobów przemysłowych.
5. PPH SOGAR Z.W. Wiśniccy S.J. – zakład produkcyjno-handlowy.
6. Piekarnia S.C.– lokalny producent pieczywa.
7. Zakład metalurgiczny, spawalniczy, ślusarski – produkcja balustrad, bram i ogrodzeń.
8. Firma Konfekcyjna O.L.G.A.– zakład krawiecki.
9. Stolarstwo Błachnio – zakład stolarski.
10. Bożena Zabielska Meble B.O.J.A. – zakład stolarski.

Największe zakłady usługowe to:

1. Usługi instalacyjno-sanitarne, wod.-kan., CO, gaz – usługi instalacyjno-sanitarne.
2. MAR SERVICE – mechanika, serwis i diagnostyka samochodowa.
3. TOM-CAR – mechanika, serwis i diagnostyka samochodowa.
4. Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów – stacja kontroli pojazdów.
5. Autokary „Sowińscy” – transport drogowy pasażerski.
6. Usługi Transportowe „Lembus” – transport drogowy pasażerski.
7. F.U.H. DACH-TEX – usługi dekarские.
8. Biedronka, Dino, Stokrotka – usługi handlowe.
9. Pszczółka Sobolew – usługi handlowe.
10. Oknopol PHU – sprzedaż materiałów wykończeniowych, okien i drzwi.
11. Pizzeria „Daktyl” – usługi gastronomiczne.

Fot. nr 57, Sklep Biedronka i Pepco

Fot. nr 58, Market "Dino"

Fot. nr 59, Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów

Ponadto na terenie miejscowości Sobolew znajdują się: zakłady opieki zdrowotnej, apteki, gabinety stomatologiczne, gabinety fizjoterapeutyczne, gabinety logopedyczne, salony kosmetyczne i fryzjerskie, kwaciarnie, obiekty noclegowe, sklepy spożywcze lokalne, firmy ubezpieczeniowe, bank, bankomat, poczta, paczkomaty.

Struktura zatrudnienia w Sobolewie charakteryzuje się przewagą sektora usług i produkcji przemysłowej nad rolnictwem. Większość mieszkańców pracuje w zakładach produkcyjnych (Sante, Garment, Sewim), w handlu i usługach (sklepy, warsztaty, firmy transportowe), w administracji publicznej (Urząd Gminy, szkoły, przedszkola, GOPS) oraz w instytucjach kultury i ochrony zdrowia. Część mieszkańców dojeżdża do pracy do Garwolina, Warszawy lub innych większych ośrodków miejskich, korzystając z dogodnych połączeń kolejowych i autobusowych. Niezwykle ważne jest stałe połączenie komunikacyjne – gmina jest obsługiwana liniami przewozu publicznego autobusowego i kolejowego, co ułatwia dojazd do szkół, uczelni i pracy w większych ośrodkach (Garwolin, Warszawa). Stacja kolejowa w Sobolewie na linii Warszawa–Lublin zapewnia regularne połączenia z Warszawą (ok. 1,5 godziny jazdy) i Lublinem (ok. 1 godzina jazdy), co czyni Sobolew atrakcyjnym miejscem zamieszkania dla osób pracujących w tych miastach.

6.6 OŚWIATA

Miejscowość Sobolew dysponuje rozbudowaną i zróżnicowaną bazą oświatową, która swoim zakresem i poziomem organizacyjnym odpowiada standardom charakterystycznym dla ośrodków miejskich. Sieć placówek edukacyjnych obejmuje wszystkie etapy kształcenia — od opieki żłobkowej, przez wychowanie przedszkolne i szkolnictwo podstawowe, aż po szkolnictwo średnie. Bogata historia oświaty w Sobolewie, sięgająca drugiej połowy XIX wieku, stanowi dodatkowe świadectwo miejskiego charakteru miejscowości i jej funkcji centralnej w regionie.

Rys historyczny oświaty w Sobolewie

Tradycje edukacyjne Sobolewa sięgają 1871 roku, kiedy to — według Słownika geograficznego Chlebowskiego, Walewskiego i Sulimierskiego — istniała już w tej miejscowości szkoła początkowa, mieszcząca się w wynajętym domu. W czerwcu 1915 roku ks. Leon Kalinowski założył ochronkę, do której uczęszczało ponad 125 dzieci.

W październiku 1919 roku, staraniem zawiadowcy stacji kolejowej Antoniego Nojszewskiego, otwarto Szkołę Kolejową, a w 1920 roku p. Onufry Błachnio przekazał jej budynek aktem darowizny. Po odzyskaniu niepodległości szkolnictwo w Sobolewie rozwijało się dynamicznie — w roku szkolnym 1945/1946 otwarto szkołę średnią, zaś w 1947 roku wmurowano kamień węgielny pod gmach Publicznej Szkoły

Podstawowej, oddany do użytku w 1956 roku. W roku szkolnym 1954/1955 Liceum Ogólnokształcące i Szkoła Podstawowa zostały zespolone, tworząc jedenastoletnią placówkę edukacyjną. Liceum usamodzielniało się w 1987 roku, gdy otrzymało nowy budynek.

Aktualny stan infrastruktury oświatowej

Na terenie gminy Sobolew funkcjonują następujące placówki oświatowe:

Szkoły podstawowe i przedszkola:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sobolewie,
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gończycach (Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Publiczne Przedszkole),
3. Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole,
4. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki w Anielowie,
5. Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim,
6. Publiczne Przedszkole im. Jasia i Małgosi w Sobolewie,
7. Publiczny Żłobek w Sobolewie.

Szkoły średnie w Sobolewie:

1. Liceum Ogólnokształcące w Sobolewie,
2. Branżowa Szkoła I Stopnia,
3. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.

Ponadto na terenie gminy działa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku, powołany uchwałą Rady Powiatu Garwolińskiego nr IV/19/1998 z dnia 29 grudnia 1998 r., kształcący dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

W roku szkolnym 2025/2026 ze wszystkich placówek korzysta łącznie 1034 uczniów szkół podstawowych i oddziałów przedszkolnych (70 oddziałów), 206 wychowanków przedszkola w Sobolewie i Gończycach oraz 22 dzieci w Publicznym Żłobku. Zatrudnionych jest 131 nauczycieli, w tym 114 pełnozatrudnionych.

Fot. nr 60, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sobolewie

Fot. nr 61, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole

Fot. nr 62, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim

Fot. nr 63, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przytęku

Baza dydaktyczna i sportowa

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sobolewie dysponuje rozbudowaną bazą dydaktyczną i sportową o charakterze ponadlokalnym. W skład kompleksu wchodzi m.in.: pełnowymiarowa hala sportowa (44 × 26 m) z miejscami siedzącymi dla ok. 200 osób, dwa korty tenisowe o nawierzchni ceglastej, dwa boiska wielofunkcyjne, boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią (48 × 90 m) i bieżnią lekkoatletyczną, a także boisko do siatkówki plażowej. Szkoła posiada 25 sal lekcyjnych, dwie pracownie komputerowe, bibliotekę, gabinety terapeutyczne i lekarski, świetlicę ze stołówką (350 posiłków dziennie) oraz system monitoringu. Obiekty sportowe szkoły służą również mieszkańcom i lokalnym klubom sportowym.

Fot. nr 64, Hala sportowa wraz z boiskiem w Sobolewie

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gończycach,

który dysponuje 3-kondygnacyjnym budynkiem szkolnym z salą gimnastyczną, kompleksem sportowym „Moje Boisko – Orlik 2012”, nowym boiskiem sportowym oraz 14 pracownikami przedmiotowymi, pracownią komputerową,

Fot. nr 65, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gończycach

biblioteką z Centrum Informacji Multimedialnej, gabinetami specjalistycznymi i stołówką z kuchnią wydającą ok. 400 posiłków dziennie. W ramach programu „Laboratoria przyszłości” szkoła została wyposażona w drukarki 3D, roboty edukacyjne i sprzęt multimedialny.

Publiczne Przedszkole im. Jasia i Małgosi w Sobolewie, działające od 1951 roku

Fot. nr 66, Publiczne Przedszkole w Sobolewie

(w 2026 roku obchodzi jubileusz 75-lecia), mieści się od 1 września 2018 r. w nowoczesnym budynku przy ul. Kardynała Wyszyńskiego 42. Placówka liczy 6 oddziałów (132 wychowanków), posiada w pełni wyposażoną kuchnię, dziennik elektroniczny (wdrożony w 2025 r.) oraz zapewnia wsparcie w ramach

Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka (WWRD).

Fot. nr 67, Publiczny Żłobek w Sobolewie

Publiczny Żłobek w Sobolewie, utworzony uchwałą Rady Gminy z dnia 15 listopada 2018 r., wpisany do rejestru żłobków 17 stycznia 2019 r., dysponuje obecnie 24 miejscami opieki (od września 2024 r. po rozbudowie), wraz ze zmodernizowanym placem zabaw dofinansowanym w ramach Programu „Aktywne Place Zabaw”.

Fot. nr 68, Publiczny Żłobek w Sobolewie

Fot. nr 69, Publiczny Żłobek w Sobolewie

Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole

Fot. nr 70, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole

Fot. nr 71, Plac zabaw przy szkole w Sokole

Szkoła Podstawowa w Sokole istnieje od 1916 roku. Do obwodu szkolnego należą następujące miejscowości: Sokół, Przyłęk, Kaleń Pierwszy. Szkoła spełnia swoje podstawowe funkcje w zakresie nauczania i wychowania. Uczniowie szkoły osiągają bardzo wysokie wyniki nauczania, czego dowodem są wyniki egzaminów ósmoklasistów. Szkoła jest beneficjentem licznych programów rządowych: Aktywna Tablica, Laboratoria przyszłości, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa.

Szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie Ziemi Sobolewskiej „RozwijaMY”

Od dnia 1 września 2021 r. Stowarzyszenie Ziemi Sobolewskiej „RozwijaMY” pełni funkcję organu prowadzącego dla dwóch publicznych szkół podstawowych: Publicznej Szkoły Podstawowej im. Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki w Anielowie (imię nadane 30 czerwca 2024 r. podczas obchodów 100-lecia szkoły) oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Kaleniu Drugim. Obie placówki łącznie kształcą 161 uczniów i zatrudniają 52 pracowników. Szkoły realizują obowiązek szkolny dla dzieci zarówno z terenu gminy Sobolew, jak i gmin ościennych.

Fot. nr 72, Plac zabaw przy szkole w Anielowie

Fot. nr 73, Publiczna Szkoła Podstawowa w Anielowie

Fot. nr 74, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim

Fot. nr 75, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim

W 2025 roku rozpoczęły się prace termomodernizacyjne, co pozwoli poprawić komfort nauki i warunki pracy dla uczniów oraz nauczycieli. Dzięki tym pracom budynki staną się bardziej energooszczędne i jednocześnie przyjazne dla środowiska. Termomodernizacja to ważny krok w kierunku zapewnienia nowoczesnych i bezpiecznych warunków edukacyjnych dla całej społeczności szkolnej. Szkoły są otwarte dla wszystkich uczniów, w tym także dla dzieci z niepełnosprawnościami. Zapewniają im warunki do nauki i rozwoju poprzez indywidualne podejście, dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz organizację zajęć specjalistycznych, takich jak zajęcia logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczne i rewalidacyjne. Dzięki zaangażowanej kadrze i wsparciu specjalistów uczniowie mogą rozwijać swoje umiejętności w przyjaznym i bezpiecznym środowisku.

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku

Fot. nr 76, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku wraz z placem zabaw

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku został formalnie utworzony uchwałą Rady Powiatu Garwolińskiego – numer: IV/19/1998 z dnia 29 grudnia 1998 r.

Jest to placówka, w której kształcą się i przebywają dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

W skład Ośrodka wchodzi: Szkoła Podstawowa i Internat. Do realizacji zadań służą bogato wyposażone klasopracownie oraz gabinety terapeutyczne. Wychowankowie placówki mogą korzystać z pomocy logopedycznej, terapii EEG-Biofeedback, terapii metodą Tomatisa, mają do dyspozycji Salę polisensoryczną, Salę SI, Pracownię gospodarczą oraz dwie pracownie komputerowe: Windows i Macintosh.

Kadra ośrodka jest wykwalifikowana i przygotowana do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie, autystycznymi oraz dziećmi ze sprzężeniami. Ośrodek prowadzi liczne zajęcia pozalekcyjne i terapeutyczne. Posiada internat, co umożliwia całodobową opiekę wychowankom mieszkającym z dala od domu.

Fot. nr 77, Pracownia komputerowa w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przyłęku

Fot. nr 78, Budynek Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Przyłęku

Liceum Ogólnokształcące w Sobolewie

Szkoła powstała w roku 1945 i nosiła nazwę „Gimnazjum przy Szkole Powszechnej w Sobolewie”. Początkowo uczyło się w niej 125 osób, nauka odbywała się w prywatnych domach, a szkoła była utrzymywana przez gminę w Sobolewie. Bardzo ważną datą był luty 1950 roku, kiedy to została upaństwowiona i otrzymała nazwę: „Państwowa Szkoła Ogólnokształcąca Stopnia Licealnego w Sobolewie”. Zajmowała

ona wtedy budynek wspólnie ze szkołą podstawową i właśnie w nim odbyła się pierwsza matura w 1951 roku. Duży rozkwit szkoły przypada na lata 1960-68, kiedy to uczyło się 400 uczniów w 12 oddziałach. Dopiero od 12 lutego 1988 roku szkoła otrzymała swój własny budynek.

Fot. nr 79, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Sobolewie

Fot. nr 80, Sztandar szkoły

1 sierpnia 1993 roku dzięki uchwale Rady Pedagogicznej, szkoła przyjęła za patrona wielkiego patriotę – Tadeusza Kościuskę. Również w 1993 roku podjęto starania (uwieńczone sukcesem) o utworzenie przy Liceum Ogólnokształcącym, Zasadniczej Szkoły Zawodowej o profilu wielozawodowym. W roku 1999, w wyniku podjętych starań w Starostwie Powiatowym w Garwolinie, utworzono trzecią szkołę: Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych na podbudowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej. W 2002 roku zmieniono nazwę szkoły na Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. T. Kościuszki oraz utworzono kolejną szkołę kończącą się maturą – Liceum Profilowane.

Z tego samego powodu skrócono też okres nauki w szkołach do 2 lat w Szkole Zawodowej oraz 3 lat w liceach Ogólnokształcącym i Profilowanym. W Liceum Profilowanym utworzono dwie klasy o profilach ekonomiczno-administracyjnym oraz zarządzanie informacją, natomiast w Liceum Ogólnokształcącym wybrano dla klas nachylenie humanistyczne i biologiczno-chemiczne.

Rozwinięta i zróżnicowana sieć placówek oświatowych w Sobolewie — obejmująca żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie i specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy — stanowi jeden z kluczowych argumentów przemawiających za miejskim charakterem miejscowości. Sobolew pełni funkcję lokalnego centrum edukacyjnego dla obszaru całej gminy i gmin sąsiednich, co jest cechą typową dla ośrodków posiadających status miasta. Wysoka jakość bazy dydaktycznej i sportowej, zatrudnienie wykwalifikowanej kadry pedagogicznej oraz szeroka oferta edukacyjna na poziomie ponadpodstawowym potwierdzają, że miejscowość Sobolew spełnia kryteria infrastruktury społecznej właściwe dla miejscowości miejskich.

6.7 SPORT W GMINIE SOBOLEW

Gmina Sobolew dysponuje rozwiniętą infrastrukturą sportową oraz prężnie działającymi organizacjami kultury fizycznej, które od dziesięcioleci integrują lokalną społeczność i promują aktywny styl życia. Na terenie gminy działają cztery kluby i stowarzyszenia sportowe, skupiające łącznie kilkaset zawodników w różnych kategoriach wiekowych.

GUKS Zryw Sobolew

Początki piłki nożnej w Sobolewie – tradycje piłkarskie w Sobolewie sięgają okresu międzywojennego. Już przed 1946 rokiem odbywały się tu nieformalne spotkania i mecze piłki nożnej pomiędzy mieszkańcami miejscowości. W kronikach „Promnika” Łaskarzew można znaleźć zapis o meczu rozegranym w 1927 roku pomiędzy drużynami Łaskarzewa i Sobolewa. W lipcu 1946 roku rozegrano pierwszy oficjalny mecz reprezentacji Sobolewa z drużyną Kolejarzy Sobolew, wzmocnioną zawodnikami z Żelechowa. Spotkanie to stało się impulsem do utworzenia pierwszej zorganizowanej drużyny piłkarskiej w Sobolewie, która zaczęła rozgrywać mecze z zespołami z okolicznych miejscowości – Łaskarzewa, Żelechowa i Stężycy.

Powstanie klubu LZS Sobolew

W 1949 roku, wraz z utworzeniem Krajowego Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych, powstał LZS Sobolew. W latach 1949–1976 klub uczestniczył w rozgrywkach Okręgowego Związku Piłki Nożnej w Warszawie. Choć nie odnosił wówczas znaczących sukcesów, zyskał reputację solidnego i ambitnego zespołu wiejskiego.

Sezon 1981/82 przyniósł mistrzostwo klasy A – Sobolew przegrał wówczas tylko jeden mecz. W sezonie 1994/95 zespół zajął I miejsce w Lidze Okręgowej Siedlce i awansował do klasy Międzyokręgowej Siedlecko–Białkopodlaskiej. Po roku nastąpił spadek. W sezonie 1997/98 Zryw ponownie wygrał rozgrywki Ligi Okręgowej Siedlce i awansował do IV Ligi Makroregionalnej.

Fot. nr 81, Sezon 1981/82 – piłkarze Zrywu Sobolew

Fot. nr 82, Sezon 2001/2002 – Piłkarze Zrywu Sobolew

Sezon 2001/02 przyniósł kolejny awans – tym razem do IV Ligi Mazowieckiej. Wówczas Zryw Sobolew rozegrał pamiętny mecz z Legią II Warszawa, w której wystąpili m.in. Boruc, Zieliński, Saganowski, Szala, Józwiak i Zganiacz. Na meczu obecny był trener pierwszej drużyny Legii – Dragomir Okuka. Po sezonie zespół spadł z IV ligi.

Międzynarodowe wydarzenia

We wrześniu 2002 roku Sobolew był gospodarzem dwóch spotkań XVII Międzynarodowego Turnieju Juniorów „Warszawska Syrenka”:

04.09.2002: Belgia – Rumunia

06.09.2002: Belgia – Cypr.

Lata 2003–2011 – stabilizacja i sukcesy młodzieży

W sezonie 2003/04 młodzieżowe drużyny Zrywu (roczniki 1989/90 i 1991/92) awansowały do Mazowieckich Lig Młodzieżowych. W kolejnych latach seniorzy występowali w Mazowieckiej Lidze Seniorów oraz Lidze Okręgowej Siedlce.

W 2011 roku Zryw Sobolew odniósł historyczny sukces, zdobywając Puchar Polski na szczeblu OZPN Siedlce. W kolejnej rundzie drużyna pokonała Narew Ostrołęka, a następnie przegrała z Legią II Warszawa.

Współczesność

Od sezonu 2011/12 klub nieprzerwanie występuje w Lidze Okręgowej Siedlce. Obecnie w klubie trenuje około 140 zawodników w różnych kategoriach wiekowych: roczniki 2009/10, 2011/12, 2013/14, 2015, 2016, 2017, 2018/19 oraz 2020.

Stadion i zaplecze

Stadion budowany był w latach 1999-2001. Budowa stadionu finansowana była z budżetu gminy Sobolew.

W skład obiektów sportowych wchodzi:

- Oświetlone boisko ze sztuczną nawierzchnią, o wymiarach 92m x 48m,
- Hala sportowa z wymiarami parkietu 44m x 24m,
- Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową,
- Budynek klubu wraz z parkingiem.

Fot. nr 83, Stadion w Sobolewie

Stadion sportowy w Sobolewie przy ul. Onufrego Błachnio jest własnością Urzędu

Gminy Sobolew i został oddany klubowi w użyczenie wraz z zapleczem sportowym. Stadion może pomieścić 420 widzów na miejscach siedzących i około 1200 miejsc stojących.

Fot. nr 84, Trybuny na stadionie w Sobolewie

Uczniowski Klub Sportowy „PROMYK” Sobolew

Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Promyk” Sobolew działa nieprzerwanie od 14 kwietnia 1997 roku, wspierając rozwój sportu, aktywności fizycznej oraz wychowania młodzieży w środowisku lokalnym. Siedziba klubu mieści się w Publicznej Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Sobolewie przy ul. Kościuszki 17.

Klub prowadzi szeroką działalność sportową, umożliwiając dzieciom i młodzieży udział w zajęciach, treningach oraz lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich zawodach. Współpracując ze szkołą i społecznością lokalną, „Promyk” przyczynia się do popularyzacji zdrowego stylu życia, kształtowania charakteru oraz rozwijania talentów sportowych swoich wychowanków.

Zawodnicy reprezentujący „Promyk” od lat osiągają znaczące sukcesy sportowe. Dorobek klubu obejmuje m.in.:

- I miejsce w powiecie i III miejsce w mazowieckich IMS w tenisie stołowym (2006),
- I miejsce w Międzypowiatowej Gimnazjadzie LZS w piłce siatkowej dziewcząt (2015),
- III miejsce w Mistrzostwach Województwa Mazowieckiego LZS w piłce siatkowej dziewcząt (2015),
- medale w Mistrzostwach Polski w Parabadmintonie (2016): srebrny w singlu, złoty w deblu i brązowy w mixcie,
- udział w Mistrzostwach Świata w Parabadmintonie (2017),
- I miejsce w Międzypowiatowych Igrzyskach Młodzieży w piłce ręcznej dziewcząt (2020).

KTS Klub Tenisowy Sobolew

Fot. nr 85, Logo Klubu Tenisowego

W 2024 roku, w odpowiedzi na rosnące zainteresowanie tenisem ziemnym wśród mieszkańców gminy, swoją działalność zainaugurował Klub Tenisa Ziemnego KTS Sobolew. Zrzesza on około 50 zawodników w różnym wieku — dzieci, młodzież oraz dorosłych. W ramach swojej działalności klub organizuje regularne treningi, turnieje oraz coroczne rozgrywki ligowe.

Promnik Gończyce

W roku 2016 powstał klub Promnik Gończyce, którego nazwa pochodzi od rzeki, nad którą położona jest miejscowość. Początkowo utworzono wyłącznie roczniki młodzieżówek, ale z czasem, w 2017 roku aktywowano również drużynę seniorską. Obecnie klub liczy 8 roczników + seniorzy. Na uwagę zasługuje fakt, iż w tak małej miejscowości jest tak wiele osób, chcących prowadzić aktywny tryb życia. Zawodnicy mogą liczyć na nieocenione wsparcie

Fot. nr 86, Logo Stowarzyszenia Promnik Gończyce

gminy Sobolew, Parafii Gończyce oraz licznych sponsorów, a także sympatyków klubu.

Początkowo drużyna rywalizowała w B-klasie okręgu siedleckiego, a od sezonu 2024/25 występuje w A-klasie okręgu siedleckiego, rozgrywając swoje mecze na boisku w Gończycach oraz gminnym boisku w Sobolewie. W kolejnym okresie klub kontynuował swój rozwój, konsekwentnie zwiększając swoje doświadczenie i stabilność w lidze.

Klub Sportowy Mazurki Gończyce

Klub, mimo że istnieje dopiero od kilku lat, zdążył już na trwałe zapisać się na sportowej mapie regionu. Inicjatywa, która narodziła się w styczniu 2023 roku z pomysłu trenera Marcina Cieśli, szybko przekształciła się w dynamicznie rozwijającą się organizację, działającą na rzecz promocji aktywności fizycznej i wspierania młodych talentów. Od stycznia 2025 roku klub oficjalnie funkcjonuje jako Stowarzyszenie Mazurki Gończyce.

Najlepszym dowodem na skuteczność tej pracy są imponujące osiągnięcia zawodników, szczególnie drużyny z rocznika 2017 prowadzonej przez trenera Marcina Cieślę. W samym tylko 2025 roku młodzi piłkarze zdobyli liczne tytuły, m.in. pierwsze miejsca w prestiżowych turniejach takich jak Pro Future League, Warsaw Deyna Cup, Klubowe Mistrzostwa Mazowsza czy finał wojewódzki „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”. Drużyna wykazała się również doskonałą formą na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej, zdobywając wysokie lokaty w turniejach takich jak Kick Off Cup w Mogilnie. Nie mniej owocne były lata poprzednie, w których Mazurki

Gończyce regularnie stawały na najwyższym stopniu podium. Sukcesy w turniejach Pro Future Cup oraz Mini Mistrzostwach stały się wizytówką klubu, potwierdzając wysoki poziom szkolenia oraz zaangażowanie zarówno zawodników, jak i sztabu szkoleniowego.

Mazurki Gończyce to miejsce, w którym sportowa pasja, profesjonalne szkolenie i zaangażowanie tworzą przestrzeń do rozwoju młodych talentów.

6.8 ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Zadania z zakresu administracji publicznej realizowane są przez Urząd Gminy z siedzibą w Sobolewie. Urząd działa w strukturze referatów i samodzielnych stanowisk pracy. Urzędem kieruje Wójt Gminy Sobolew, przy czym jest on pracodawcą dla zatrudnionych w nim pracowników. W urzędzie zatrudnionych jest 45 pracowników, w tym na stanowiskach urzędniczych 30 osób, na stanowiskach pomocniczych i obsługi – 3 osoby oraz na stanowisku konserwatora 12 osób. Stanowiskami kierowniczymi w Urzędzie Gminy Sobolew są Wójt, zastępca Wójta, Sekretarz, Skarbnik, Kierownik USC, Kierownik Referatu Oświatowego, z-ca Kierownika Referatu Oświatowego, Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska.

Tabela nr 2: Struktura zatrudnienia w Urzędzie Gminy Sobolew wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Ilość osób łącznie	1 etat Liczba osób	1/2 etat Liczba osób	Stanowisko inspektora	Stanowisko referenta	Konserwator	Stanowisko kierownicze	Stanowisko pomocnicze
45	42	3	21	1	12	8	3

Ponadto zadania z zakresu administracji publicznej realizowane są przez jednostki organizacyjne:

1. Gminny Dom Kultury wraz z filią w Gończycach, zatrudniający 4 pracowników.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zatrudniający 10 pracowników.
3. Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z filią w Gończycach, zatrudniającą 2 osoby.

Gmina Sobolew jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych i opiekuńczych:

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gończycach.
2. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sobolewie.
3. Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole.
4. Publiczne Przedszkole im. Jasia i Małgosi w Sobolewie.
5. Publiczny Żłobek w Sobolewie.

Fot. nr 87, Zaplecze sportowe w Sobolewie

Fot. nr 88, Korty tenisowe nocą

Fot. nr 89, Boisko z bieżnią w Sobolewie

6.9 DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Kultura lokalna jest jednym z fundamentalnych elementów tożsamości wspólnoty i decyduje o jej sile, spójności oraz zdolności do kształtowania przyszłości. W przypadku Sobolewa, miejscowości położonej w województwie mazowieckim, w powiecie garwolińskim, życie kulturalne od wieków stanowiło istotny wyznacznik dynamiki rozwoju społecznego. Historia działań artystycznych, inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych, a wreszcie utworzenie i rozwój Gminnego Domu Kultury, dowodzą, że Sobolew od wielu dziesięcioleci realizuje zadania, które są właściwe ośrodkom miejskim. Niniejszy dokument stanowi rozwinięcie i szczegółowy opis działalności kulturalnej w Sobolewie i wskazuje, iż miejscowość ta spełnia przesłanki do uzyskania praw miejskich.

GMINNY DOM KULTURY W SOBOLEWIE

Gminny Dom Kultury w Sobolewie jest instytucją kultury o szczególnym znaczeniu dla społeczności lokalnej, stanowiącą centrum życia kulturalnego, artystycznego i edukacyjnego. Placówka powstała na mocy uchwały Rady Gminy Sobolew z dnia 27 grudnia 2012 roku i od początku swojego istnienia działa jako samorządowa instytucja kultury posiadająca osobowość prawną. Celem powołania tej jednostki było zapewnienie mieszkańcom Sobolewa i całej gminy dostępu do szerokiej oferty kulturalnej, a także stworzenie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi artystycznemu, społecznemu i obywatelskiemu. Gminny Dom Kultury został wyposażony w zaplecze lokalowe i organizacyjne pozwalające na realizację wielokierunkowych działań, które obecnie stanowią jeden z fundamentów funkcjonowania społeczności lokalnej.

Tradycje kulturalne Sobolewa sięgają czasów, w których podstawowe życie społeczne skupiało się wokół parafii oraz lokalnych jarmarków. To właśnie w przestrzeni religijnej i gospodarczej rozwijały się pierwsze formy wspólnotowych działań artystycznych, obejmujące zarówno pieśni religijne, jak i ludowe przyśpiewki towarzyszące obrzędowi dorocznym. Odnotowane zostały także tradycje jarmarczne, które oprócz wymiany towarowej sprzyjały prezentacji rzemiosła, rękodzieła oraz lokalnych zwyczajów.

Na przełomie XIX i XX wieku wzrastała rola amatorskich inicjatyw artystycznych, tworzonych głównie przez nauczycieli, księży i społeczników. Organizowano inscenizacje patriotyczne, odczyty i wieczornice, które miały na celu zarówno integrację mieszkańców, jak i podtrzymywanie tożsamości narodowej.

Władze gminne szczególnie w latach 80-tych i 90-tych wspierały działalność Kół Gospodyń Wiejskich. Wówczas powstały koła w Kaleniu, w Sokole, w Milanowie i w Sobolewie, a obecnie gmina posiada Koła Gospodyń Wiejskich w Sobolewie, Kobusach, Kaleniu Drugim, Kownacicy, Chotyni, Grabniaku, Gończycach i Anielowie. KGW pełnią bardzo ważną rolę w podtrzymywaniu tradycji, integracji lokalnej społeczności i rozwoju kultury ludowej. Zajmują się kultywowaniem tradycji kulinarnych i rękodzielniczych, organizują warsztaty, festyny, konkursy kulinarne i dożynki, uczestniczą w promocji lokalnych potraw i produktów regionalnych oraz wspierają mieszkańców wsi, dbając o wspólnotę.

Kolejnym istotnym elementem życia kulturalnego Sobolewa było Towarzystwo Naukowo-Kulturalne, a od 2007 roku Stowarzyszenie Przyjaciół Sobolewa, którego spotkania odbywały się cyklicznie w Willi „Przystań”, następnie przekształciło się w Uniwersytet Ludowy w Sobolewie i w Gończycach. Znaczące osobowości prowadzące działalność od początku to dr Mirosław Matosek, autor licznych publikacji dotyczących dziejów Ziemi Sobolewskiej, Kazimierz Paciorek – pasjonat historii i kolekcjoner antyków, oraz Tomasz Kuliński. Uniwersytet Ludowy w Gończycach przekształcił się w Zespół Ludowy działający od 2007 roku pod przewodnictwem Elżbiety Radziej. Od 2012 roku został wpisany do statutu jako Zespół Ludowy działający przy Gminnym Domu Kultury, funkcjonując do 2023 roku. Działalność Zespołu Ludowego prezentowała występy lokalne – reprezentowała region na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim, a nawet krajowym, realizując repertuar obejmujący inscenizacje ludowe, scenariusze o tematyce rozrywkowej, religijnej i patriotycznej. Grupa aktywizowała społeczność lokalną, wspierając udział mieszkańców w wydarzeniach integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych.

Fot. nr 90, Zespół Ludowy

Pierwsze wzmianki o miejscu kulturalnym dla społeczności Sobolewa dotyczą działalności Domu Ludowego założonego w 1956 r. To tam odbywały się zabawy taneczne i dyskoteki, funkcjonowało Kino Objazdowe, a mieszkańcy spotykali się, by wspólnie grać w piłkarzyki czy w tenisa stołowego. Szczególnie zasłużone osoby dla inicjatyw kulturalnych w tym miejscu to Helena Banaszek, Krystyna Wichowicz i Barbara Lis.

Fot. nr 91, Skecz zaprezentowany w Domu Ludowym 1957 r.

Fot. nr 92, Skecz zaprezentowany w Domu Ludowym 1957 r.

Fot. nr 93, Zespół muzyczny działający przy Domu Ludowym 1969 r.

Fot. nr 94, Zespół muzyczny działający przy Domu Ludowym 1969 r.

W kolejnych latach powstały świetlice wiejskie, pełniące funkcję lokalnych ośrodków kultury i integracji społecznej, największe z nich w Gończycach oraz w budynku Urzędu Gminy w Sobolewie, zapewniając mieszkańcom przestrzeń do spotkań, zajęć edukacyjnych i kulturalnych. Od 2004 roku w Urzędzie Gminy zatrudniono Krzysztofa Szostaka jako instruktora do spraw kultury, rozpoczynając profesjonalizację działań kulturalnych w gminie. Następnie funkcję kierownika pełniła Elżbieta Radziej, a od 2023 roku rolę dyrektora

Gminnego Domu Kultury w Sobolewie pełni Aneta Niedźwiedzka, kontynuując tradycję wspierania lokalnej społeczności oraz rozwijania oferty kulturalnej i edukacyjnej gminy. Istotną rolę w życiu kulturalnym i społecznym Sobolewa odgrywa Klub Seniora „Pogodni”, który powstał w 2016 roku z inicjatywy Jadwigi Szczęsnej, przy ścisłej współpracy z Gminnym Domem Kultury. Od momentu założenia klub stał się nie tylko miejscem spotkań, lecz także przestrzenią twórczej aktywności i integracji osób starszych, odpowiadając na ich potrzeby związane z uczestnictwem w życiu kulturalnym, towarzyskim i edukacyjnym. Dzięki bogatej ofercie działań seniorzy mogą nie tylko ciekawie spędzać czas wolny, ale także rozwijać pasje, wzmacniać poczucie wspólnoty i przeciwdziałać izolacji społecznej, która często dotyka osoby w starszym wieku. Członkowie klubu regularnie uczestniczą w koncertach, przedstawieniach teatralnych, przeglądach artystycznych oraz wydarzeniach okolicznościowych organizowanych przez Gminny Dom Kultury. Ich obecność podczas lokalnych uroczystości, świąt państwowych i religijnych czy festynów plenerowych nadaje wydarzeniom szczególnego charakteru i podkreśla ciągłość tradycji w życiu wspólnoty. Seniorzy aktywnie współtworzą także życie artystyczne, biorąc udział w warsztatach rękodzielniczych, zajęciach muzycznych i tanecznych, często też, sami prezentują swoje umiejętności na scenie. W ten sposób nie tylko rozwijają własną kreatywność, lecz także dzielą się doświadczeniem i talentem z młodszymi pokoleniami. Ważnym elementem działalności Klubu „Pogodni” jest inicjowanie i realizowanie projektów integrujących społeczność lokalną. Seniorzy chętnie angażują się w akcje charytatywne, przedsięwzięcia edukacyjne oraz działania o charakterze międzypokoleniowym. Organizują spotkania z dziećmi i młodzieżą, podczas których przekazują wiedzę o dawnych zwyczajach, rękodziele czy kuchni regionalnej, stając się naturalnymi ambasadorami tradycji. Takie wydarzenia sprzyjają budowaniu więzi międzyludzkich, a jednocześnie umacniają poczucie tożsamości lokalnej. Klub „Pogodni” pełni także funkcję wspierającą dla swoich członków – to przestrzeń, w której seniorzy znajdują przyjaciół, mogą dzielić się swoimi problemami, otrzymywać wsparcie emocjonalne i praktyczne. Organizowane są spotkania tematyczne dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa, aktywności fizycznej czy nowych technologii, które pozwalają osobom starszym lepiej odnajdywać się we współczesnym świecie. Dzięki współpracy z Gminnym Domem Kultury, klub korzysta z profesjonalnego zaplecza organizacyjnego, co umożliwi rozwój coraz to nowych inicjatyw. W ciągu kilku lat działalności Klub Seniora „Pogodni” wypracował sobie trwałą pozycję w życiu

Sobolewa. Stał się przykładem tego, jak aktywizacja osób starszych może wzbogacać życie całej społeczności, a jednocześnie dowodem, że wiek nie stanowi bariery w podejmowaniu nowych wyzwań i realizacji pasji. Obecność seniorów w życiu kulturalnym gminy dodaje mu szczególnej wartości – wnosi doświadczenie, mądrość i stabilność, a jednocześnie inspirowanie do działania kolejne pokolenia mieszkańców.

Fot. nr 95, Sylwester Klubu „Pogodni” w Domu Kultury 2022/2023 r.

Fot. nr 97, Warsztaty wielkanocne dla seniorów 2025 r.

Fot. nr 96, Wycieczka Klubu „Pogodni” do Uniejowa, 2021 r.

Gminny Dom Kultury w Sobolewie pełni funkcję centralnego ośrodka życia kulturalnego, współpracując z Klubem Seniora „Pogodni”, szkołami, Stowarzyszeniami, przedszkolami, Kołami Gospodyń Wiejskich oraz innymi organizacjami pozarządowymi. Placówka prowadzi zajęcia edukacyjno-artystyczne dla dzieci już od 1 roku życia, dzieci przedszkolnych i szkolnych młodzieży, dorosłych i seniorów. Prowadzone są zajęcia plastyczne, rytmiczno-muzyczne, teatralne, malarskie, ceramiczne, taniec ludowy, zajęcia baletowe, zajęcia z gimnastyki artystycznej, szkołę tańca „Artiss”, naukę gry na pianinie i na gitarze, Szalony Naukowiec, Figle- Migle, zajęcia sensoryczne, aerobik i funkcjonalny trening ruchowy.

Grupy szkolne mają możliwość skorzystania z zajęć ceramicznych, malarskich lub o tematyce ustalanej indywidualnie bezpośrednio z nauczycielem.

Fot. nr 98, Zajęcia ceramiczne dla dzieci przedszkolnych, 2025 r.

Organizowane są warsztaty rękodzielnicze, przeglądy artystyczne, konkursy, koncerty, kabarety oraz wydarzenia cykliczne, takie jak Dzień Dziecka, Dzień Mamy, Dzień Seniora, Rodziny, Dni Gminy, pikniki rodzinne, Dożynki, Mikołajki, Mały Przegląd Form Teatralnych czy Przegląd Kolęd i Pastorałek – w wykonaniu grup muzycznych GDK, Festiwal

Fot. nr 99, Zajęcia w glinie dla dzieci przedszkolnych, 2025 r.

Piosenki Harcerskiej, Obchody 11 Listopada, Bal Karnawałowy. Zajęcia te odbywają się w roku szkolnym, natomiast w wakacje Gminny Dom Kultury prowadzi codzienne zajęcia bezpłatne dla dzieci i młodzieży, wycieczki, warsztaty, oraz na zakończenie wakacji w Parku przy Urzędzie Gminy wyświetlany jest seans dla dzieci i młodzieży przez Kino Objazdowe -przyciągające dużą widownię.

Infrastruktura GDK obejmuje salę widowiskową, siłownię, pracownię plastyczno-malarską, pracownię ceramiczną i Galerię „Korytarz” utworzone w 2024 roku. Filia GDK w Gończycach rozszerza dostępność oferty o dodatkowe zajęcia artystyczne i rekreacyjne. Placówka dysponuje nowoczesnym sprzętem multimedialnym, materiałami edukacyjnymi i pomocy artystycznych, co pozwala na prowadzenie zajęć na wysokim poziomie merytorycznym i technicznym. W 2023 roku, odpowiadając na rosnące zainteresowanie lokalnej społeczności rozwijaniem umiejętności artystycznych, zainaugurowano działalność zajęć malarskich. Już w pierwszym roku udało się utworzyć aż trzy grupy dla dzieci w różnym wieku oraz jedną grupę

dedykowaną osobom dorosłym, co pokazało, że zapotrzebowanie na tego typu aktywności kulturalne jest w Sobolewie bardzo wysokie. Spotkania malarskie szybko stały się nie tylko miejscem nauki technik plastycznych, ale także przestrzenią integracji, wymiany doświadczeń i rozwijania wrażliwości estetycznej uczestników.

Fot. nr 100, Wystawa w galerii „Korytarz” 2025 r.

Dynamiczny rozwój działań artystycznych zaowocował w 2024 roku powołaniem do życia Galerii „Korytarz”, która stanowi wyjątkową przestrzeń ekspozycyjną wewnątrz domu kultury. Galeria funkcjonuje w formule otwartej – każdego miesiąca organizowana jest nowa wystawa, prezentująca prace artystów malarzy, historyków sztuki, podróżników oraz fotografów.

Dzięki temu mieszkańcy mogą regularnie obcować z twórczością o zróżnicowanym charakterze, począwszy od malarstwa realistycznego i abstrakcyjnego, przez reportaże fotograficzne, aż po wystawy tematyczne o charakterze edukacyjnym czy historycznym. „Korytarz” stał się również miejscem spotkań autorskich, prelekcji oraz warsztatów, a jego działalność przyczynia się do poszerzania horyzontów i budowania lokalnej świadomości kulturowej.

W tym samym roku uruchomiono również pracownię ceramiczną, która od początku cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Funkcjonują w niej dwie grupy ceramiczne dla dzieci, grupa ceramiczna dla dorosłych oraz grupa ceramiczna dla seniorów, dzięki czemu warsztaty te, stały się przestrzenią międzypokoleniowej wymiany doświadczeń i wspólnej twórczości.

Fot. nr 101, Wystawa w galerii "Korytarz" 2025 r.

Fot. nr 102, Prace powstałe na zajęciach z ceramiki

Co więcej, na zajęcia regularnie przyjeżdżają grupy szkolne, które w ramach lekcji otwartych i wycieczek edukacyjnych mają możliwość samodzielnie spróbować swoich sił w tworzeniu prac z gliny. Zajęcia obejmują naukę podstawowych technik lepienia, szkliwienia oraz wypalania, a także rozwijają zdolności manualne i wyobraźnię uczestników. Pracownia ceramiczna nie tylko wspiera rozwój artystyczny, lecz także pełni funkcję terapeutyczną i integracyjną – jest miejscem, gdzie uczestnicy mogą się wyciszyć, oderwać od codziennych obowiązków i skupić na procesie twórczym.

W krótkim czasie zarówno Galeria „Korytarz”, jak i pracownia ceramiczna wpisały się w stały program działalności kulturalnej miejscowości, stanowiąc ważne uzupełnienie oferty domu kultury i przyciągając zarówno mieszkańców, jak i osoby z zewnątrz, które coraz chętniej odwiedzają Sobolew w poszukiwaniu inspiracji i twórczych doświadczeń.

Fot. nr 103, Prelekcja przedstawiciela Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Sobolewskiej

Równolegle, w 2024 roku, w Sobolewie powstało Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sobolewskiej – organizacja, która w krótkim czasie stała się jednym z najważniejszych ośrodków kultywowania pamięci i dziedzictwa lokalnego. Towarzystwo zrzesza osoby szczególnie zaangażowane w podtrzymywanie i popularyzację tradycji regionalnych, miłośników historii, a także

przedstawicieli środowiska naukowego i artystycznego. Jego działalność ma charakter otwarty, co sprawia, że do współpracy zapraszani są mieszkańcy w różnym wieku – od uczniów szkół, przez osoby dorosłe, aż po seniorów, którzy wnoszą do wspólnoty swoje wspomnienia i doświadczenia.

Cykliczne spotkania odbywają się raz w miesiącu i obejmują zarówno wykłady, jak i warsztaty tematyczne oraz prelekcje, które cieszą się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności. Program opracowywany jest pod kierunkiem osób o znaczącym autorytecie i wiedzy w zakresie historii oraz tradycji – dr Mirosława Matoska, Kazimierza Paciorka i Anny Wiśnioch. Dzięki ich zaangażowaniu spotkania mają nie tylko charakter popularnonaukowy, ale także edukacyjny, pozwalając na pogłębianie

wiedzy o dziejach miejscowości i jej mieszkańców. Towarzystwo dba o to, aby działalność merytoryczna była atrakcyjna i różnorodna – od wykładów dotyczących historii Sobolewa i jego okolic, poprzez warsztaty genealogiczne i etnograficzne, aż po prezentacje multimedialne poświęcone lokalnym zabytkom czy tradycjom obrzędowym.

Jednym z kluczowych zadań Towarzystwa jest dokumentowanie historii regionu. Członkowie organizacji gromadzą archiwalne fotografie, relacje ustne mieszkańców, stare dokumenty i pamiątki, które stanowią nieocenione źródło wiedzy o przeszłości. Zbiory te są następnie opracowywane i prezentowane w formie wystaw, które odbywają się zarówno w Domu Kultury, jak i w przestrzeni publicznej, dając szansę szerokiemu gronu odbiorców na zapoznanie się z bogactwem dziedzictwa Sobolewa. Towarzystwo prowadzi również działalność wydawniczą – przygotowuje broszury, monografie oraz albumy poświęcone historii miejscowości, wybitnym postaciom z nią związanym, a także zwyczajom i tradycjom, które kształtowały tożsamość mieszkańców

Gminny Dom Kultury, Klub Seniora „Pogodni”, Galeria „Korytarz”, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sobolewskiej oraz nowoczesne pracownie artystyczne tworzą kompleksową sieć instytucji i inicjatyw, które integrują mieszkańców, rozwijają kompetencje artystyczne i edukacyjne, pielęgnują tradycję i promują kulturę lokalną. Placówka prowadzi szeroką gamę zajęć stałych, cyklicznych i okazjonalnych, współpracując ze szkołami, przedszkolami i organizacjami pozarządowymi.

Znaczenie Gminnego Domu Kultury dla Sobolewa i całej gminy jest nie do oceny. Instytucja kształtuje życie kulturalne, umożliwia rozwój talentów, pielęgnuje tradycję, a jednocześnie otwiera mieszkańców na nowoczesne formy sztuki. W tym sensie stanowi ona symboliczny i praktyczny wyraz miejskości, świadcząc o aspiracjach społeczności lokalnej i jej zdolności do organizacji życia społecznego na poziomie właściwym dla ośrodków miejskich.

Dzięki działalności Gminnego Domu Kultury, Sobolew wyróżnia się wśród innych gmin regionu jako miejscowość o rozbudowanej ofercie kulturalnej i artystycznej. Placówka ta jest dowodem na to, że społeczność Sobolewa wykazuje się wysoką aktywnością, otwartością na kulturę i zdolnością do organizowania różnorodnych przedsięwzięć. To właśnie dzięki istnieniu i dynamicznemu rozwojowi Domu Kultury miejscowość posiada cechy charakterystyczne dla małego miasta, które stanowi centrum życia społecznego, kulturalnego i edukacyjnego.

Podsumowując, Gminny Dom Kultury w Sobolewie jest instytucją o kluczowym znaczeniu dla społeczności lokalnej. Jego działalność stanowi jeden z najważniejszych argumentów przemawiających za nadaniem Sobolewowi praw miejskich. Placówka ta, będąc sercem życia kulturalnego i obywatelskiego, nie tylko pełni funkcję edukacyjną i artystyczną, lecz także integruje mieszkańców, promuje lokalne tradycje i buduje prestiż gminy na zewnątrz.

Fot. nr 104, Dożynki w gminie Sobolew, 2022 r.

Fot. nr 105, Dzień Dziecka w gminie Sobolew 2025 r.

Fot. nr 106, Gminny Dzień Seniora 2023 r.

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W SOBOLEWIE

Fot. nr 107, Gminna Biblioteka Publiczna w Sobolewie

Biblioteka znajduje się w samym centrum Sobolewa, blisko placówek edukacyjnych (Szkoła Podstawowa, Liceum Ogólnokształcące, Przedszkole), co zapewnia dogodny dostęp dla wszystkich grup wiekowych. Mieści się ona na pierwszym piętrze, dzieląc go z Gminnym Domem Kultury (zlokalizowanym na parterze), co sprzyja współpracy kulturalnej.

Wprowadzono komputerowy katalog biblioteczny, co umożliwia mieszkańcom przeglądanie katalogu on-line oraz rezerwowanie książek z własnego domu. W 2021 roku Biblioteka przystąpiła do cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA. Umożliwia to czytelnikom korzystanie w czytelni internetowej z 2000 polskich czasopism naukowych.

Fot. nr 108, Biblioteka filia w Gończycach

Zbiory Biblioteczne i Zakupy (stan na 2025 rok):

- Ogólny stan księgozbioru: 28 944 woluminów.
- Charakter zbiorów: Uniwersalny, obejmujący:
  - Beletrystykę polską i zagraniczną.
  - Literaturę popularnonaukową dla różnych grup wiekowych.
  - Literaturę dla dzieci i młodzieży.
  - Lektury szkolne.
- Zakupy (2025 rok):
  - Ogółem zakupiono 1 491 publikacji, w tym: 760 woluminów ze środków własnych organizatora oraz 731 woluminów z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (na zakup nowości).

- Źródła finansowania: Zbiory są wzbogacane poprzez systematyczne zakupy ze środków budżetowych oraz dotacje Biblioteki Narodowej.

Zadania i Działalność Kulturalno-Edukacyjna

- Główne Zadania:
  - Gromadzenie, opracowywanie, selekcja i ochrona materiałów bibliotecznych.
  - Udostępnianie zbiorów (na miejscu w czytelni - prezentacyjnie oraz na zewnątrz - wypożyczenia).
  - Upowszechnianie czytelnictwa i zaspokajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych gminy Sobolew.
  - Popularyzacja usług bibliotecznych i współpraca z instytucjami.
- Działalność Kulturalno-Edukacyjna:
  - Lekcje biblioteczne: Cykliczne zajęcia dla dzieci mające na celu zapoznanie z rolą biblioteki, zasadami korzystania, promocję czytelnictwa oraz wdrażanie bibliotecznego *Savoir Vivre*.
  - Promocja czytelnictwa: Warsztaty i spotkania z książką, działania skierowane do dzieci i młodzieży (np. Mikołajki, Dzień Pluszowego Misia, zajęcia tematyczne, Narodowe Czytanie).
  - Wydarzenia cykliczne: Organizacja stałych form pracy, takich jak konkursy recytatorskie (np. im. Kornela Makuszyńskiego), literackie, oraz kiermasze.
  - Wystawki i gazetki tematyczne związane z ważnymi wydarzeniami.
- Współpraca: Biblioteka aktywnie współpracuje z lokalnymi placówkami edukacyjnymi (Szkoły Podstawowe w Sobolewie, Sokole, Gończycach, Kaleniu Drugim i Anielowie, Liceum, Przedszkola w Sobolewie i Gończycach), Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Przyłęku oraz Gminnym Domem Kultury w Sobolewie.

6.10 POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobolewie, to jednostka organizacyjna, która na gruncie lokalnym realizuje zadania z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej. Jednostka została utworzona uchwałą Rady Gminy w Sobolewie z dnia 22 listopada 1991 r. Uchwała Nr XI/65/91.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobolewie obecnie zatrudnia 10 osób w tym:

- Kierownik: 1,
- Główny księgowy: 1,
- Pracownicy socjalni: 3,
- Inspektor ds. świadczeń rodzinnych: 1,
- Asystent rodziny: 1,
- Opiekunki: 3.

Głównym celem działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobolewie jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie. Cel ten realizowany jest poprzez wykorzystanie różnorodnych instrumentów w formie pieniężnej i niepieniężnej. Z zakresu pomocy społecznej jak i innych świadczeń przyznawane są rodzinom: świadczenia rodzinne, świadczenia dla osób uprawnionych do funduszu alimentacyjnego. Podejmowane są działania mające na celu udzielanie osobom różnych form wsparcia pozwalających na przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie byli w stanie pokonać wykorzystując własne umiejętności, możliwości, zasoby i uprawnienia.

Kierunki działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobolewie określa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sobolew na lata 2023-2029 oraz gminne programy:

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Sobolew na lata 2022-2025,
- Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2024-2028”,
- Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Sobolew na lata 2024-2029,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sobolew na lata 2025-2027.

W ramach wyznaczonych celów i zgodnie z kierunkami działań, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

- systematycznie podnosi jakość i dostępność realizowanych świadczeń,
- świadczy pracę socjalną, poradnictwo i interwencję kryzysową,
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych, uzyskaniu stopnia niepełnosprawności, uzyskaniu świadczeń emerytalno-rentowych,

- udziela różnorodne formy wsparcia dla osób i rodzin z terenu gminy,
- realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- realizuje usługi asystenta rodziny w miejscu zamieszkania dla rodzin niewydolnych wychowawczo,
- pomaga osobom dotkniętym przemocą oraz osobom uzależnionym i współuzależnionym,
- świadczy usługi opiekuńcze domowej dla osób starszych i samotnych,
- kieruje osoby wymagające całodobowej opieki do DPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobolewie realizuje zadania w zakresie:

- Świadczeń rodzinnych,
- Funduszu alimentacyjnego,
- Postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- Karty Dużej Rodziny,
- Zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”.

Pomoc w formie pracy socjalnej

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest praca socjalna realizowana przez GOPS. Praca socjalna dotyczy rodzin ubiegających się o pomoc finansową, a także bardzo często osób i rodzin, które nie korzystały ze świadczeń finansowych z tutejszego ośrodka. Pracownicy obejmują swoją działalnością rodziny uwikłane w konflikty, przemoc psychiczną bądź fizyczną, uzależnienia, które negatywnie wpływały na dobro małoletnich dzieci lub innych członków rodziny. Praca socjalna jest to jedna z bardzo ważnych, wymagających czasu form pomocy. Osoby potrzebujące pomocy społecznej bardzo często oczekują wykonania zadań przez pracownika socjalnego bez ich udziału. Pomimo tego pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym pomagają w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych problemów.

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościowa 2021-2027

W ramach pracy socjalnej zostały wydane skierowania umożliwiające odbiór artykułów spożywczych. Mieszkańcy odbierali żywność w dwóch punktach zlokalizowanych w miejscowościach Miętne oraz Górki.

Szlachetna Paczka

W roku 2024 pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobolewie włączyli się w ogólnopolską akcję Szlachetna Paczka. Ich zadania obejmowały pośrednictwo w sprawach formalnych, wsparcie organizacyjne oraz pomoc w dotarciu wolontariuszy do potrzebujących osób i rodzin. Dzięki dużemu zaangażowaniu pracowników Ośrodka, z terenu gminy Sobolew pomocą w ramach akcji zostało objętych 6 rodzin, w tym 10 dzieci. Działanie to przyczyniło się do poprawy warunków bytowych i wsparcia emocjonalnego osób potrzebujących w okresie świątecznym.

Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2025

W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobolewie pozyskał środki z Funduszu Solidarnościowego w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”. Program ten ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Realizacja Programu ma na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych. Usługi asystencji osobistej umożliwiają osobom niepełnosprawnym prowadzenie bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

Rozwiązywanie problemów socjalnych klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wymaga szerokiej współpracy z licznymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi

Do najważniejszych partnerów GOPS Sobolew należą:

- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Garwolinie,
- Posterunek Policji w Sobolewie,
- Kuratorzy sądowi sądu Rejonowego,
- Pedagodzy szkolni,
- Lekarze rodzinni,
- Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie,
- Sąd Rejonowy w Garwolinie.

Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzie pracy socjalnej do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie. Nowoczesna pomoc społeczna, aby była skuteczna, wymaga coraz lepiej wykwalifikowanej kadry pracowników socjalnych.

6.11 INWESTYCJE

Gmina Sobolew w ostatnich latach prowadziła konsekwentną i wieloaspektową politykę inwestycyjną, której celem było podniesienie standardu życia mieszkańców, rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, edukacyjnej i kulturalnej oraz zwiększenie atrakcyjności gospodarczej miejscowości. Zrealizowane przedsięwzięcia w latach 2021–2024 świadczą o wysokim stopniu urbanizacji i funkcjonalnym charakterze gminy, odpowiadającym standardom miejskim.

Poniżej przedstawiono kluczowe obszary rozwoju, które potwierdzają zdolność gminy Sobolew do pełnienia funkcji miejskich.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna (lata 2021–2024)

W latach 2021–2024 gmina Sobolew zrealizowała kompleksowy program inwestycyjny w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, obejmujący miejscowości Sobolew, Chotynia, Grabniak, Gończyce, Kownacica, Sokół i Godzisz. W ramach zadań zrealizowano szereg inwestycji infrastrukturalnych, obejmujących budowę i rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej w miejscowości Sobolew i okolicznych sołectwach. Przeprowadzono modernizację Stacji Uzdatniania Wody w Sobolewie oraz Gończycach, a także wymianę sieci wodociągowej w rejonie ulicy Zielnej. Wybudowano nowoczesną przepompownię ścieków oraz rozbudowano infrastrukturę kanalizacyjną na obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, co znacząco poprawiło jakość i niezawodność lokalnych systemów wodno-kanalizacyjnych.

Najważniejsze inwestycje w tym okresie:

- Budowa oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Gończyce, koszt całkowity: 7 636 614,68 zł; dofinansowanie: 5 700 000,00 zł;
- Budowa kanalizacji sanitarnej na ulicach Kościuszki, Krótkiej i Piaskowej w Sobolewie – koszt całkowity: 3 052 637,71 zł;

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Sobolewie, Kownacicy i Sokole – koszt całkowity: 5 785 057,37 zł, dofinansowanie: 4 907 700,00 zł;
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Sobolewie i Godziszu – koszt całkowity: 2 043 173,40 zł, dofinansowanie: 1 998 553,20 zł;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami oraz sieci wodociągowej w miejscowości Sobolew, koszt całkowity: 470 942,66 zł, dofinansowanie: 400 000,00 zł;
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Gończycach – koszt całkowity: 583 189,38 zł;
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Sobolewie – koszt całkowity: 194 955,00 złotych.

Realizacja inwestycji w latach 2021–2024 przyniosła wymierne korzyści dla mieszkańców i rozwoju gminy:

- znacząco zwiększono dostępność wody pitnej i kanalizacji;
- unowocześniono i rozbudowano infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną;
- poprawiono jakość obsługi mieszkańców oraz zabezpieczono sieć przed awariami;
- przygotowano tereny pod dalszy rozwój osadnictwa i działalności gospodarczej.

Dzięki tym inwestycjom gmina Sobolew dysponuje obecnie nowoczesną infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną na poziomie miejskim. Zmodernizowana sieć zapewnia mieszkańcom dostęp do podstawowych usług komunalnych na wysokim poziomie, wspierając rozwój osadnictwa, infrastruktury drogowej i przestrzeni publicznej oraz stanowiąc istotny argument w kontekście nadania gminie praw miejskich.

Infrastruktura drogowa

Rozwój infrastruktury drogowej stanowił priorytet działań gminy Sobolew w latach 2021–2024. Systematyczne modernizacje, przebudowy i budowa nowych odcinków dróg gminnych umożliwiły sprawną komunikację pomiędzy miejscowościami, poprawiły dostępność usług publicznych oraz przyczyniły się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Działania te były realizowane zarówno ze środków własnych, jak i dzięki dofinansowaniu zewnętrznemu z programów takich jak Polski Ład, RFRD czy budżet Województwa Mazowieckiego.

Najważniejsze inwestycje drogowe:

- „Poprawa bezpieczeństwa i mobilności mieszkańców Gminy Sobolew poprzez połączenie dróg gminnych”, koszt całkowity: 3 469 632,19 zł, dofinansowanie: 1 300 000,00 zł. W ramach zadania wykonano nowe nawierzchnie asfaltowe na następujących odcinkach dróg: ul. Milanowska, ul. Podlasie, ul. Pagórkowata, droga w miejscowości Godzisz. Dodatkowo na ul. Milanowskiej oraz ul. Polnej wybudowano chodnik;
- Przebudowa ul. Leszczynowej i Dębowej w Sobolewie – koszt całkowity: 614 120,41 zł dofinansowanie: 429 884,28 zł;
- Modernizacja dróg na terenie gminy Sobolew – koszt całkowity: 4 613 212,29 zł, dofinansowanie: 3 500 000,00 zł. W ramach zadania wykonano prace modernizacyjne na czternastu odcinkach dróg gminnych. Zmodernizowano łącznie 11,92 km dróg na terenie miejscowości: Sokół, Kaleń Pierwszy, Kaleń Drugi, Kobusy, Chotyńnia, Ostrożeń Pierwszy, ul. Młyńską w m. Godzisz, ul. Projektowaną w m. Sobolew oraz Anielów-Trzcianka;
- Modernizacja ul. Zielnej, Godzisz, Kaleń Drugi, Gończyce, Kownacica – koszt całkowity: 1 851 107,25 zł, dofinansowanie: 1 702 112,03 zł. W ramach zadania wykonano prace na pięciu odcinkach dróg gminnych. Zmodernizowano: ul. Zielną w Sobolewie, drogę w Kownacicy, drogę w Gończycach, drogę w Kaleniu Drugim oraz drogę w Godzisz. Zmodernizowano łącznie 1,995 km dróg.
W ramach inwestycji wykonano roboty przygotowawcze i rozbiórkowe, podbudowy, nowe nawierzchnie, chodniki, zjazdy oraz prace wykończeniowe.
- Przebudowa 2 odcinków dróg w miejscowości Sobolew – koszt całkowity: 995 471,81 zł dofinansowanie: 921 500,00 zł;
- Modernizacja drogi gminnej Nr 131337 W – ul. Leszowa w miejscowości Sobolew – koszt całkowity: 283 197,77 zł, dofinansowanie: 100 000,00 zł;
- Modernizacja drogi w miejscowości Nowa Krępa dz. ew. nr 571 – koszt całkowity: 379 062,85 zł dofinansowanie: 170 000,00 zł;
- Modernizacja drogi wewnętrznej ulicy Leśnej w Sobolewie na działkach nr 2403/1 i 2403/9 – koszt całkowity: 285 445,87 zł, dofinansowanie: 140 000,00 zł.

Realizacja powyższych inwestycji umożliwiła sprawną komunikację między miejscowościami, ułatwiła dostęp do usług publicznych i instytucji oraz przyczyniła się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Infrastruktura chodnikowa

Rozwój infrastruktury pieszej w gminie Sobolew w latach 2021–2024 był istotnym elementem poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz estetyki przestrzeni publicznej. Budowa i modernizacja chodników przy ulicach gminnych oraz w miejscowościach takich jak Sobolew, Godzisz czy Trzcianka pozwoliły nie tylko na wygodne i bezpieczne poruszanie się pieszych, ale również wzmocniły funkcję usługowo-mieszaniową gminy, nadając jej przestrzeni charakter zurbanizowany.

Najważniejsze realizacje:

- Budowa chodnika przy ulicy Onufrego Błachnio w Sobolewie – koszt całkowity 123 773,67 zł;
- Budowa chodnika w miejscowości Godzisz – koszt całkowity: 117 000,00 zł;
- Modernizacja dojść pieszych przy ul. Widokowej i Leśnej w Sobolewie – koszt całkowity: 20 000,00 zł;
- Budowa chodnika przy ul. Polnej w Sobolewie – koszt całkowity 135 462,36 zł;
- Budowa chodników przy drogach gminnych w Godzisz i Trzciance – koszt całkowity 82 859,34 zł, dofinansowanie 70 140,00 zł;
- Budowa chodnika w miejscowości Godzisz (kontynuacja) – koszt całkowity: 50 000,00 zł.

Realizacja inwestycji chodnikowych znacząco poprawiła bezpieczeństwo pieszych, szczególnie w rejonie szkół, urzędu i obiektów użyteczności publicznej. Nowe odcinki chodników oraz modernizacje istniejących ciągów pieszych wpłynęły również na estetykę przestrzeni, nadając centrum Sobolewa i jego otoczeniu charakter zurbanizowany, właściwy dla jednostek miejskich.

Oświetlenie, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz odnawialne źródła energii (2021–2024)

W latach 2021–2024 gmina Sobolew realizowała szereg inwestycji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego i oświetlenia przestrzeni drogowej. Działania te miały na

celu zwiększenie widoczności, komfortu i bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza w rejonach szkół, przejść dla pieszych i skrzyżowań.

Najważniejsze inwestycje:

- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Sobolewa – koszt całkowity: ok. 90 000,00 zł;
- Budowa oświetlenia przy drogach gminnych w Gończycach i Chotyni – koszt całkowity ok. 70 000,00 zł;
- Budowa oświetlenia ulicznego przy drodze Gończyce–Kownacica – koszt całkowity: 30 000,00 zł;
- Budowa progów zwalniających na terenie gminy Sobolew – koszt całkowity: 44 999,55 zł;
- Budowa oświetlenia ulicznego w Kaleniu Drugim (lampy LED) – koszt całkowity: 29 981,56 zł.

Zrealizowane inwestycje pozwoliły na modernizację infrastruktury świetlnej w najważniejszych punktach komunikacyjnych gminy oraz wdrożenie rozwiązań podnoszących bezpieczeństwo pieszych i kierowców.

Ekologia i odnawialne źródła energii

W latach 2021–2024 gmina Sobolew konsekwentnie realizowała działania proekologiczne, mające na celu poprawę efektywności energetycznej obiektów publicznych oraz zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym gminy. Wdrażane inwestycje, takie jak termomodernizacje, montaż instalacji fotowoltaicznych i modernizacja oświetlenia, przyczyniły się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia kosztów utrzymania infrastruktury oraz budowy wizerunku Sobolewa jako gminy nowoczesnej i przyjaznej środowisku.

Najważniejsze inwestycje:

- „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sobolewie”
Inwestycja obejmowała termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Sobolewie. W ramach prac wykonano wymianę źródła ciepła na dwa nowoczesne kotły gazowe wraz z dostosowaniem kotłowni, automatyką sterującą i niezbędną armaturą. Zmodernizowano instalację centralnego ogrzewania, w tym rurociągi, grzejniki oraz zastosowano zawory i głowice termostatyczne. W budynku przeprowadzono również wymianę rurociągów ciepłej wody użytkowej, zastosowano izolację termiczną przewodów, zamontowano liczniki ciepła oraz

nowoczesne baterie i perlatory. Budynek został ocieplony – ściany zewnętrzne, strop pod nieogrzewanym poddaszem oraz stropodach wiatrolapu. Wymieniono starą stolarkę okienną i drzwiową oraz zmodernizowano oświetlenie, zastępując oprawy tradycyjne nowymi oprawami LED. Dodatkowo na dachu zamontowano instalację fotowoltaiczną dla potrzeb własnych szkoły. Całkowity koszt: 2 789 868,27 zł, dofinansowanie: 1 622 469,03 zł;

- Budowa instalacji fotowoltaicznych przy SUW i oczyszczalni ścieków – koszt całkowity: 849 000, 00 zł, dofinansowanie: 806 550,00 zł.

Inwestycja polegała na budowie czterech instalacji fotowoltaicznych – każda po 49 kW – przy stacjach uzdatniania wody w gminie Sobolew – miejscowości: Gończyce, Grabniak, Sobolew oraz przy oczyszczalni ścieków w Sobolewie.

- Instalacje fotowoltaiczne na stacjach uzdatniania wody – koszt całkowity: 163 503,99 zł, dofinansowanie: 120 000,00 zł;
- Budowa oświetlenia ulicznego w Kaleniu Drugim z zastosowaniem lamp LED – koszt całkowity: 29 981,56 zł;

Dzięki tym działaniom gmina znacząco poprawiła bezpieczeństwo mieszkańców, efektywność energetyczną infrastruktury publicznej oraz estetykę przestrzeni, co stanowi istotny element procesu przekształcania Sobolewa w jednostkę o cechach miejskich.

Sport i rekreacja (lata 2021–2024)

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej stanowił jeden z kluczowych obszarów inwestycyjnych gminy. Nowoczesne obiekty sportowe i rekreacyjne służą wszystkim mieszkańcom gminy, integrując społeczność i promując aktywny tryb życia.

Najważniejsze inwestycje:

- Budowa boiska w Gończycach – całkowity koszt: 2 863 338,36 zł, dofinansowanie: 1 524 990,57 zł.

W ramach zadania inwestycyjnego wybudowano pełnowymiarowe boisko piłkarskie z nawierzchnią z trawy syntetycznej. Wybudowano trybuny dla widzów oraz wiaty dla zawodników rezerwowych, zwiększając funkcjonalność i komfort użytkownika obiektu. Zagospodarowano teren przyległy, wykonując utwardzenie z kostki betonowej pod wiatami oraz na trybunach. Wykonano również częściowe ogrodzenie terenu z paneli zgrzewanych na stalowych słupkach, a pomiędzy trybunami a płytą boiska wybudowano dodatkowe ogrodzenie zapewniające bezpieczeństwo.

- Budowa oświetlenia boiska sportowego w Gończycach całkowity koszt: 342 820,00 zł, dofinansowanie: 248 152,50 zł;
- Modernizacja boiska sportowego w Sobolewie polegająca na wykonaniu nawierzchni syntetycznej – całkowity koszt: 880 561,00 zł, dofinansowanie: 226 730,00 zł;
- Budowa skateparku w Sobolewie – całkowity koszt: 169 800,00 zł, dofinansowanie: 126 750,00 zł.

Edukacja i cyfryzacja (lata 2021–2024)

W ramach rozwoju edukacji i cyfryzacji w gminie Sobolew zrealizowano szereg strategicznych projektów zwiększających kompetencje cyfrowe mieszkańców, dostęp do nowoczesnych technologii oraz jakość usług publicznych takich jak:

- Laboratoria Przyszłości – całkowity koszt: 225 000,00 zł, finansowane w całości w ramach rządowego programu Ministerstwa Edukacji i Nauki. Projekt doposażył szkoły w Sobolewie, Gończycach i Sokole w nowoczesny sprzęt edukacyjny, rozwijając kreatywność i umiejętności techniczne uczniów;
- Cyfrowa Gmina – całkowity koszt: 245 190,00 zł, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach projektu zakupiono zestawy interaktywne, komputery stacjonarne, aparaturę fotograficzną, wdrożono infrastrukturę sieciową w Urzędzie Gminy oraz przeprowadzono szkolenia z cyberbezpieczeństwa dla pracowników;
- Rozwój e-usług w gminie Sobolew – całkowity koszt: 916 350,00 zł, w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt umożliwił wdrożenie 27 e-usług na platformie ePUAP, portal inwestora, modernizację Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (EZD), systemów dziedzinowych i strony internetowej urzędu, zakup sprzętu komputerowego oraz szkolenia pracowników urzędu.

6.12 BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

6.12.1 Posterunek Policji

Na terenie gminy Sobolew funkcjonuje Posterunek Policji podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Garwolinie, który zapewnia bezpieczeństwo i porządek publiczny dla wszystkich miejscowości gminy, zamieszkałych przez około 8 tys. mieszkańców. Jednostka dysponuje odpowiednią strukturą kadrową oraz realizuje zarówno zadania prewencyjne, jak i operacyjne.

Stan bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy należy ocenić jako stabilny i porównywalny z innymi jednostkami w regionie. W 2025 roku odnotowano spadek liczby wszczętych postępowań przygotowawczych w stosunku do roku poprzedniego, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu wykrywalności sprawców przestępstw (ponad 70%).

Widoczny jest również trend spadkowy w zakresie przestępczości kryminalnej, co świadczy o skuteczności działań podejmowanych przez Policję oraz dobrej współpracy ze społecznością lokalną. Jednocześnie zwiększona liczba interwencji oraz ujawnionych wykroczeń wskazuje na aktywną działalność prewencyjną funkcjonariuszy i skuteczne reagowanie na bieżące zagrożenia.

Na poziom bezpieczeństwa wpływa także infrastruktura komunikacyjna – przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S17 oraz linia kolejowa, co zwiększa natężenie ruchu i wymaga stałego nadzoru służb. Pomimo tego w ostatnim okresie odnotowano spadek liczby wypadków drogowych.

Istotnym elementem funkcjonowania Policji jest działalność profilaktyczna. Funkcjonariusze regularnie prowadzą spotkania z mieszkańcami, młodzieżą oraz przedstawicielami instytucji publicznych, wzmacniając świadomość zagrożeń i budując relacje społeczne. Działania te przekładają się na utrzymujące się na dobrym poziomie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Przedstawione dane i tendencje wskazują, że gmina Sobolew dysponuje sprawnie funkcjonującym systemem bezpieczeństwa publicznego, właściwym dla jednostek o charakterze miejskim, co stanowi istotny argument przemawiający za nadaniem miejscowości Sobolew praw miejskich.

6.12.2 Ochotnicza Straż Pożarna w Sobolewie

Fot. nr 109, Samochód ratowniczo-gaśniczy OSP Sobolew

Ochotnicza Straż Pożarna w Sobolewie została założona w 1922 roku przez zwiadowcę miejscowej stacji PKP, Antoniego Nojszewskiego. Ze zbiorok ulicznych oraz dzięki wsparciu właścicieli okolicznych majątków zakupiono: sikawkę ręczną, beczkowóz, kilka odcinków węży, bosaki, wiadra, hełmy, czapki oraz mundury. Jan Waślicki postarał się o zakup starej

stodoły, w której urządzono scenę – organizowano tam teatryki i zabawy, a dochody przeznaczano na rzecz straży.

W 1931 roku ufundowano sztandar, który został odnowiony w 1992 roku. W czasie II wojny światowej Jan Rusak ukrywał go w budynku przy ulicy Ogrodowej, w którym swoją siedzibę miało gestapo – był to akt niezwyklej odwagi i głębokiego przywiązania do tradycji strażackiej. Straż zrzeszała przez cały okres istnienia około 30 członków. Kolejnymi zakupami na rzecz straży były motopompa oraz dodatkowe węże. W 1952 roku komendant Jan Rusak wybudował na rogu ulic Długiej i Marzysza zbiornik wodny, a na budynku gminy zainstalowano syrenę. Od roku 1970 funkcję prezesa pełnił Jan Błażejczyk. Po kasacji samochodu STAR 21 w 1991 roku jednostka wojskowa z Warszawy, dzięki zaangażowaniu ówczesnego prezesa Augustyna Dziubaka, przekazała druhom samochód Star 660. W roku 2000 został on zastąpiony przez samochód marki Magirus-Deutz.

Siedziba OSP mieści się w budynku Urzędu Gminy – część garażowa została oddana do użytku w 1991 roku. Funkcję prezesa sprawowali kolejno: do roku 2005 – Eugeniusz Ziendalski, następnie do 2012 roku – Kazimierz Ostrowski, do 2020 roku – Zbigniew Bieńko, a obecnie funkcję tę pełni Piotr Dudziński.

W 2022 roku OSP Sobolew wzbogaciła się o nowy lekki samochód ratowniczo-gaśniczy MAN TGE 6.180 z napędem 4x4. Koszt inwestycji wyniósł 479 946,00 zł. Sfinansowano z dotacji celowej z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego w kwocie 80 000,00 zł. W roku 2025 zakupiono nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy ze sprzętem ratowniczo-gaśniczym zamontowanym na stałe (marka MAN model TGM 18.320 4X4 BB, rok produkcji 2025). Kwota zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego wynosiła 1 360 380,00 zł – dofinansowanie OSP Sobolew otrzymała z 3 źródeł: 710 380,00 zł – przekazała gmina Sobolew; 150 000,00 zł – wynosiła dotacja celowa ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego, które gmina Sobolew przekazała Jednostce OSP w ramach zwartej umowy dotacji celowej; 500 000,00 zł – OSP Sobolew pozyskała ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Działalność ratowniczo-gaśniczą na terenie gminy Sobolew prowadzi osiem jednostek OSP, z czego trzy należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – w tym OSP Sobolew. Wszystkie jednostki OSP zostały wyznaczone jako podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej, a gmina zawarła z nimi stosowne porozumienia dotyczące realizacji zadań w tym zakresie.

Tabela nr 3 - Działalność Ratowniczo – Gaśnicza gminy Sobolew w 2025 r.

Jednostka	Wyjazdy w 2025 roku				
	Požary	Miejscowe zagrożenie	Alarmy fałszywe	Ćwiczenia	Razem
OSP Sobolew	31	25	6	0	62
OSP Gończyce	12	19	2	1	34
OSP Ostrożeń	8	13	0	0	21
OSP Godzisz	11	4	1	0	16
OSP Sokół	16	4	0	1	21
OSP Chotynia	2	4	1	0	7
OSP Kownacica	4	1	0	0	5
OSP Kaleń Drugi	2	3	0	0	5

Fot. nr 110, OSP Sobolew

PODSUMOWANIE

Sobolew, choć formalnie nie posiada jeszcze statusu miasta, spełnia wszelkie cechy ośrodka miejskiego. Miejscowość pełni rolę głównego węzła komunikacyjnego, centrum handlowo-usługowego oraz wiodącego ośrodka kulturalnego, edukacyjnego, sportowego i turystycznego na terenie gminy. Na jej obszarze funkcjonuje również jeden z większych w Polsce zakładów produkcyjnych – firma SANTE.

Dzięki konsekwentnym staraniom mieszkańców, władz samorządowych oraz skutecznemu pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, Sobolew utrzymuje charakter centrum społeczno-gospodarczego i pełni rolę nieformalnej „stolicy” gminy, dysponując jednocześnie znaczącym potencjałem dalszego rozwoju. Miejscowość tworzy współczesną, zintegrowaną wspólnotę mieszkańców – ludzi przywiązanych do swojego miejsca zamieszkania, dumnych ze swojej małej ojczyzny oraz kultywujących lokalną historię i tradycję.

Rada Gminy Sobolew wyraża nadzieję, że przedstawione uzasadnienie – uwzględniające przesłanki kulturowe, społeczno-gospodarcze, stan infrastruktury technicznej, a także rozwój urbanistyczny i gospodarczy miejscowości – stanowić będzie istotny argument przemawiający za podjęciem pozytywnej decyzji. Nadanie Sobolewowi statusu miasta będzie wyrazem uznania dla dotychczasowych osiągnięć w zakresie budowy infrastruktury gospodarczej i społecznej, a zarazem ważnym impulsem do realizacji przyszłościowych zamierzeń rozwojowych.

Mieszkańcy gminy Sobolew, którzy w przeprowadzonych konsultacjach społecznych wyrazili poparcie dla niniejszej inicjatywy, żywią nadzieję, że nadanie praw miejskich stanie się właściwym uhonorowaniem ich dotychczasowych starań oraz docenienie pozytywnych przemian, jakie dokonały się dzięki zaangażowaniu lokalnej społeczności. Nadanie statusu miasta będzie stanowić niezwykle ważny impuls do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego Sobolewa. Wobec przedstawionych faktów i argumentów, złożenie niniejszego wniosku jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy w Sobolewie

Jan Krupa

ZAŁĄCZNIKI

1. Uchwała Nr XXX/410/2026 Rady Gminy w Sobolewie z dnia 27 marca 2026 r. w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta.
2. Uchwała Nr XVIII/133/2025 Rady Gminy Sobolew z dnia 29 lipca 2025 r. w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Sobolew statusu miasta.
3. Zarządzenie Nr 55/2025 Wójta Gminy Sobolew z dnia 05 sierpnia 2025 r. w sprawie powołania zespołu ds. opracowania wniosku o nadanie miejscowości Sobolew statusu miasta.
4. Uchwała Nr XIX/140/2025 Rady Gminy Sobolew z dnia 09 września 2025 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Sobolew w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Sobolew.
5. Zarządzenie Nr 71/2025 Wójta Gminy Sobolew z dnia 17 października 2025 r. w sprawie szczegółowych zasad, terminu oraz składu zespołu konsultacyjnego do przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Sobolew dotyczących nadania miejscowości Sobolew statusu miasta.
6. Obwieszczenie Wójta Gminy Sobolew z dnia 17 października 2025 r. o przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami Gminy Sobolew w sprawie nadania miejscowości Sobolew statusu miasta.
7. Protokół z konsultacji społecznych z dnia 18.11.2025 r.
8. Wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniający infrastrukturę techniczną i społeczną, układ urbanistyczny i komunikacyjny oraz sposób zagospodarowania terenu (płyta CD).
9. Zaświadczenie Starosty Garwolińskiego, potwierdzające powierzchnię Gminy Sobolew z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych oraz potwierdzające powierzchnię obrębu ewidencyjnego Sobolewa, z operatem ewidencyjnym.
10. Opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic gminy Sobolew z rejestrem granic i powierzchni jednostek zasadniczego podziału terytorialnego kraju.
11. Mapa topograficzna w skali 1: 50 000 z zaznaczoną granicą gminy Sobolew oraz proponowaną granicą miasta Sobolewa.
12. Wykaz ulic miejscowości Sobolew.
13. Stanowisko Burmistrza Miasta i Gminy Maciejowice odnośnie nadania miejscowości Sobolew statusu miasta.

14. Stanowisko Wójta Gminy Łaskarzew odnośnie nadania miejscowości Sobolew statusu miasta.

Spis fotografii

Fot. nr 1, 1938 r. Sobolew stara się o prawa miejskie	23
Fot. nr 2, Gromada Sobolew 1957 r.....	23
Fot. nr 3, Mapa powiatu garwolińskiego źródło: Google Maps i gminy.pl.....	24
Fot. nr 4, Obszar obowiązujących planów miejscowych na obszarze całej gminy...	30
Fot. nr 5, Kościół w Sobolewie.....	32
Fot. nr 6, Zabytkowy kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobolewie (kościół filialny)	32
Fot. nr 7, Ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej	33
Fot. nr 8, Ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej i rzeźbami Św. Apostołów Piotra i Pawła w Kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła....	34
Fot. nr 9, Zabytkowa chrzcielnica w Kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła	35
Fot. nr 10, Późnogotycka figura Chrystusa Ukrzyżowanego	35
Fot. nr 11, Dwór w Chotyni	36
Fot. nr 12, Dawny Kościół parafialny	36
Fot. nr 13, Budynek dawnego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej po translokacji na teren cmentarza parafialnego w Gończycach	37
Fot. nr 14, Figura Chrystusa niosącego krzyż	37
Fot. nr 15, Fotografia boczna starej dzwonnicy w Gończycach	37
Fot. nr 16, Odrestaurowana dzwonnica na cmentarzu parafialnym w Gończycach.	37
Fot. nr 17, Dwór w Gończycach.....	38
Fot. nr 18, Dwór w Krępie.....	38
Fot. nr 19, Oficyna z oranżerią	39
Fot. nr 20, Karta adresowa z Gminnej ewidencji zabytków dotycząca układu przestrzennego.....	40
Fot. nr 21, Karta adresowa gminnej ewidencji zabytków	41
Fot. nr 22, Karta adresowa gminnej ewidencji zabytków	41
Fot. nr 23, Obiekt "Magnolia" na zewnątrz.....	42
Fot. nr 24, Obiekt „Magnolia” wewnątrz.....	42
Fot. nr 25, Dwór Chotynia.....	42
Fot. nr 26, Gospodarstwo agroturystyczne „Błazejówka”	43
Fot. nr 27, Obiekt „Błazejówka”	43
Fot. nr 28, „Kopiec Kościuszki”	43
Fot. nr 29, Mapa pogładowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Sobolew	46
Fot. nr 30, SUW Sobolew	46
Fot. nr 31, Filtry SUW Sobolew	47
Fot. nr 32, Zestaw do podnoszenia wody SUW Sobolew (po modernizacji w 2022 roku)	48
Fot. nr 33, Mapa pogładowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Gończyce – podkład: ortofotomapa	48
Fot. nr 34, SUW Gończyce (po modernizacji w 2022 roku)	49

Fot. nr 35, Zestaw filtracyjny SUW Gończyce.....	50
Fot. nr 36, Mapa pogładowa – lokalizacja działki ujęcia wód w m. Grabniak – podkład: ortofotomapa	51
Fot. nr 37, Budowa kanalizacji Sobolew, ul. Leszczynowa	53
Fot. nr 38, Budowa kanalizacji Sobolew, ul. Piaskowa	54
Fot. nr 39, Budowa kanalizacji sanitarnej, Sobolew, ul. Liliowa 2025	54
Fot. nr 40, Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Sobolewie	55
Fot. nr 41, Oczyszczalnia ścieków w Sobolewie.....	55
Fot. nr 42, Gminna oczyszczalnia ścieków w Sobolewie	56
Fot. nr 43, Mapa pogładowa – lokalizacja działki oczyszczalni ścieków w Sobolewie – podkład: ortofotomapa	57
Fot. nr 44, Ciąg technologiczny komór tlenowych oczyszczalnia ścieków w Sobolewie	57
Fot. nr 45, Ciąg technologiczny komór tlenowych oczyszczalnia ścieków w Sobolewie	58
Fot. nr 46, Ulica Kościuszki w Sobolewie	58
Fot. nr 47, Wiadukt kolejowy w Sobolewie.....	58
Fot. nr 48, Modernizacja drogi w Kaleniu Drugim	60
Fot. nr 49, Modernizacja drogi w Kownacicy	60
Fot. nr 50, Przebudowa drogi Milanowskiej w Sobolewie	60
Fot. nr 51, Modernizacja drogi w Godziszu.....	60
Fot. nr 52, Przebudowa chodnika na ulicy Milanowskiej w Sobolewie.....	61
Fot. nr 53, Budowa chodnika w Trzciance	61
Fot. nr 54, Boisko w Gończycach	63
Fot. nr 55, Oświetlenie boiska w Gończycach	63
Fot. nr 56, NZOZ „Centrum”	65
Fot. nr 57, Sklep Biedronka i Pepco	68
Fot. nr 58, Market "Dino"	68
Fot. nr 59, Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów	68
Fot. nr 60, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sobolewie.....	71
Fot. nr 61, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole	71
Fot. nr 62, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim.....	71
Fot. nr 63, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku	71
Fot. nr 64, Hala sportowa wraz z boiskiem w Sobolewie	72
Fot. nr 65, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gończycach	72
Fot. nr 66, Publiczne Przedszkole w Sobolewie	72
Fot. nr 67, Publiczny Żłobek w Sobolewie	73
Fot. nr 68, Publiczny Żłobek w Sobolewie	73
Fot. nr 69, Publiczny Żłobek w Sobolewie	73
Fot. nr 70, Publiczna Szkoła Podstawowa w Sokole	74
Fot. nr 71, Plac zabaw przy szkole w Sokole.....	74
Fot. nr 72, Plac zabaw przy szkole w Anielowie	75
Fot. nr 73, Publiczna Szkoła Podstawowa w Anielowie	75

Fot. nr 74, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim.....	75
Fot. nr 75, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kaleniu Drugim.....	75
Fot. nr 76, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przyłęku wraz z placem zabaw	76
Fot. nr 77, Pracownia komputerowa w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Przyłęku	76
Fot. nr 78, Budynek Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Przyłęku	76
Fot. nr 79, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Sobolewie	77
Fot. nr 80, Sztandar szkoły	77
Fot. nr 81, Sezon 1981/82 – piłkarze Zrywu Sobolew	79
Fot. nr 82, Sezon 2001/2002 – Piłkarze Zrywu Sobolew	79
Fot. nr 83, Stadion w Sobolewie	80
Fot. nr 84, Trybuny na stadionie w Sobolewie	80
Fot. nr 85, Logo Klubu Tenisowego	81
Fot. nr 86, Logo Stowarzyszenia Promnik Gończyce	82
Fot. nr 87, Zaplecze sportowe w Sobolewie	84
Fot. nr 88, Korty tenisowe nocą	84
Fot. nr 89, Boisko z bieżnią w Sobolewie	84
Fot. nr 90, Zespół Ludowy	86
Fot. nr 91, Skecz zaprezentowany w Domu Ludowym 1957 r.	87
Fot. nr 92, Skecz zaprezentowany w Domu Ludowym 1957 r.	87
Fot. nr 93, Zespół muzyczny działający przy Domu Ludowym 1969 r.	87
Fot. nr 94, Zespół muzyczny działający przy Domu Ludowym 1969 r.	87
Fot. nr 95, Sylwester Klubu „Pogodni” w Domu Kultury 2022/2023 r.	89
Fot. nr 96, Wycieczka Klubu „Pogodni” do Uniejowa, 2021 r.	89
Fot. nr 97, Warsztaty wielkanocne dla seniorów 2025 r.	89
Fot. nr 98, Zajęcia ceramiczne dla dzieci przedszkolnych, 2025 r.	90
Fot. nr 99, Zajęcia w glinie dla dzieci przedszkolnych, 2025 r.	90
Fot. nr 100, Wystawa w galerii „Korytarz” 2025 r.	91
Fot. nr 101, Wystawa w galerii "Korytarz" 2025 r.	91
Fot. nr 102, Prace powstałe na zajęciach z ceramiki	91
Fot. nr 103, Prelekcja przedstawiciela Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Sobolewskiej	92
Fot. nr 104, Dożynki w gminie Sobolew, 2022 r.	94
Fot. nr 105, Dzień Dziecka w gminie Sobolew 2025 r.	94
Fot. nr 106, Gminny Dzień Seniora 2023 r.	94
Fot. nr 107, Gminna Biblioteka Publiczna w Sobolewie.....	95
Fot. nr 108, Biblioteka filia w Gończycach	95
Fot. nr 109, Samochód ratowniczo-gaśniczy OSP Sobolew	107
Fot. nr 110, OSP Sobolew	109